کتاب دانش فنی تخصصی (طراحی و دوخت)

ایران استخدام

سرویس خصوصی خدمات عام المنفعه اخبار شغل و استخدام

Www.IranEstekhdam.Ir

خواننده گرامی؛ در جهت بهبود کیفیت این فایل؛ لطفاً هرگونه انتقاد و پیشنهاد خود در مورد مطالب آن
و یا گزارش مشکل را به آدرس ایمیل و یا با شماره تلفن زیر مطرح نمایید:

شماره تلفن تماس:آره ۰۲۱-۹۱۳۰۰۰۱۳ آدرس ایمیل: soal@iranestekhdam.ir

Www.IranEstekhdam.Ir

«لینک‌های مفید و مرتبط»

دانلود منابع آزمون استخدامی هنرآموز طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود نمونه سوالات آزمون استخدامی هنرآموز طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود منابع آزمون استخدامی استادکار طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود نمونه سوالات عمومی و تخصصی استخدام آموزش و پرورش

خرید و دانلود

بسم الله الرحمن الرحیم

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

دانش فنی تخصصی

(ویژهٔ دختران)

رشتهٔ طراحی و دوخت

گروه هنر

شاخهٔ فنی و حرفه‌ای

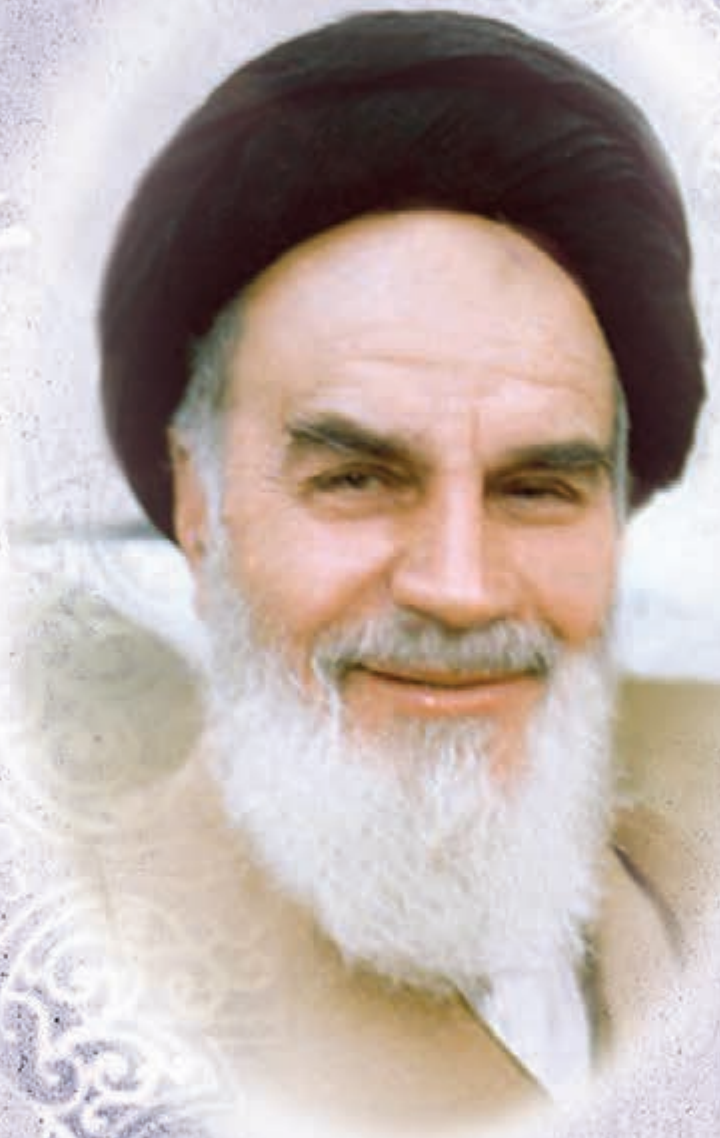
پایهٔ دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب: دانش فنی تخصصی(رشته طراحی و دوخت) (ویژهٔ دختران) ـ ۲۱۲۵۸۰
پدیدآورنده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: مینو آیت‌اللهی، فاطمه آذرباش، سکینه براتی، ملیحه شاجری، فاطمه نوریان کفشگری و صفورا محمدزاده (اعضای شورای برنامه‌ریزی)
مینو آیت‌اللهی،جمیله خدیوی بروجنی، ماهرخ علی پناهلو و فاطمه نوریان کفشگری (اعضای گروه تألیف) ـ عزت‌الله خیرالله (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری: ادارهٔ کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی: جواد صفری (مدیر هنری) ـ الهه یعقوبی‌نیا (صفحه‌آرا) ـ مریم کیوان (طراح جلد) ـ مریم دهقان زاده (رسام)
نشانی سازمان: تهران: خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شمارهٔ ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶ ، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
وب سایت: www.chap.sch.ir و www.irtextbook.ir
ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران ـ کیلومتر ۱۷ جادهٔ مخصوص کرج ـ خیابان ۶۱ (داروپخش)
تلفن :۵ ـ ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۹ـ ۳۷۵۱۵
چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ نهم ۱۴۰۵

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۴- ۳۱۴۶ - ۰۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸ **ISBN 978 – 964 – 05 – 3146–4**

اگر یک ملتی نخواهد آسیب ببیند باید این ملت اوّلاً با هم متحد باشد، و ثانیاً در هر کاری که اشتغال دارد آن را خوب انجام بدهد. امروز کشور محتاج به کار است. باید کار کنیم تا خودکفا باشیم. بلکه ان‌شاءالله صادرات هم داشته باشیم. شما برادرها الان عبادت‌تان این است که کار بکنید. این عبادت است.

امام خمینی «قُدِّسَ سِرُّهُ»

فهرست

پودمان ۱: سبک و مدل‌های پوشش

واحد یادگیری ۱

- تن‌پوش‌های زنانه از منظر طرح و مدل ۳

واحد یادگیری ۲

- تحلیل سبک پوشاک در عصر حاضر ۲۹

پودمان ۲: چرخهٔ مد و تحلیل اندامی

واحد یادگیری ۱

- چرخهٔ مد ۴۳

واحد یادگیری ۲

- تحلیل فرم‌های اندامی در طراحی لباس ۵۳

پودمان ۳: عناصر بصری و تحلیل رنگ

واحد یادگیری ۱

- عناصر بصری در زیبایی‌شناسی لباس ۷۳

واحد یادگیری ۲

- رنگ در زیبایی‌شناسی لباس ۹۷

پودمان ۴: سایزبندی و فناوری مواد

واحد یادگیری ۱

- سایزبندی و فناوری مواد ۱۱۱

واحد یادگیری ۲

- فناوری و مواد ۱۲۱

پودمان ۵: کسب مهارت‌های فنی

Lesson 1

- Fashion Design Tools ۱۴۱

Lesson 2

- History of Fashion Design ۱۵۱
- منابع ۱۵۸

سخنی با هنرآموزان عزیز

در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران و تغییرات سریع عصر فناوری و نیازهای متغیر جامعه بشری و دنیای کار و مشاغل، برنامه درسی رشته طراحی و دوخت باز طراحی و براساس آن محتوای آموزشی نیز تألیف گردید. این کتاب و درس از خوشه دروس شایستگی‌های فنی است که در سبد درسی هنرجویان برای سال دوازدهم تدوین و تألیف شده است و مانند سایر دروس شایستگی و کارگاهی دارای ۵ پودمان می‌باشد. کتاب دانش فنی تخصصی مباحث نظری و تفکیک شده دروس کارگاهی و سایر شایستگی‌های رشته را تشکیل نمی‌دهد بلکه پیش‌نیازی برای شایستگی‌های لازم در سطوح بالاتر صلاحیت حرفه‌ای ـ تحصیلی می‌باشد. هدف کلی کتاب دانش فنی تخصصی آماده‌سازی هنرجویان برای ورود به مقاطع تحصیلی بالاتر و تأمین نیازهای آنان را در راستای محتوای دانش نظری است. یکی از پودمان‌های این کتاب با عنوان «کسب اطلاعات فنی» با هدف یادگیری مادام‌العمر و توسعه شایستگی‌های هنرجویان بعد از دنیای آموزش و ورود به بازار کار، سازماندهی محتوایی شده است. این امر با آموزش چگونگی استخراج اطلاعات فنی موردنیاز از متون فنی غیرفارسی و جداول، راهنمای ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی، دستگاه‌های اداری، خانگی و تجاری و درک مطلب آنها در راستای توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای محقق خواهد شد. تدریس کتاب در کلاس درس به‌صورت تعاملی و با محوریت هنرآموز و هنرجوی فعال صورت می‌گیرد.

به مانند سایر دروس، هنرآموزان گرامی برای هر پودمان یک نمره در سامانه ثبت نمرات برای هر هنرجو ثبت کنند. نمره قبولی در هر پودمان حداقل ۱۲ می‌باشد و نمره هر پودمان از دو بخش ارزشیابی پایانی و مستمر تشکیل می‌شود. این کتاب مانند سایر کتاب‌ها جزئی از بسته آموزشی تدارک دیده شده برای هنرجویان است. شما می‌توانید برای آشنایی بیشتر با اجزای بسته، روش‌های تدریس کتاب، شیوه ارزشیابی مبتنی بر شایستگی، مشکلات رایج در یادگیری محتوای کتاب، بودجه‌بندی زمانی، نکات آموزشی شایستگی‌های غیرفنی، آموزشی ایمنی و بهداشت و دریافت راهنما و پاسخ برخی از فعالیت‌های یادگیری و تمرین‌ها به کتاب راهنمای هنرآموز این درس مراجعه کنید. در هنگام ارزشیابی، استاندارد عملکرد از ملزومات کسب شایستگی است.

کتاب حاضر شامل پودمان‌های زیر است:

پودمان اول: سبک و مدل‌های پوشش

پودمان دوم: چرخهٔ مد و تحلیل اندامی

پودمان سوم: عناصر بصری و تحلیل رنگ
پودمان چهارم: سایزبندی و فناوری مواد
پودمان پنجم: کسب مهارت‌های فنی
لازم به یادآوری است که در هنگام یادگیری و ارزشیابی، هنرجویان باید کتاب همراه هنرجو را با خود داشته باشند.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

سخنی با هنرجویان عزیز

شرایط درحال تغییر دنیای کار در مشاغل گوناگون، توسعه فناوری‌ها و تحقق توسعه پایدار، ما را بر آن داشت تا برنامه‌های درسی و محتوای کتاب‌های درسی را در ادامه تغییرات پایه‌های قبلی براساس نیاز کشور و مطابق با رویکرد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران در نظام جدید آموزشی بازطراحی و تألیف کنیم. مهم‌ترین تغییر در کتاب‌های‌درسی، تغییر رویکرد آموزش و ارزشیابی مبتنی بر «شایستگی» است. شایستگی، توانایی انجام کار در محیط واقعی براساس استاندارد عملکرد تعریف شده است. در رشته‌های تحصیلی ـ حرفه‌ای شاخه فنی و حرفه‌ای، چهار دسته شایستگی درنظر گرفته شده است:

۱ شایستگی‌های فنی برای جذب در بازار کار مانند تجزیه و تحلیل چرخه مد و نظریه‌های مرتبط جهت کاربرد آن؛

۲ شایستگی‌های غیرفنی برای پیشرفت و موفقیت در آینده مانند مسئولیت‌پذیری، نوآوری و مصرف بهینه انرژی؛

۳ شایستگی‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات مانند کار با نرم‌افزارها و انواع شبیه‌سازها؛

۴ شایستگی‌های مربوط به یادگیری مادام‌العمر مانند کسب اطلاعات از منابع دیگر.

بر این اساس، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، مبتنی بر اسناد بالادستی و با مشارکت متخصصان برنامه‌ریزی درسی فنی و حرفه‌ای و خبرگان دنیای کار، مجموعهٔ اسناد برنامه درسی رشته‌های شاخهٔ فنی و حرفه‌ای را تدوین نموده‌اند که مرجع اصلی و راهنمای تألیف برای هریک از کتاب‌های درسی در همهٔ رشته‌ها است.

کتاب پیش روی شما از خوشه دروس شایستگی‌های فنی می‌باشد که ویژهٔ رشتهٔ طراحی و دوخت برای پایهٔ ۱۲ تألیف شده است. کسب شایستگی‌های فنی و غیرفنی این کتاب برای موفقیت آیندهٔ شغلی و توسعهٔ آن براساس جدول توسعهٔ حرفه‌ای بسیار ضروری است. بنابراین، سعی نمایید تمام شایستگی‌های آموزش داده شده در این کتاب را کسب نموده و در فرایند ارزشیابی به اثبات رسانید.

این کتاب نیز مانند سایر کتاب‌های شما شامل پنج پودمان است. شما عزیزان می‌توانید پس از طی فرایند یاددهی ـ یادگیری هر پودمان، شایستگی‌های مربوط به آن را کسب کنید. هدف از پودمان «کسب اطلاعات فنی»، توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای شما بعد از اتمام دورهٔ تحصیلی در مقطع کنونی است تا بتوانید با درک مطالب از منابع غیرفارسی در راستای یادگیری در تمام طول عمر گام بردارید و در دنیای متغیر و متحول کار و فناوری، اطلاعات خود را به روزرسانی کنید. هنرآموز محترم شما مانند سایر دروس این خوشه، برای هر پودمان یک نمره در سامانهٔ ثبت نمرات منظور می‌نماید. نمرهٔ قبولی در هر پودمان حداقل ۱۲ می‌باشد. در صورت احراز نشدن شایستگی پس از ارزشیابی اول،

فرصت جبران و ارزشیابی مجدد تا آخر سال تحصیلی وجود دارد. در کارنامهٔ شما این درس شامل ۵ پودمان درج شده که هر پودمان از دو بخش نمرهٔ مستمر و نمرهٔ شایستگی تشکیل می‌شود و چنانچه در یکی از پودمان‌ها نمره قبولی را کسب نکردید، لازم است در همان پودمان مورد ارزشیابی قرار گیرید. همچنین این درس دارای ضریب ۴ بوده و در معدل کل شما تأثیر می‌گذارد.

همچنین در کتاب **همراه هنرجو** واژگان پرکاربرد تخصصی در رشتهٔ تحصیلی ـ حرفه‌ای شما آورده شده است. **کتاب همراه هنرجوی خود را هنگام یادگیری، آزمون و ارزشیابی حتماً همراه داشته باشید.**

فعالیت‌های یادگیری در ارتباط با شایستگی‌های غیرفنی مانند مدیریت منابع، اخلاق حرفه‌ای، حفاظت از محیط‌زیست و شایستگی‌های یادگیری مادام‌العمر و فناوری اطلاعات و ارتباطات همراه با شایستگی‌های فنی، طراحی و در کتاب درسی و بسته آموزشی ارائه شده است. شما هنرجویان عزیز کوشش نمایید این شایستگی‌ها را در کنار شایستگی‌های فنی آموزش ببینید، تجربه کنید و آنها را در انجام فعالیت‌های یادگیری به‌کار گیرید.

امید است با تلاش و کوشش شما هنرجویان عزیز و هدایت هنرآموزان گرامی، گام‌های مؤثری در جهت سربلندی، استقلال و پیشرفت همه جانبهٔ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی میهن اسلامی برداشته شود.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

پودمان ۱

سبک و مدل‌های پوشش

شایستگی‌های پودمان

در پایان این پودمان از شما انتظار می‌رود:

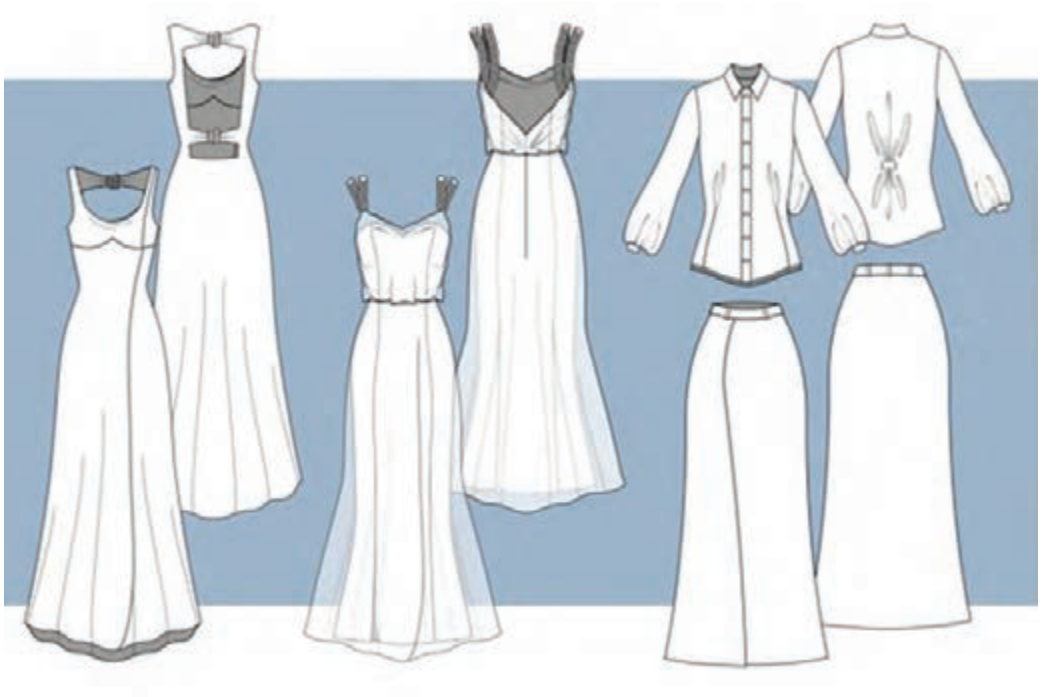
- با شناخت انواع تن‌پوش‌ها و ویژگی‌های آن، آنها را دسته‌بندی و مهم‌ترین مدل‌های هر دسته از تن‌پوش‌ها را بررسی کنید.
- از طریق آشنایی با طرح‌های خطی انواع تن‌پوش‌ها و تجزیه و تحلیل آنها، طراحی خلاقانه‌ای از انواع مدل‌های تن‌پوش ارائه دهید.
- با شناخت مطرح‌ترین سبک‌های پوشش عصرحاضر، ویژگی‌ها و اجزای آنها را بررسی و سبک‌های مختلف پوشش را طبقه‌بندی کنید.

استاندارد عملکرد

شناخت سبک‌های مهم و مطرح پوشش در دنیای مد جهت کسب توانایی در تجزیه و تحلیل و دسته‌بندی تن‌پوش‌ها

واحد یادگیری ۱

تن‌پوش‌های زنانه از منظر طرح و مدل

طراح لباس باید جنبه‌های متفاوتی از پوشش و مدل‌های لباس را مانند جنبه‌های زیبایی و هنر، کاربرد لباس، فرهنگ جامعهٔ موردنظر و حتی نوع اقلیم آب و هوایی در نظر داشته باشد تا بتواند نظر مخاطب (مشتری) را جلب نماید. البته ذوق و سلیقهٔ طراح لباس نیز در طراحی مدل لباس‌ها، بدون تأثیر نخواهد بود. تنوع پوشش‌ها طراحان لباس را به فکر واداشته است تا بتوانند نوعی از لباس را طراحی کنند که با شرایط محیط زندگی‌مان سازگاری داشته باشد. در کشور ما تنوع بی‌نظیری که در لباس و پوشش اقوام وجود دارد می‌تواند ایده‌هایی ناب و غنی در اختیار طراحان لباس قرار دهد. با ایده گرفتن از لباس‌ها، پارچه‌ها و تزئینات فوق‌العاده‌ای که در لباس‌های سنتی کشورمان و نیز خلاقیت خودِ طراحان لباس وجود دارد، آیندهٔ روشنی را پیش رو خواهیم داشت.

تن‌پوش‌های زنانه به چهار دسته اصلی تقسیم‌بندی می‌شوند:

۱ بالاتن‌پوش‌ها؛
۲ پایین‌تن‌پوش‌ها؛
۳ روپوش‌ها و پیراهن‌ها؛
۴ اتصالات.

۱ــ بالاتن‌پوش‌ها

تصویر ۱ــ بالاتن‌پوش‌ها

فکر کنید

- به نظر شما بالاتن‌پوش‌ها شامل چه مدل‌هایی است؟
- فکر می‌کنید یک طراح و مدل‌ساز لباس تا چه حد به دانستن انواع این پوشش‌ها نیاز دارد؟
- آیا می‌دانید کدام نوع از بالاتن‌پوش‌ها در محیط کار، منزل و یا میهمانی‌ها کاربرد دارند؟
- به نظر شما آیا یک مدل بالاتن‌پوش را می‌توان به همهٔ افراد پیشنهاد داد؟

در این بخش، نمونه‌هایی از بالاتن‌پوش‌های زنانه را معرفی می‌کنیم و در هر مورد توضیحات لازم داده می‌شود.

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر بالاتن‌پوش
ملوانی **Sailor**	این بلوز با مدل یقه‌اش شناخته شده است. از این لباس در نیروی دریایی استفاده می‌شده است و بعد به‌عنوان لباس کودکان، بسیار مورد توجه قرار گرفت و در برخی از کشورها از آن به‌عنوان لباس فرم مدرسه نیز استفاده می‌شود.		

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر بالاتن‌پوش
بلوز **Blouse**	بلوز، نوعی پوشش زنانه است که معمولاً با دامن یا شلوار پوشیده می‌شود؛ از جلو و یا پشت نیز دکمه خورده، با شلوارک و سرهمی یا زیر کت پوشیده می‌شود.		
پولوور **Pullover**	بالاتن‌پوشی جلو بسته و بدون دکمه بوده و بر روی لباس‌های دیگر پوشیده می‌شود و از جنس بافتنی است.		
تونیک **Tunic**	نوعی پوشش است که برای پوشیدن روی لباس‌های دیگر مثل شلوار، دامن، شلوار استرچ یا پیراهن طراحی شده و قد آن به میان ران و ساق پا می‌رسد و دارای چاک در پهلو است. این بالاتن‌پوش معمولاً آستین گشاد دارد که بلندی آن تا آرنج است.		

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر بالاتن‌پوش
تی‌شرت **T-shirt**	نوعی بالاتن‌پوش که جنس آن از نخ و پنبه است. نمونه‌های اولیه تی‌شرت در زیر لباس‌ها پوشیده می‌شد و بیشتر مورد استفاده ملوانان و خدمهٔ زیردریایی‌ها بود و سپس در مناطق گرمسیر به دلیل هوای گرم، به تنهایی پوشیده می‌شده است.		
پولوشرت **Poloshirt**	بالاتن‌پوشی است با یقهٔ برگرد مردانه که معمولاً ۲ یا ۳ دکمه برای آن در نظر گرفته می‌شود. این لباس به‌عنوان لباس گلف، تنیس و لباس چوگان نیز شناخته شده است.		
بلوز یقه اسکی **Turtelneck**	ویژگی این بالاتن‌پوش در طراحی یقهٔ آن است و به پولوور شباهت دارد با این تفاوت که دارای یقهٔ ایستاده و بلندی است که دور گردن قرار می‌گیرد و آن را می‌پوشاند. مورد استفادهٔ آن در فصل زمستان و سرد سال است.		

فعالیت عملی

☐ نمونه‌های دیگری از بالاتن‌پوش‌ها را که در موقعیت‌های مختلف اجتماعی پوشیده می‌شوند، گردآوری و ارائه نمایید.
(تصاویر همراه با توضیحات ارائه شود)

۲ـ پایین‌تن‌پوش‌ها

تصویر ۲ـ پایین‌تن‌پوش‌ها

فکر کنید

- به نظر شما این بخش از پوشش زنانه چه اندازه تنوع دارد؟
- در چه مکان و مناسبت‌هایی بیشتر از این پوشش‌ها استفاده می‌شود؟

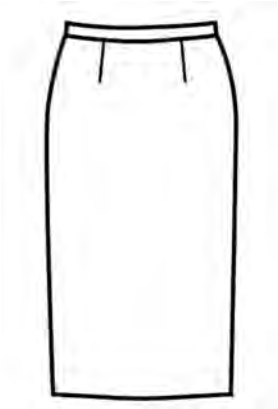
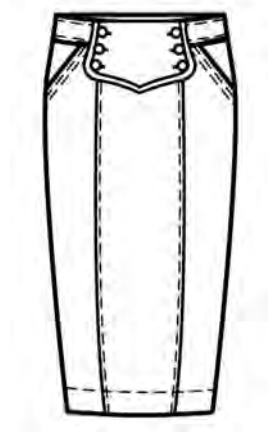
در این بخش به معرفی و شناخت نمونه‌هایی از پایین‌تن‌پوش‌ها، شامل دامن و شلوار پرداخته می‌شود. توضیحات لازم را در ادامه مطلب می‌خوانید.

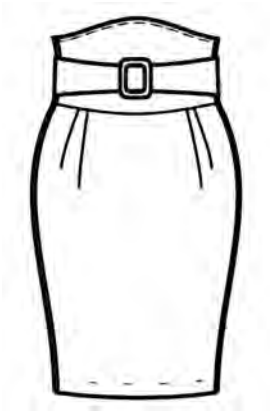
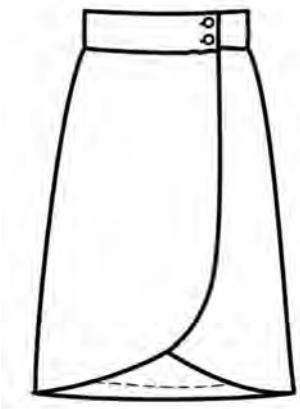
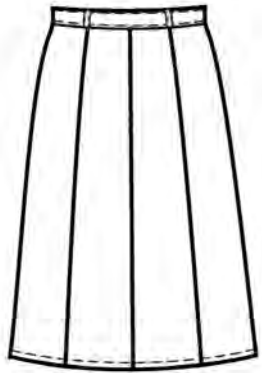
۲ـ۱ـ دامن

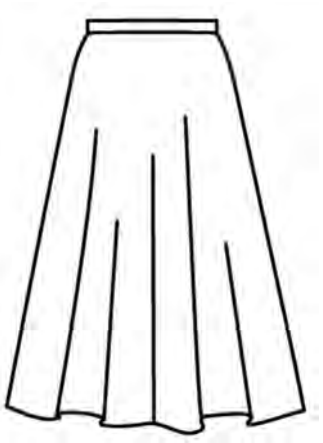
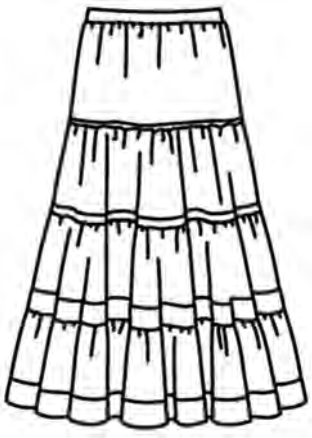
اندازهٔ قد و بلندی دامن‌ها

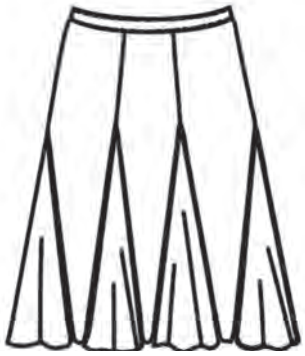

تصویر ۳ـ قد دامن

نام	ویژگی ها	ترسیم فنی	تصویر پایین تن‌پوش
دامن تنگ راسته **Straight**	هر دامنی که گشادی و چین نداشته باشد به تنگ راسته شناخته می‌شود.		
دامن تنگ مدادی **Pencil**	دامن تنگ و چسبانی که معمولاً قد آن تا رو یا زیر زانو است و ظاهری باریک و بلند دارد. این نوع دامن، به دامن تنگ مدادی شناخته می‌شود.		
دامن فون **A- Line**	به دامنی اطلاق می‌شود که به آرامی و با شیبی ملایم از بالا به پایین گشاد می‌گردد و در اوایل دهۀ ۱۹۶۰ معرفی شد و ظاهری شبیه «A» انگلیسی دارد.		

نام	ویژگی ها	ترسیم فنی	تصویر پایین تن‌پوش
دامن میخی **Pegged**	این پایین تن‌پوش، برشی گشاد در کمر داشته که با پنس، چین یا پیلی طراحی شده و از کمر تا لبهٔ دامن، شکل مخروطی داشته و در لبه دامن بسیار تنگ می‌شود. معمولاً برای درز وسط پشت دامن چاک پیلی در نظر گرفته می‌شود.		
دامن راپ **Wrap**	این نوع از پایین تن‌پوش، از کمر تا لبهٔ دامن باز بوده و توسط دکمه یا گره به دور بدن بسته می‌شود.		
دامن هشت ترک **8 Panel Gore**	در این نوع پوشش، هر ترک دامن، شکل ذوزنقه‌ای داشته که قسمت کوچک اضلاع در کمر قرار گرفته و ظاهر این دامن در کمر چسبان و در لبهٔ دامن گشادی دارد.		

نام	ویژگی ها	ترسیم فنی	تصویر پایین تن‌پوش
پلیسه **Pleat**	این نوع دامن دارای چین‌های منظم و یک اندازه بوده که باعث می‌شود حجیم‌تر به نظر برسد.		
دامن کلوش **Rounded**	این پایین تن‌پوش از کمر تا لبه دامن دارای گشادی زیادی بوده و چین‌های مخروطی شکل دارد. این گشادی با توجه به مدل‌های کلوش می‌تواند کمتر یا بیشتر باشد.		
دامن چین‌دار پَرپَری **Prairie**	به دامن گشادی که در قسمت کمر جمع شده و به لبه‌اش والان دوخته می‌شود، چین‌دار پرپری گویند.		

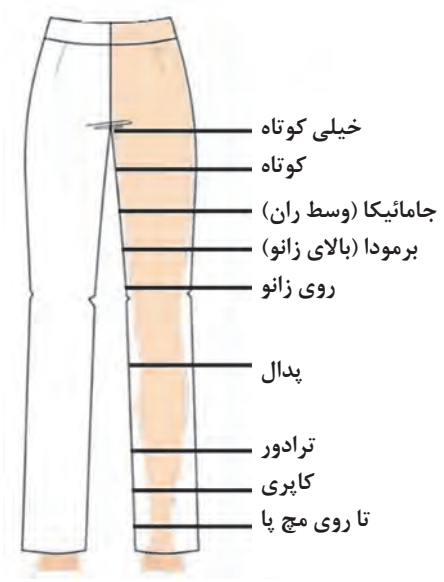
نام	ویژگی ها	ترسیم فنی	تصویر پایین تن‌پوش
دامن چین‌دار چند طبقه **Layered**	دامنی را که با لایه‌هایی در اندازه‌های مختلف بر روی هم دوخته می‌شود دامن چین‌دار چند طبقه گویند.		
دامن گودِت‌دار **Godet**	این مدل از دامن، دارای تکهٔ مثلثی شکل به نام گودت است که در پایین دامن دوخته می‌شود تا گشادی بیشتری را در لبهٔ دامن ایجاد کند و قسمت بالای آن معمولاً تنگ‌تر است.		

فعالیت عملی

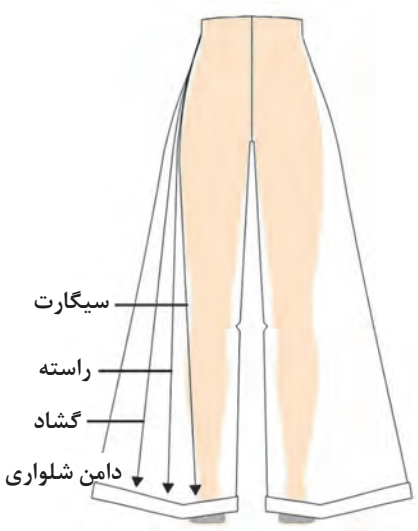
- چند نمونه از تصاویر انواع دامن‌هایی که خود و یا اطرافیانتان در موقعیت‌های مختلف مورد استفاده قرار می‌دهید را با ذکر دلایل استفاده از آن درچنان موقعیتی ارائه دهید.
- چیدمانی از تصاویر بالاتن‌پوش‌ها را به همراه مدل‌های دامن، با توضیحات مناسب ارائه دهید.

۲ـ۲ـ شلوار

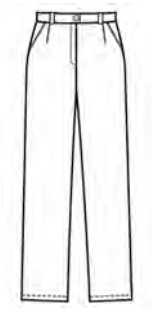
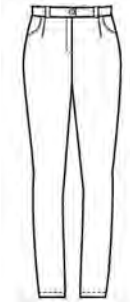
اندازهٔ قد و گشادی شلوارها نیز متفاوت بوده و به نام‌های مختلفی شناخته می‌شوند.
در شکل‌های زیر می‌توانید با این نام‌ها آشنا شوید.

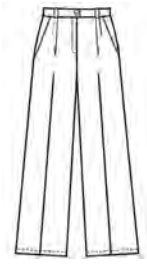
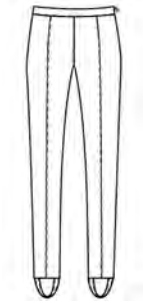
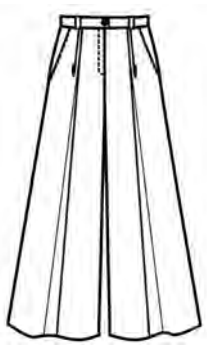
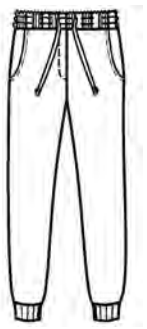

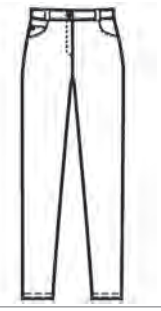
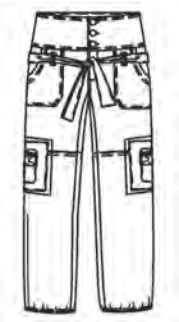
تصویر۴ـ قد شلوار

تصویر۵ـ گشادی پاچهٔ شلوار

نام	ویژگی ها	ترسیم فنی	تصویر پایین‌تن‌پوش
راسته **Straight**	پایین‌تن‌پوشی است که از ناحیهٔ باسن تا لبهٔ پایین شلوار گشادی نسبتاً یکسانی دارد.		
چسبان **Skinny**	شلواری بسیار تنگ است و طوری پاها را دربرمی‌گیرد که فرم پاها را نمایان می‌سازد.		

نام	ویژگی ها	ترسیم فنی	تصویر پایین‌تن‌پوش
شلوار گشاد **Flare**	به مدلی از شلوار اطلاق می‌شود که از ناحیهٔ باسن تا لبهٔ پایین شلوار با شیبی ملایم عریض‌تر می‌شود.		
رکابی **Stirrup**	شلواری است که تنگ دوخته می‌شود و از جنس پارچه‌های کشی است. در زیر مچ شلوار هم زیر پاشنه دارد.		
دامن شلواری **Palazzo**	این نوع از پایین‌تن‌پوش‌ها، پاچه‌هایی گشاد داشته و در کمر تنگ هستند.		
گرمکن **Sweat Pants**	شلواری از جنس پنبه است که داخل آن کرک داشته و رطوبت را جذب می‌کند، به همین خاطر، ورزشکاران قبل و بعد از تمرین آن را می‌پوشند.		

نام	ویژگی ها	ترسیم فنی	تصویر پایین‌تن‌پوش
جین پنج جیب **5 Pocket Jeans**	نمونهٔ اصلی جین در سال ۱۸۷۳ میلادی با دو یا سه جیب در جلو و یکی در پشت شلوار تولید می‌شد. و چند سال بعد یک جیب ساعت یا سکه به آن اضافه شد. در حال حاضر این شلوارهای جین، به‌صورت پنج جیب دوخته می‌شوند که در صنعت مد به نام جین پنج‌جیب معروف هستند.		
شکاری **Cargo**	به شلواری گفته می‌شود که جیب‌های بزرگی در پهلو و بالای زانو داشته باشد.		
سرهمی **Jumpsuit**	به بلوز و شلواری گفته می‌شود که به هم دوخته شده‌اند و یکسره هستند، دارای آستینی بلند و یا کوتاه بوده و در جلو زیپ یا دکمه دارد. این مدل، فرم لباس خلبانان و چتربازان بوده و برای پوشش زنان و مردان در ورزش مورد استفاده بوده است.		
پیش‌سینه‌دار **Overall**	این شلوار در قسمت جلوی سینه، پیش‌بند و روی شانه‌ها بندهای نگهدارنده داشته که در پشت به‌صورت ضربدری قرار می‌گیرند. معمولاً دامداران، کشاورزان، نقاشان ساختمان، نجارها و کارگران راه‌آهن، رنگ‌های متفاوت آن را می‌پوشیدند.		

فعالیت عملی

- نمونه‌های دیگری از تصاویر انواع شلوارها را که ممکن است خودتان هم آنها را بپوشید با ذکر دلایل استفاده از آنها ارائه دهید.
- چیدمانی از تصاویر بالاتن‌پوش‌ها به همراه شلوارهای مناسب، گردآوری و ارائه کنید.
- چند نمونه از تصاویر شلوارهایی که در موقعیت‌های خاص استفاده می‌شوند را با توضیحات مناسب ارائه دهید.

۳ـ روپوش‌ها و پیراهن‌ها

تصویر ۶ ـ روپوش‌ها و پیراهن‌ها

فکر کنید

- چه نمونه‌هایی از لباس را به عنوان روپوش می‌شناسید؟
- درمحیط اطراف خود چند مدل از روپوش‌ها را دیده‌اید؟

۳ـ۱ـ روپوش‌ها

این نوع از تن‌پوش‌ها بیشتر بیرون از محیط منزل و بر روی لباس‌های دیگر پوشیده می‌شوند. این روپوش‌ها با یقه و دکمه‌خور و جیب‌های متنوعی که دارند، مدل‌های مختلفی ایجاد می‌کنند که در زیر معرفی می‌شوند.

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر روپوش
پی کت **Pea Coat**	نوعی روپوش است که از پارچه پشمی تهیه شده و پیش سینهٔ چهار دکمه دارد. دکمه‌های بزرگ چوبی و یقهٔ پهن به شکل خوابیده و یا ایستاده دارد و با جیب‌های فیلتابی کیسه‌دار طراحی می‌شود.		
هودی کت **Hooded Coat**	کتی ضخیم به همراه کلاه و لایه‌های متعدد است. این نوع کت مناسب فصل زمستان است و بر روی کلیهٔ لباس‌ها پوشیده می‌شود.		

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر روپوش
سوئی‌شرت کلاه‌دار **Zip up Hoodie**	این روپوش نوعی ژاکت و گرمکن است که با زیپ در جلو بسته می‌شود و نمونه‌ای از آن که با کلاه طراحی می‌شود به نام سوئی‌شرت کلاه‌دار یا هودی معروف است.		
پارکا **Parka**	نوعی کت و کاپشن همراه با کلاه است که کلاه آن دارای پوششی از پوست یا خز مصنوعی بوده و معمولاً از پارچه‌های ضد آب دوخته می‌شود.		
کت راپ **Wrap**	این روپوش، گشاد و بدون دکمه بوده و با بند کمر در جلو بسته شده و با یقه ای پهن و بزرگ طراحی می‌شود.		
پفکی **Puffer**	روپوشی است دارای یک لایه آستر پنبه‌ای با حالتی پفکی که به‌وسیلهٔ چرخ‌کاری روی لباس به‌وجود آمده است.		

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر روپوش
مانتو **Coat-dress**	این نوع از روپوش ترکیبی از دو مدل کت و پیراهن است که در جلو آن دکمه خورده و تا پایین لباس ادامه دارد و معمولاً با قد بلند طراحی می‌شود.		
دافل **Duffle**	این روپوش معمولاً از خز مصنوعی تهیه شده و جلوی آن با بندینک‌هایی به دور دکمه بسته می‌شود.		

فعالیت عملی

- نمونه‌هایی از تصاویر انواع روپوش‌های دیگر و نیز نمونه‌هایی که خود تا امروز استفاده کرده‌اید را با ذکر دلایل استفاده از آن، ارائه دهید.
- چیدمانی از تصاویر روپوش‌ها همراه با پایین‌تن‌پوش‌های مناسب آن، گردآوری و ارائه نمایید.

۳ـ۲ـ پیراهن‌ها

پیراهن‌ها از اصلی‌ترین لباس‌های زنانه محسوب می‌شوند. نمونه‌های بسیار متفاوتی از آن طراحی و مدل‌سازی شده و در سراسر دنیا استفاده می‌شود؛ ما فقط به معرفی نمونه‌هایی از این نوع پوشش می‌پردازیم.

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر پیراهن
راسته **Shift**	پیراهنی ساده با گشادی نسبی و پنسی مورب که کمی از بدن فاصله دارد.		

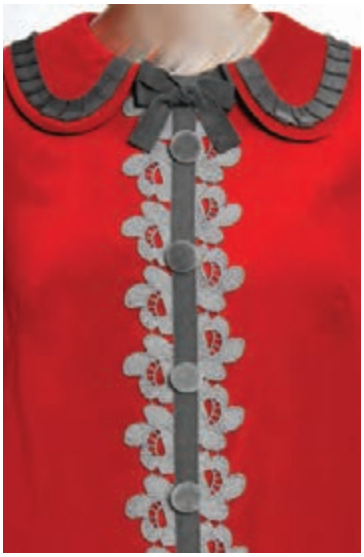
نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر پیراهن
فون **A-Line**	نوعی پوشش که در زیر بازوها تا لبهٔ دامن آن به آرامی گشاد می‌شود و فرمی شبیه به حرف A انگلیسی دارد.		
تنگ **Sheath**	نوعی پیراهن که توسط پنس‌های عمودی قالب بدن می‌شود. برای راحتی در قسمت دامن آن، معمولاً تک‌پیلی‌هایی در مرکز پشت و یا طرفین دامن طراحی می‌شود.		
ماکسی **Maxi**	به پیراهن‌هایی گفته می‌شود که بلندی قد آنها تا قوزک پا می‌رسد.		

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر پیراهن
دکلته **Strapless**	پیراهنی که فاقد سرشانه یا بند است و تا بالای سینه می‌رسد و به بدن می‌چسبد. برای ثابت نگه داشتن آن به بدن، هم از پارچه‌های کشی و هم از فنردوزی و کش‌دوزی استفاده می‌نمایند.		
رومی **1- Shoulder**	پیراهنی که یقهٔ نامتقارن دارد و از سرشانه به زیر بغل سمت دیگر ادامه داشته و سرشانهٔ سمت دیگر را برهنه می‌گذارد. بیشتر در لباس‌های شب و میهمانی و یا درلباس‌های خواب کاربرد دارد. به نام یقه یک طرفه هم نامیده می‌شود.		
هالتر **Halter**	لباسی بدون آستین که بالاتنهٔ پشت آن حذف می‌شود و نواری از بالاتنهٔ جلو به دور گردن حلقه شده و در پشت گردن گره زده می‌شود و یا با سگک در پشت گردن بسته می‌شود.		
پیراهن راپ **Wrap**	پیراهن راپ نوعی از لباس بوده که به دور بدن پیچیده می‌شود و دکمه ندارد.		

فعالیت عملی

☐ تصاویری از نمونه‌های دیگر پیراهن و نیز نمونه‌هایی که خود استفاده نموده‌اید را با توضیحات مناسب ارائه دهید.

۴ـ اتصالات

تصویر ۷ ـ یقه

تصویر ۸ـ آستین

فکر کنید

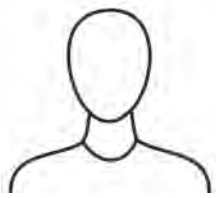
- به نظر شما چه اتصالاتی برای گروه‌های اندامی مختلف مناسب هستند؟
- کدام نوع از یقه‌ها در لباس‌های محیط کار بیشترین کاربرد را دارند؟

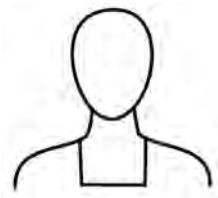
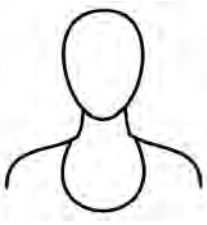
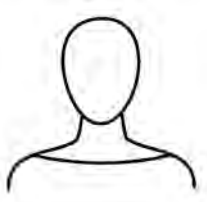
در طراحی ومدل‌سازی لباس‌ها قطعاتی مانند آستین‌ها و یقه‌ها هم تنوع فراوانی را در مدل لباس‌ها ایجاد می‌کنند. در این بخش به نمونه‌هایی از تنوع اتصالات می‌پردازیم که شامل یقه‌ها و آستین‌ها است.

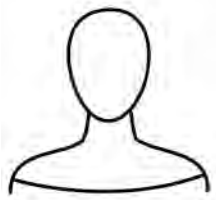
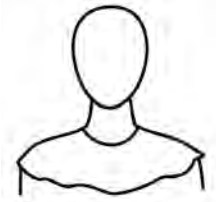
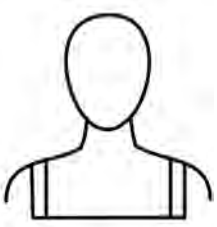
۴ـ۱ـ یقه‌ها

یقه‌ها به سه گروه تقسیم می‌شوند: یقه‌های خطی، یقه‌های ایستاده، یقه‌های برگردان.

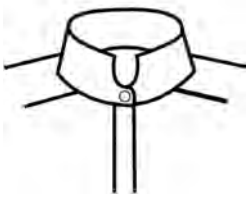
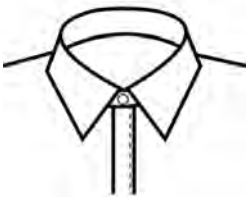
یقه‌های خطی

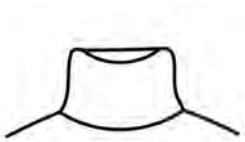
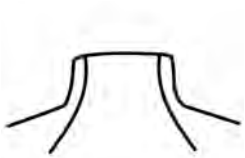
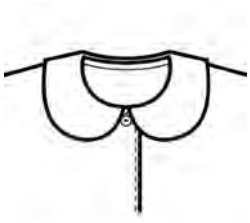
نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر یقه خطی
یقه گرد **Round Neckline**	یقهٔ خطی گرد بر اساس آناتومی گردن، شکل گرفته است.		

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر یقه خطی
یقهٔ چهارگوش **Square Neckline**	یقه‌ای که در جلو به‌صورت مربع می‌باشد و به یقهٔ خشتی هم معروف است.		
یقهٔ هفت **V- Neckline**	یقه‌ای که در جلو به شکل ۷ بوده و نوک تیزی دارد.		
یقه نعل اسبی **Horseshoe Neckline**	خط یقهٔ بازی که به شکل نعل اسب می‌باشد.		
یقهٔ دلبری **Sweetheart Neckline**	لبهٔ پایینی این یقه شبیه بالای شکل قلب است.		
یقهٔ الماسی **Diamond Neckline**	یقه‌ای خطی که شبیه الماس است و بر اساس فرم پنج ضلعی طراحی شده است.		
یقهٔ قایقی **Bateau Neckline**	یقه‌ای خطی که تا دوطرف شانه‌ها باز و شبیه قایق است.		

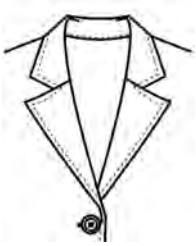
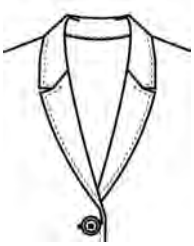
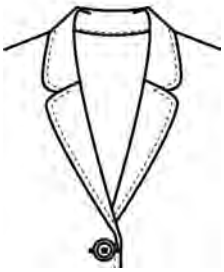
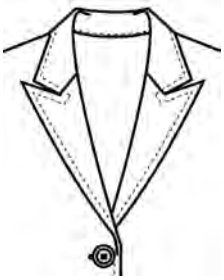
نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر یقه خطی
یقهٔ بدون شانه **off shoulder Neckline**	یقه‌ای باز که معمولاً کش دوزی شده و دور قسمت بالای بازوها قرار می‌گیرد. و در لباس خواب هم استفاده می‌شود.		
یقهٔ خَفتان **Caftan Neckline**	یقه خطی گردی که در مرکز جلوی آن چاک داشته و معمولاً دارای تزئیناتی درلبه‌ها است.		
یقهٔ بِرتا **Bertha Neckline**	یقه ای بزرگ و شنل مانند است که روی شانه‌ها و سینهٔ لباس می‌اُفتد.		
یقهٔ کراواتی **Tie Neck**	یقه‌ای بسیار بلند که دورگردن دوخته می‌شود و در قسمت جلو، گره پاپیونی خورده و آویزان می‌شود.		
یقهٔ رکابی **Strapped Neck**	یقه‌ای خطی که در بالای سینه قرار گرفته و با بندینک روی شانه‌ها می‌ایستد.		
یقهٔ کشیشی **Cowl Neck**	این یقه به صورت دراپه و حالت شل روی گردن و شانه‌ها قرار می‌گیرد.		

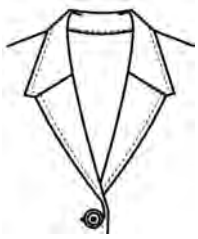
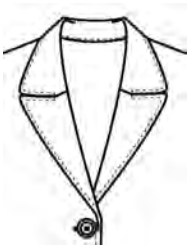
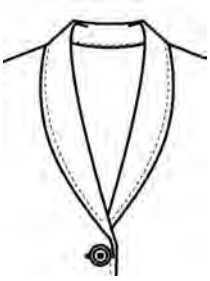
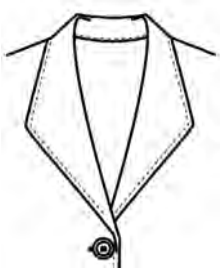
یقه‌های ایستاده: یقه‌های ایستاده در طراحی لباس‌های رسمی و اداری، بسیار کاربرد دارند و بالاتنه افراد را شکیل‌تر نشان می‌دهند.

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر یقه ایستاده
یقهٔ ایستاده **Stand**	پایه یقهٔ باریکی به خط یقه دوخته شده و یقه در جلوی لباس دکمه می‌خورد.		
یقهٔ ماندرین **Mandarin**	یقهٔ ایستادهٔ کوچکی که در قسمت جلو کمی از هم باز می‌شود و از لباس مردمان آسیایی گرفته شده است.		
یقهٔ امپایر **Imperial**	یقه ایستاده محکمی برای لباس‌های رسمی مردانه است و بدون تکهٔ برگردان در جلو می‌باشد.		
یقهٔ رگولار **Regular**	یقهٔ پیراهن مردانه‌ای که لبه‌هایش کاملاً تیز و بسیار منظم است.		
یقهٔ پین **Pinned**	نوعی یقهٔ مردانه است که در لبهٔ آن سوراخی وجود دارد که سنجاق یقه به آن متصل می‌شود.		

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر یقه ایستاده
یقهٔ اسکی **Turtelneck**	یقهٔ ایستاده‌ای که جذب گردن است و معمولاً به صورت دولا برگردانده می‌شود. برای لباس‌های مردانه، زنانه و بچه‌گانه مورد استفادهٔ فراوان قرار می‌گیرد.		
یقهٔ فونل **Funnel**	یقه‌ای ایستاده که تا گلو بالا می‌آید و برش آن از بالاتنه جدا نیست و با درزهای شانه، بالا رفته و به شکل یک قیف برعکس است.		
یقهٔ پولو **Polo**	یقهٔ بلند یک تکه و بافته شده‌ای که تا خورده و با سه دکمه در جلوی لباس طراحی می‌شود.		
یقهٔ ب.ب **Peter Pan**	یقه‌ای کوچک که در جلو لبه‌های گرد داشته و بیشتر در لباس کودکان و زنان کاربرد دارد.		
یقهٔ ملوانی **Sailor**	یقه‌ای مربع شکل و بزرگ که از پشت بالاتنه آویزان است و در جلو به شکل ۷ باریک شده و با نوارهای تزئینی طراحی می‌شود؛ این یقه برگرفته از لباس فرم نیروی دریایی می‌باشد و به مدل محبوبی برای کودکان تبدیل شده است.		

یقهٔ برگردان: به انواع یقه‌هایی که دارای برگرد بوده وتکه‌ای از یقه روی بالاتنه طراحی و برش می‌شود و تکه‌ای از آن هم جدا بوده و به یقه دوخته می‌شود یقه برگرد می‌گویند.

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر یقه برگردان
یقه انگلیسی **Notch**	این یقه دارای یک برگردان از خود لباس بوده و توسط یک درز به یقه دوخته می‌شود. گوشه‌های این یقه زاویه‌دار هستند و در کت و بلوزها به کار می‌رود.		
انگلیسی دهان ماهی **Fish Mouth**	در این نوع یقه، برگردان و شکاف بین آن به‌گونه‌ای طراحی می‌شود که به دهان ماهی شباهت پیدا می‌کند.		
انگلیسی لب گرد **Clover**	گوشه‌های یقه و برگردان در این مدل به‌صورت گرد طراحی شده است.		
انگلیسی پیک **Peak**	در این نوع یقه، گوشه‌های برگردان به‌صورت نوک تیز و به سمت بالا طراحی می‌شوند.		

نام	ویژگی‌ها	ترسیم فنی	تصویر یقه برگردان
انگلیسی تَب **Tab**	یقه برگردان بالا و برگردانِ سرخودِ این یقه انگلیسی، با درزی باریک به یکدیگر متصل می‌شوند.		
انگلیسی اولِستر **Ulster**	این یقه و برگردان آن، دارای پهنای زیادی بوده و برای کت‌های چهار دکمه خور هم مناسب است.		
یقهٔ شال **Shawl**	این مدل یقه و برگردان، بدون درز و یکسره بوده و لبه‌های برگردان آن منحنی است.		
یقهٔ دیاموند **Diamond**	شکل ظاهری آن به الماس پنج پر شباهت دارد و به همین دلیل دیاموند نامیده شده است. این نوع یقه به نام یقهٔ آمریکایی نیز معروف است.		
آبشاری **Cascada**	این مدل یقه برگردانی با برش گرد است که موج‌هایی از چین را بر روی سینه ایجاد می‌کند.		

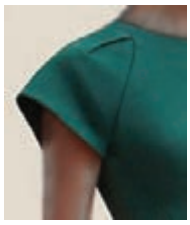
۴ـ۲ـ آستین‌ها

آستین‌ها قسمتی از یک پیراهن،کت، ژاکت و لباسی هستند که همه یا قسمتی از بازوها را می‌پوشانند. آستین‌ها به دو دسته آستین‌های جدا و آستین‌های سرخود تقسیم می‌شوند. آستین‌های جدا دارای برش حلقه آستین هستند و آستین‌های سرخود برش حلقه آستین ندارند. همچنین آستین‌ها بر اساس اندازه قد و بلندیشان نیز به نام‌های مختلفی نام‌گذاری شده‌اند که درتصویر (۹) این نام‌گذاری را مشاهده می‌کنید.
در این بخش به توضیحاتی از انواع آستین‌ها می‌پردازیم.

تصویر ۹ـ انواع آستین

نام	ویژگی ها	ترسیم فنی	تصویر آستین
آستین پیراهن مردانه **Shirt**	آستین بلند و سبکی است که بر روی مچ دست به‌وسیلهٔ دکمهٔ سردست بسته می‌شود.		
آستین کلوش یا زنگی **Bell**	نوعی از آستین است که در قسمت بازو، صاف بوده و در لبهٔ آستین گشاد می‌شود.		
آستین کیمونو **Kimono**	این آستین معمولاً در قسمت زیر بغل گشادی داشته و می‌تواند کوتاه یا بلند باشد و در قسمت مچ معمولاً تنگ می‌شود. آستین کیمونو برگرفته از لباس‌های سنتی ژاپنی‌ها است.		

آستین رگلان **Reglan**	این آستین به وسیلهٔ درزی اریب که از زیر بغل تا حلقهٔ یقه ادامه دارد، به لباس متصل می‌شود.		
آستین افتاده یا سرخود **Drop Shoulder**	این آستین از یک طرف به زیر بغل وصل شده و از سمت دیگر به صورت پهن تر روی شانه‌ها را در بر می‌گیرد. این آستین کوتاه بوده و درز حلقه آستین ندارد.		
آستین پفی **Puff**	آستین کوتاهی است که در قسمت اتصال به درزسرشانه و بازو و یا در لبهٔ آستین و یا هر دو قسمت، چین داشته و حالت پفی به آستین می‌دهد.		

فعالیت عملی

با توجه به یادگیری کامل انواع پوشش‌ها که در این پودمان گذرانده‌اید، نمونه‌هایی از تصاویر بالاتن پوش‌ها، روپوش‌ها و پیراهن‌ها را با یقه و آستین مناسب آن، گردآوری و با توضیحات مناسب ارائه دهید.

تحقیق

نوعی پوشش را انتخاب نمایید (پوشش مدارس ـ پوشش اداری ـ پوشش منزل ـ پوشش میهمانی) و سپس طراحی خلاقانه‌ای همراه با توضیحات و دلایل انتخاب آن مدل لباس، ارائه دهید.

نکته

طراحی خلاقانه مدل لباس، در انجام این تحقیق، بسیار حائز اهمیت می‌باشد. همچنین می‌توانید از طراحی و کولاژ و تصاویر، در ارائه تحقیق خود استفاده نمایید.

واحد یادگیری ۲

تحلیل سبک پوشاک در عصر حاضر

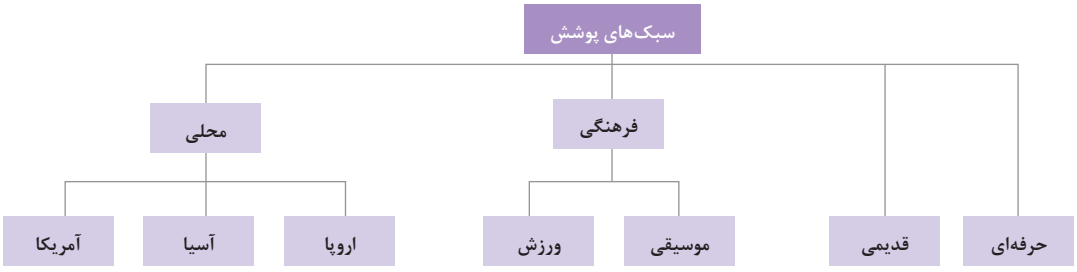
فکر کنید

- چرا افراد مختلف سبک‌های پوشش متفاوتی انتخاب می‌کنند؟
- سبک لباسی که بر تن می‌کنیم در مورد ما چه اطلاعاتی به دیگران می‌دهد؟
- سبک‌ها از کجا نشئت می‌گیرند؟
- سبک‌ها را چطور دسته‌بندی می‌کنیم؟

۱ــ سبک و مد در پوشش زنانه

امروزه کاربرد لباس بسیار فراتر از پوشش و محافظت است و سبک پوشش افراد تبدیل به یک وسیلهٔ ارتباطی شده است. افراد هر روز از خود می‌پرسند که «چه بپوشم؟» و این پرسش بیهوده‌ای نیست چرا که در عصر حاضر لباس‌هایی که ما برتن می‌کنیم اهمیت ویژه‌ای یافته‌اند. لباس ما ارتباط نزدیکی با هویت ما دارد و دربارهٔ شغل، طبقهٔ اجتماعی، شرایط اقتصادی و تفکرات ما به دیگران سرنخ‌هایی می‌دهد. در واقع سبک لباس پوشیدن را می‌توان نوعی ابراز و بازنمایی شخصیت فرد دانست. ارتباط پوشش و هویت فرد دو جنبه دارد؛ یکی اینکه شما چه برداشتی از خودتان دارید که یک سبک پوشش خاص را انتخاب می‌کنید؟ دیگر اینکه این سبک پوشش چه اطلاعاتی دربارهٔ شما به دیگران می‌دهد؟

سبک پوشش به خصوصیاتی اطلاق می‌شود که لباسی را از لباسی دیگر متمایز می‌کند. برای مثال شلوار جین، یک سبک ویژه از شلوار است. پژوهشگران مد کوشیده‌اند تا سبک‌های پوشش را دسته‌بندی و تعریف کنند. اما باید توجه داشت که بسیاری از مردم با این تعاریف آشنا نیستند و هنگام لباس پوشیدن به‌طور مشخص از یک سبک پیروی نمی‌کنند و ممکن است پوشش آنها تلفیقی از چندین سبک باشد. دسته‌بندی‌های مختلفی برای انواع سبک وجود دارد که در زیر یکی از متداول‌ترین آنها را می‌بینید:

تصویر ۱ــ تقسیم‌بندی سبک‌های پوشش

۱ـ۱ـ سبک‌های محلی

این نوع از تقسیم‌بندی سبک بر اساس منطقهٔ جغرافیایی است. بیشتر فرهنگ‌های دنیا سبک‌های پوشش مخصوص به خود را دارند که بر پایهٔ سنت‌های محلی و آب و هوای منطقه شکل گرفته‌اند. در دهه‌های اخیر با رشد اینترنت و آشنایی مردم با فرهنگ‌های مختلف، تمایز میان پوشش‌ها هم کم‌رنگ‌تر شده است.

تصویر ۲ ـ پوشش اسکیمویی

تصویر ۳ـ پوشش آفریقایی

۱ـ۲ـ سبک‌های فرهنگی

سبک‌های پوشش فرهنگی، فارغ از منطقهٔ جغرافیایی و قومی، توسط افرادی که از ویژگی‌های فرهنگی خاصی پیروی می‌کنند، پوشیده می‌شود. این ویژگی‌ها می‌تواند سیاسی، هنری، ورزشی و... باشد. سبک پوشش فرهنگی، تعلق فرد به این گروه‌ها در هر منطقهٔ جغرافیایی و با هر قومیتی را می‌تواند نشان دهد. معرفی و به تصویر کشیدن هریک از این سبک‌ها در این بخش از کتاب حاضر صرفاً به جهت آشنایی با نوع پوشش و روند شکل‌گیری آنها نزد اقوام و ملل دیگر است. بدیهی است که این سبک‌ها و مدل‌ها با فرهنگ ایرانی ـ اسلامی ما سازگار نبوده و به هیچ‌وجه مورد تأیید نیست. با بهره‌مندی از فرهنگ غنی ایرانی و اسلامی، طرح‌ها و مدل‌هایی در نوع پوشش در کشور وجود دارد که ضمن حفظ حیا، عفت و وقار در جامعه مخصوصاً در نزد بانوان و دوشیزگان مسلمان، از تنوع رنگ و زیبایی نیز برخوردار باشند.

تصویر ۴ـ پوشش ورزش گلف

تصویر ۵

۱ـ۳ـ سبک‌های قدیمی یا تاریخی

این مدل از سبک‌ها هنوز هم طرفداران خود را دارند. به سبک‌هایی که از مدل‌های پیش از دهۀ ۱۹۲۰ میلادی ایده می‌گیرند، سبک‌های آنتیک و به آنهایی که از مدل‌های دهه‌های ۱۹۲۰ تا ۱۹۹۰ میلادی ایده می‌گیرند، سبک‌های روستایی گفته می‌شود. لازم نیست که تمام اجزا و شکل لباس مشابه نمونۀ تاریخی باشد، بلکه ایده‌هایی از اجزا و قسمت‌های مختلف آن نمونه‌ها اخذ می‌شود و سبک‌های تاریخی و روستایی را ایجاد می‌کند. مثلاً یک لباس متعلق به دوران ویکتوریا به هیچ وجه در عصر حاضر قابل پوشیدن نیست زیرا با نیازهای انسان مدرن و امروزی اروپایی مطابقت ندارد؛ اما ایده‌های ویکتوریایی کلاه‌های پردار یا جلیقۀ مردان در سبک‌های تاریخی، امروزه هم می‌تواند در جوامع آنها به‌کار رود.

تصویر ۶ ـ پوشش عصر ویکتوریا در اروپا

تصویر ۷ـ پوشش دهۀ ۱۹۲۰ میلادی در اروپا

۱ـ۴ـ سبک‌های حرفه‌ای

بهترین مثالی که می‌توان برای این نوع سبک‌ها ذکر کرد، تأثیر جزئیات لباس‌های نظامی نظیر سردوشی‌ها، جیب‌ها، بوت‌های سربازی و رنگ خاکی بر پوشش‌های مردم است.

تصویر ۸ـ پوشش نظامی

تصویر ۹ـ پوشش یک خلبان

۲ـ معرفی انواع سبک‌های پوشش

از میان سبک‌هایی که در جهان رایج‌تر و محبوب‌تر هستند می‌توان به این سبک‌ها اشاره کرد: سبک سنتی (Bohemian)، سبک هنری (Arty)، سبک شیک (Chic)، سبک کلاسیک (Classic)، سبک نامتعارف (Exotic)، سبک مسحورکننده (Glamorous)، سبک پر زرق‌وبرق (Flamboyant)، سبک رمانتیک (Romantic)، سبک غربی (Western)، سبک دانش‌آموزی (Preppy)، سبک پسرانه (Tomboy)، سبک گوتیک (Goth)، سبک خیابانی (Street Style) و سبک روستایی (Vintage). در زیر با برخی از متداول‌ترین این سبک‌ها آشنا می‌شوید:

۲ـ۱ـ سبک کلاسیک

سبک کلاسیک ممکن است ظاهراً راحت به نظر برسد. این سبک پوشش شامل لباس‌هایی می‌شود که در دهه‌های اخیر همیشه محبوب بوده‌اند مثل بلوز سفید جلوباز، کفش تخت شبیه به کفش باله، شلوار دمپا گشاد و چکمه‌های چرمی. لباس‌های سبک کلاسیک معمولاً از پارچه‌های درجه یک تهیه می‌شوند و دوخت‌هایی بسیار حرفه‌ای و بی‌نظیر دارند. سبک کلاسیک به تعادل اهمیت زیادی می‌دهد و خطوط دوخت در این سبک بسیار منظم و یکدست است. این سبک از پوشش، حالتی از وقار، شکوه، ثبات و اعتماد به نفس را القا می‌کند. افرادی که سبک کلاسیک بر تن می‌کنند، معمولاً ماندگاری را به مدل‌های زودگذر ترجیح می‌دهند و ظاهری دلپذیر و با استعداد از خود ارائه می‌کنند. رنگ‌ها در این سبک معمولاً رنگ‌های خنثی هستند که گاهی با سبز و قرمز ترکیب می‌شوند. در کمد لباس فردی که سبک کلاسیک می‌پوشد حتماً یک بلوز سفید، یک شلوار مشکی و یک کت طوسی یافت می‌شود. تزئینات در این سبک بسیار ساده بوده و شامل گردن‌بند رشته‌ای مروارید، گوشوارهٔ تک‌نگین که روی گوش می‌چسبد و دست‌بند زنجیری می‌باشد. سبک کلاسیک گاهی با نام سبک فرهیخته هم شناخته می‌شود.

تصویر ۱۰ـ بلوز سبک کلاسیک

تصویر۱۱ ـ پوشش سبک کلاسیک

تصویر۱۲ ـ پوشش زمستانی سبک کلاسیک

تصویر ۱۳ـ انواع پوشش‌های سبک کلاسیک

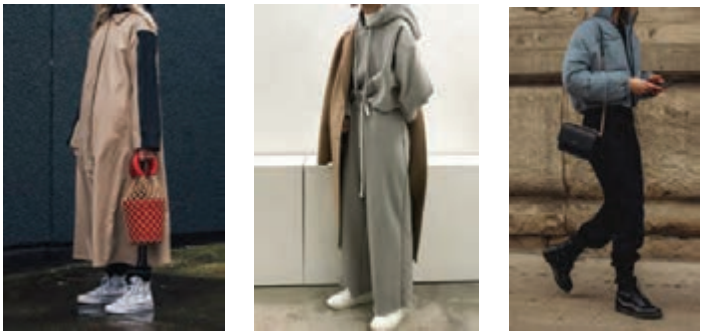

تصویر ۱۴ـ زیورآلات سبک کلاسیک

۲ـ۲ـ سبک خیابانی

سبک خیابانی در غرب بر خلاف دیگر سبک‌های مد از استودیوهای طراحی مد و نمایشگاه‌های مد و لباس بیرون نمی‌آید، بلکه از آنچه به «فرهنگ جوانان» معروف است نشئت می‌گیرد. این سبک از پوشش، بیشتر توسط جوان‌ترها و اغلب در شهرهای بزرگ استفاده می‌شود و به نوعی می‌توان آن را الگویی از سبک لباس پوشیدن انسان‌های معمولی و عادی، در تضاد با ستاره‌ها و افراد مشهور دانست. سبک خیابانی، خود چندین سبک را دربرمی‌گیرد؛ در واقع سبک خیابانی سبکی بر پایهٔ فردیت است که طی آن هر فردی هویت چندگانه و باورهایش را به نمایش می‌گذارد. برخی از نظریه‌پردازان مد، سبک خیابانی را نوعی هنر اجرا[۱] می‌دانند چرا که فضایی ایجاد می‌کند تا هویت‌ها از طریق انتخاب لباس بازنمایی شوند.

سبک خیابانی با این تعریفی که ارائه شد، همواره در طول تاریخ وجود داشته است، اما در قرن بیستم میلادی بود که مورد توجه قرار گرفت و این نام به آن اطلاق شد. پس از جنگ جهانی دوم با رشد نظام‌های سرمایه‌داری[۲] و سیستم‌های تبلیغاتی برای فروش کالا، روندی در مخالفت با آن شکل گرفت که بر هویت فردی تأکید داشت و سبک خیابانی را ترجیح می‌داد و در واقع با تأکید بر سبک شخصی لباس پوشیدن، با برندسازی طراحان مشهور و سبکی که آنها برای لباس پوشیدن به مردم دیکته می‌کردند به مخالفت برخاست.

تصویر ۱۵ ـ نمونه‌هایی از پوشش‌های سبک خیابانی

۱ـ Performance art

۲ـ نظام سرمایه‌داری یک نظام اقتصادی است که در آن، پایه‌های یک سیستم اقتصادی بر روی مالکیت خصوصی ابزارهای تولیدِ اقتصادی بوده و در دست مالکان خصوصی است و از این ابزارها برای ایجاد بهره‌مندی اقتصادی در بازارهای رقابتی استفاده می‌شود. به این قانون، آزادی مالکیت شخصی نیز گفته می‌شود؛ که معنای آن، تولید و توزیع کالاهاست.

۲ـ۳ـ سبک هنری

این سبک همان‌طور که از نامش پیداست متعلق به افراد خلاق و هنرمند است. فردی که این سبک از پوشش را برمی‌گزینند، احتمالاً روحیه‌ای هنردوست و لطیف دارد. در سبک هنری معمولاً از سبک‌های متداول اجتناب می‌شود و مدل‌هایی منحصربه‌فرد و متفاوت جای آن را می‌گیرند. در سبک هنری، هنرهای دستی نظیر پارچه‌های دستبافت، لباس‌های دست‌دوز و گردن‌بندها و زیورآلات دست‌ساز جایگاه ویژه‌ای دارند که گاهی به‌دست خود فردِ برتن‌کننده، درست می‌شوند.

تصویر ۱۶ ـ انواع پوشش سبک هنری

۲ـ۴ـ سبک سنتی

سبک سنتی هم مثل سبک هنری، ردپاهایی از هنر و خلاقیت در خود دارد. اما تفاوت این دو سبک در این است که در سبک سنتی تقریباً از پارچه‌ها، مدل‌ها و رنگ‌های غیرمعمول استفاده می‌شود. سبک سنتی روحی آزادانه دارد و در فرهنگ پوشش غربی، ایدهٔ اصلی خود را از پوشش کولی‌ها گرفته است. پوشش‌های این سبک از پارچه‌هایی آزاد، افتان و بدون آهار تهیه می‌شوند. از ویژگی‌های این سبک می‌توان به طرح‌های پیچیده، بلوزهای روستایی، گردن‌بندها و دست‌بندهای متعدد، سربند، پانچو و جین‌های سنگ‌شورشده اشاره کرد. از مشخصات اصلی این سبک هنجارشکنی و استفاده از ایده‌های جدید است. این سبک از پوشش در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ میلادی در غرب بسیار محبوب بود.

تصویر ۱۷ـ نمونه‌هایی از پوشش به سبک سنتی

۲ـ۵ـ سبک شیک

این سبک معمولاً به معنای مد روز هم هست، اما به این معنی نیست که در این سبک حتماً باید از آخرین مدهای روز جهان پیروی کرد. افرادی که پوشش‌های سبک شیک را برتن می‌کنند معمولاً از سبک کلاسیک هم استفاده می‌کنند. در این سبک لباس‌ها بسیار آراسته و جذاب‌اند.

تصویر ۱۸ـ نمونه‌هایی از پوشش به سبک شیک

۲ـ۶ـ سبک پرزرق‌وبرق

این سبک پوشش بسیار شاخص، پرانرژی و برون‌گراست. همان‌طور که از نامش پیداست، در این سبک همه چیز براق و پرزرق‌وبرق است و توجه‌ها را به خود جلب می‌کند. از ویژگی‌های بارز این سبک استفاده از اکلیل، پولک‌های براق، سنگ و پارچه‌های زری‌دار است. لباس‌ها در این سبک معمولاً نامتقارن بوده و چین‌ها و حلزونی‌های بسیار بزرگ، حاشیه‌های پف‌دار و رنگ‌های متنوع و براق در آنها به‌کار رفته است. در پوشش‌های این سبک گاهی چاپ‌های بزرگ برروی پارچه هم دیده می‌شود.

تصویر ۱۹ـ نمونه‌هایی از پوشش به سبک پرزرق‌وبرق

۲ـ۷ـ سبک رُمانتیک

پوشش‌های این سبک اغلب شامل حلزونی، چین، پلیسه، تور، گیپور و پارچه‌های لطیف با طرح‌های گل، قلب و ستاره است. خطوط منحنی در این سبک نقش پررنگی دارند و گردن‌بند، گوشواره و دست‌بندهایی به شکل قلب این لباس‌ها را همراهی می‌کند.

تصویر ۲۰ـ نمونه‌هایی از پوشش به سبک رمانتیک

۲ـ۸ـ سبک دانش آموزی

این سبک در دهۀ ۶۰ قرن بیستم میلادی، توسط طراحانی نظیر پری الیس[۱] و لیلی پولیتزر[۲] معرفی شد و پوششی مشابه لباس دانش‌آموزان و دانشجویان آن دوران را ارائه می‌داد. این سبک در میان دانشجویان بسیار محبوب است و بیشتر در میان دخترها طرفدار دارد. جوراب نخی تا زانو یا جوراب‌شلواری ضخیم، دامن پلیسه، فون یا توتو، بلوزهای سه‌دکمه و پیراهن‌های مردانه، از پوشش‌های سبک دانش‌آموزی هستند. در این سبک، کفش‌های بدون پاشنه و اسپرت پوشیده می‌شود و در لباس‌ها نیز بیشتر از رنگ‌های آبی، قرمز، سفید، مشکی، سرمه‌ای و زرشکی استفاده می‌شود. طرح‌های خال‌دار و چهارخانه هم در این سبک معمول است. زیورآلاتی که در این سبک استفاده می‌شود، زیاد نیستند و معمولاً فقط یک ساعت اسپرت بر مچ دست دیده می‌شود.

تصویر۲۱ـ نمونه‌هایی از پوشش به سبک دانش‌آموزی

۱ـ Perry Ellis
۲ـ Lilly Pulitzer

۲ـ۹ـ سبک نامتعارف (غیر رایج)

هدف اصلی در این سبک پوشیدن لباس‌های غیرمعمول، هیجان‌انگیز و متفاوت است. مثلاً لباس‌های یک فرهنگ بومی ممکن است در کشوری دیگر نامتعارف به نظر برسند. این سبک از پوشش، معمولاً رمزآلود و جذاب است. خطوط روان بلند، رنگ‌های قوی، قلاب‌دوزی و گلدوزی، طرح‌های تزئینی نامتداول، چاپ‌های شلوغ نظیر درخت و جنگل، بافت‌های پرزرق‌وبرق و زیورآلات براق و درخشان از اجزای پوشش این سبک هستند.

تصویر ۲۲ـ نمونه‌هایی از پوشش به سبک نامتعارف

۲ـ۱۰ـ سبک پسرانه

تی‌شرت‌هایی با نقش‌های گرافیکی، پیراهن‌های مردانه، شلوارهای جین و کتان و کفش‌های اسپرت از اجزای این سبک هستند. معمولاً در این سبک لباس‌ها آزاد هستند و لباس جذبی پوشیده نمی‌شود. در سبک پسرانه به‌جز ساعت مچی از زیورآلات دیگری، استفاده نمی‌شود.

تصویر ۲۳ـ نمونه‌هایی از پوشش دختران به سبک پسرانه

۲ـ۱۱ـ سبک روستایی

این سبک از پوشش، از سبک‌های قدیمی و روستایی تقلید می‌کند. لباس‌های متداول این سبک معمولاً لباس‌هایی هستند که بین دهه‌های ۱۹۲۰ تا ۱۹۹۰ میلادی پوشیده می‌شدند. در این سبک گاهی در کنار لباس‌های سبک قدیمی از زیورآلات مدرن هم استفاده می‌شود.

تصویر ۲۴ـ نمونه‌هایی از پوشش به سبک روستایی

شما نسبت به این سبک‌های غربی معرفی شده چه نقد و نظری دارید؟ آیا آنها را همسو با فرهنگ ایرانی‌ـاسلامی جامعهٔ خودمان می‌دانید؟
نظر خود را در قالب یک مقاله در کلاس ارائه نمایید. در پایان، بهترین مقاله با نظر هنرآموز محترم انتخاب شده و در مراسم صبحگاه هنرستان توسط خود هنرجو قرائت شود.

فعالیت عملی

- ☐ چند نوع سبک فرهنگی برای فرهنگ ایرانی می‌توانید بیابید، آنها را معرفی کنید؟
- ☐ یک نوع از پوشش ایرانی را در یک دوره زمانی خاص (مثل دوره سامانیان یا هخامنشیان و...) انتخاب و بررسی کنید که آیا بعضی از اجزای این نوع پوشش در زمان حال نیز استفاده می‌شود؟
- ☐ با توجه به فرهنگ پوشش در ایران، اگر بخواهید یک سبک برای پوشش سنتی ایرانی خلق کنید، به نظر شما این سبک شامل چه ویژگی‌ها و اجزایی خواهد بود؟ (در چند صفحه کار ارائه شود).
- ☐ با توجه به آنچه در این واحد یادگیری خوانده‌اید، پژوهشی درباره علل پیدایش و اُفول سبک‌ها و چرایی محبوبیت آنها در میان گروه‌های خاص انجام دهید و نتایج آن را در کلاس ارائه دهید.

خودآزمایی

۱ یک طراح لباس چه مواردی را برای خلق یک اثر خوب باید رعایت کند؟
۲ تن‌پوش‌های زنانه به چند دسته تقسیم می‌شوند، نام ببرید.
۳ چند نمونه از بالاتن‌پوش را نام ببرید و خصوصیاتشان را تعریف کنید.
۴ تفاوت دامن هشت ترک و دامن گودت‌دار چیست؟
۵ کدام پوشش است که دامداران، کشاورزان و نقاشان ساختمان از آن استفاده می‌کنند؟
۶ ویژگی‌های روپوش‌های دافل و پارکا را توضیح دهید.
۷ یقه برگردان را توضیح داده و چند نمونه از مدل‌های آن را نام ببرید.
۸ تفاوت یقهٔ انگلیسی تب و یقهٔ انگلیسی پیک را توضیح دهید.
۹ واژه « سبک» را تعریف کنید.
۱۰ سبک محلی چیست؟ چند نمونه از انواع آن را نام ببرید.
۱۱ یک نمونه از سبک‌های فرهنگی را نام ببرید و نظرتان را درباره ویژگی‌های آن بیان کنید.
۱۲ ویژگی‌های سبک کلاسیک را توضیح دهید.
۱۳ چه تفاوت‌ها و شباهت‌هایی میان سبک‌های محلی و هنری وجود دارد؟

عنوان پودمان	تکالیف عملکردی (واحدهای یادگیری)	استاندارد عملکرد (کیفیت)	نتایج مورد انتظار	شاخص تحقق	نمره
پودمان ۱: سبک و مدل‌های پوشش	واحد یادگیری ۱: تن‌پوش‌های زنانه از منظر طرح و مدل واحد یادگیری ۲: تحلیل سبک پوشاک در عصر حاضر	شناخت سبک‌های مهم و مطرح پوشش در دنیای مد، جهت کسب توانایی در تجزیه و تحلیل و دسته‌بندی تن‌پوش‌ها.	بالاتر از حد انتظار	دانستن تمامی دسته‌بندی‌های تن‌پوش‌ها و دانستن تمام سبک‌های عصر حاضر ـ ارائه کامل فعالیت‌های عملی و تحقیق‌ها	۳
			در حد انتظار	دانستن تعدادی از دسته‌بندی‌های تن‌پوش‌ها و دانستن بیشتر سبک‌های عصر حاضر ـ ارائه کامل فعالیت‌های عملی و تحقیق‌ها	۲
			پایین‌تر از حد انتظار	دانستن تعداد کمی از دسته‌بندی‌های تن‌پوش‌ها و دانستن کمی از سبک‌های عصر حاضر که در کتاب آمده است و ارائه چند تا از فعالیت‌های عملی و تحقیق‌ها	۱
	نمره مستمر از ۵				
	نمره شایستگی پودمان				
	نمره پودمان از ۲۰				

ـ نمره شایستگی پودمان منحصراً شامل نمرات ۱، ۲ یا ۳ است.
ـ زمانی هنرجو شایستگی کسب می‌کند که در ارزشیابی پودمان حداقل نمره شایستگی ۲ را اخذ کند.
ـ حداقل نمره قبولی پودمان ۱۲ از ۲۰ است.
ـ نمره کلی درس زمانی لحاظ می‌شود که هنرجو در کلیه پودمان‌ها، شایستگی را کسب نماید.

پودمان ۲

چرخهٔ مد و تحلیل اندامی

شایستگی‌های پودمان

در پایان این پودمان از شما انتظار می‌رود:

- چرخه مد را بشناسید و مفاهیم وابسته به آن را تجزیه و تحلیل کنید.
- با بررسی نظریه‌های مد و کاربرد آنها، بازار مد جامعهٔ خود را تجزیه و تحلیل و درک کنید.
- با تجزیه و تحلیل فرم‌های اندام زنانه، فرم اندامی خود را بشناسید.
- با بررسی فرم‌های اندامی مختلف لباس‌های مناسب هر فرم را تشخیص دهید.

استاندارد عملکرد

بررسی تئوری‌ها و نظریه‌های مهم مد و شناخت انواع اندام‌ها و پوشش‌های مناسب هر اندام جهت کاربرد در موقعیت‌های مختلف اجتماعی و زندگی روزمره.

واحد یادگیری ۱

چرخهٔ مد

فکر کنید

- آیا می‌دانید نقطهٔ آغاز هر مد کجاست؟
- آیا همهٔ مدها ماندگار هستند؟
- طول حیات یک مد به‌طور متوسط چقدر است؟
- چه عواملی باعث می‌شود که طول حیات یک مد زیاد یا کم شود؟
- آیا مدی را می‌شناسید که تقریباً همیشه طرفدار داشته باشد؟

۱ـ چرخهٔ مد

به ظاهر، شکل و نوع خاصی از پوشاک، «سبک» گفته می‌شود و سبکی که برای مدتی محبوبیت یافته و همه‌گیر می‌شود، «مد» نام دارد. مد چیزی است که ما هر روز با آن سروکار داریم. حتی افرادی که معتقدند به پوشش خود اهمیتی نمی‌دهند، هر روز صبح با توجه به عواملی نظیر حس و حالشان، دمای هوا، جایی که قصد دارند بروند و... لباسی را برای پوشیدن انتخاب می‌کنند که بخشی از هویت اجتماعی و فردی آنها را تشکیل می‌دهد.

تصویر ۱

صنعت مد ذاتاً بی‌دوام و گذراست. چه بسیار طراحی‌هایی که زمانی در اوج شکوه و اعتبار بوده‌اند، ولی امروزه مخاطبی ندارند و فراموش شده‌اند. در عصر حاضر به واسطهٔ سرعتی که فناوری به زندگی بشر بخشیده، سرعت تغییر سلیقه‌ها و روندهای مد هم افزایش یافته است. یک طراح مدِ موفق کسی است که مدام در حال پژوهش بوده و این تغییرات را زیر نظر داشته باشد. یکی از مهم‌ترین مفاهیم و ویژگی‌های دنیای مد «تغییر» است. ما هر روزه از جانب تلویزیون، مجلات، روزنامه‌ها، تابلوهای تبلیغاتی و فیلم‌های سینمایی در معرض مواجهه با سبک‌های جدید پوشش هستیم. این رسانه‌ها بر سلایق و نوع خرید مردم تأثیر ویژه‌ای دارند. مثلاً پس از پخش سریال شهرزاد فروش گردن‌بندی موسوم به مرغ آمین به شدت افزایش یافت. هنرپیشه‌ها، خواننده‌ها، مجریان تلویزیونی و دیگر شخصیت‌هایی که محبوب عامهٔ مردم هستند تأثیر ویژه‌ای بر نوع پوشش آنها می‌گذارند.

تصویر ۲

تصویر ۳

مد ویژگی افشاگری دارد. سبک پوشش شما به نوعی طرز تفکر و وابستگی شما به گروه‌های خاص اجتماعی را نشان می‌دهد. برای مثال سبک پوشش دانش‌آموزان به نحوی است که برای همه قابل شناسایی است. سبک پوشش کارمندان اداری، هنرمندان، بازاریان، دانشجویان و... هرکدام ویژگی‌های خاصی دارد که تا حدی قابل تشخیص هستند. پذیرش یا رد سبک خاصی از پوشش، فقط مبتنی بر سلیقه و زیبایی شناسی نیست بلکه نوعی عکس‌العمل به جامعه‌ای است که در آن زندگی می‌کنیم. سبک‌های متفاوت پوشش همواره از موضوعات جالب توجه برای جامعه‌شناسان بوده که از آن طریق به دسته‌بندی‌ها و طبقات اجتماعی پرداخته‌اند. آنها لباس پوشیدن را نوعی ارتباط بی‌کلام اجتماعی می‌دانند که معانی خاصی را در جوامع تولید می‌کند.

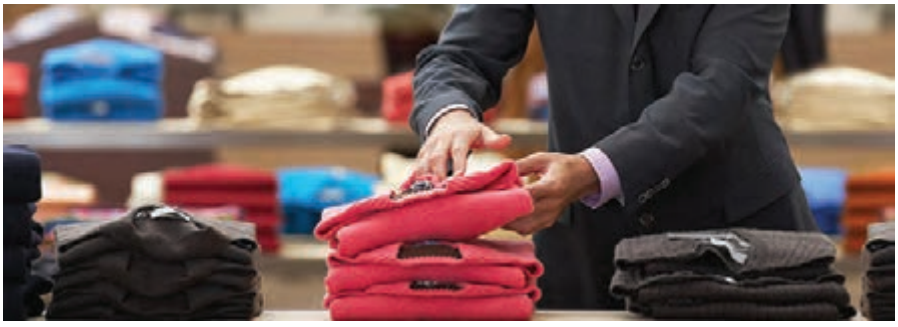
۲ـ ماهیت چرخهٔ مد

زمان ثابت کرده است که هیچ مد و سبک پوششی برای همیشه ماندگار نیست. برخی از مدها چرخه‌ای طولانی دارند و برخی دیگر مدت زمان کوتاهی می‌توانند باقی بمانند؛ برخی در طول تاریخ تکرار می‌شوند و چرخهٔ حیاتشان دوباره آغاز می‌شود و برخی دیگر به ندرت مجدداً مورد توجه قرار می‌گیرند. اما باید توجه داشت که یک مد در طول چرخهٔ حیاتش در یک وضعیت ثابت نیست و مراحل مختلفی را طی می‌کند.

تصویر ۴

عبارت «چرخهٔ مد» به روندی اشاره دارد که هر سبکی از مد در طول زمانی خاص طی می‌کند. در واقع چرخهٔ مد، مدت زمان یا دورهٔ زندگی سبکی از مد است که از معرفی تا زوال پیش می‌رود. وقتی فردی لباسی را انتخاب می‌کند و می‌خرد به این معنی است که سبک آن را پذیرفته است و وقتی تعداد افرادی که آن سبک را خریداری می‌کنند افزایش یابد، آن سبک، «مد» می‌شود. این نقطهٔ آغاز چرخهٔ مد برای یک سبک پوشش است.

تصویر ۵

یک طراح مد موفق کسی است که درک عمیق و درستی از چرخهٔ مدهای پیشین و مدهای زمان حاضر داشته باشد و از این رو باید به شناخت جامعی از بازار رسیده باشد. پژوهش در بازار، اطلاعاتی را در اختیار شما می‌گذارد که منجر به درک عمیق‌تر شما از سطوح مختلف بازار مد خواهد شد. شناخت مصرف‌کنندهٔ نهایی طراحی‌هایتان، قطعاً تأثیر قابل توجهی بر موفقیت شما خواهد داشت. زمانی که در مجموعه‌های خرید، بازارها و یا مغازه‌های کنار خیابان قدم می‌زنید، سعی کنید به این پرسش فکر کنید که طراحی‌های شما به کدام یک از بازارهای مد تعلق دارد؟ سبکی که شما در حال طراحی آن هستید در کدام مرحله از چرخهٔ خود به سر می‌برد و زمان تقریبی‌ای که برای ادامهٔ حیات این سبک محاسبه می‌کنید چقدر است؟ پیش از آغاز هر طراحی باید پاسخ این پرسش‌ها را تعیین کنید.

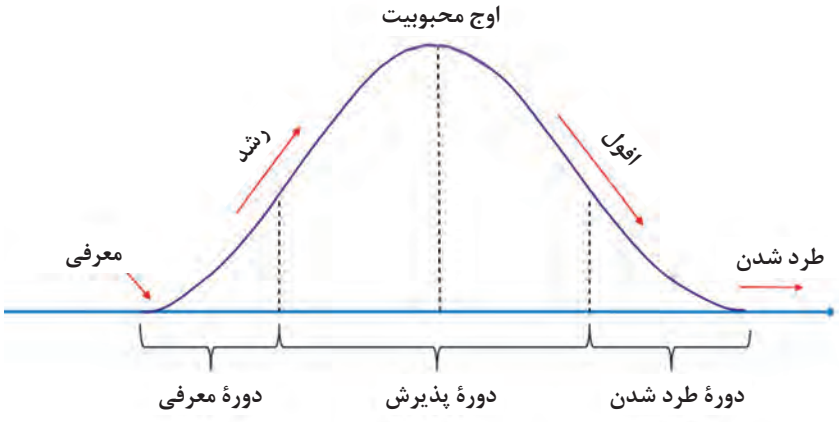

تصویر ۶

۳ـ مراحل چرخهٔ مد

مصرف‌کنندگان در هر فصل با انبوهی از طراحی‌های جدید مواجه می‌شوند که طراحان مد طراحی کرده‌اند. برخی از این طراحی‌ها از جانب خریداران و یا منتقدان سریعاً طرد می‌شوند و مورد پسند اکثریت واقع نمی‌گردند. اما برخی دیگر مورد قبول واقع می‌شوند و برای مدتی در بازارها حضور می‌یابند. مسیری که مد از شروع پیدایش تا زوالش طی می‌کند، «چرخهٔ مد» نام دارد. البته باید توجه داشت که نمودار موسوم به چرخهٔ مد که در تصویر می‌بینید، طرحی بسیار ساده شده از روند مد است و لزوماً تمامی سبک‌ها از این نمودار پیروی نمی‌کنند، اما درمورد اکثریت آنها صدق می‌کند.

نه تنها طراحی‌ها و سبک‌ها دارای چرخهٔ مد هستند، بلکه عناصر طراحی و لباس هم می‌توانند چرخه داشته باشند. مثلاً یک رنگ، یک مدل دکمه، یک بافت خاص یا جنس خاصی از پارچه می‌تواند چرخهٔ مد داشته باشد؛ به این معنی که معرفی می‌شود، به اوج محبوبیت و فروش می‌رسد و رکود کرده و طرد می‌شود. یک چرخهٔ مد پنج مرحله دارد: معرفی، رشد، اوج، افول و طرد شدن که در زیر تشریح می‌شوند.

تصویر ۷ـ نمودار چرخهٔ مد

۳ـ۱ـ مرحلهٔ معرفی

طراحان مد به واسطهٔ پژوهش‌ها و مطالعاتشان طرح‌هایی را ارائه می‌کنند که غالباً منجر به ایجاد سبک‌های جدید می‌شود. طراحان با تغییر عواملی نظیر خطوط، اَشکال، رنگ‌ها، بافت‌ها، پارچه‌ها و جزئیات و ارتباط این عوامل با یکدیگر، اقدام به خلق طرح‌های جدیدشان می‌کنند. این ایده‌ها و محصولات جدید را به نام «جدیدترین مد روز» می‌شناسیم که ممکن است برای عموم قابل پذیرش و خواستنی نباشند.
بیشتر سبک‌های مد در مرحلهٔ معرفی، با قیمت‌های بسیار بالایی معرفی می‌شوند. طراحانی که مغزهای متفکر مد هستند و در سراسر دنیا شهرت و محبوبیت دارند، برای معرفی سبک‌های جدید خود پشتوانه‌های مالی مناسبی دریافت می‌کنند و آثارشان در این مرحله قیمت‌های بسیار بالایی دارد، تا حدی که فقط افراد خاصی از مجموعه‌های در حال معرفی آنها بازدید می‌کنند و توان خرید آنها را دارند. طراحان مد در مرحلهٔ معرفی فقط تعداد کمی لباس طراحی می‌کنند که همین موضوع برای آنها آزادی، انعطاف‌پذیری و خلاقیت بیشتری ایجاد می‌کند.

تصویر ۸

عوامل متنوعی در جریان‌سازی روندهای مد و وارد کردن یک سبک به چرخهٔ مد دخیل هستند. منظور از عوامل جریان‌ساز مد، عواملی است که می‌توانند به عنوان فرایندهای مدساز مطرح گردند؛ فرایندهایی که به فنون مدسازی آگاهی کامل دارند و رویکردشان به حوزهٔ مد بسیار علمی و تجربی است. از میان این عوامل می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- **مراکز آموزشی مد اعم از دانشگاه‌ها و مؤسسات:** اساتید و مدرسان طراحی مد در سراسر دنیا به واسطهٔ دانش عمیقی که در رابطه با مد دارند و ارتباطات و موقعیت‌های شغلی‌ای که برایشان ایجاد می‌شود افرادی جریان‌ساز و تأثیرگذار در معرفی طرح‌ها و ایده‌های جدید هستند.
- **رسانه‌ها:** رسانه‌ها به دلیل طبیعت تأثیرگذارشان و به واسطهٔ انبوه مخاطبانشان، اغلب در امر جریان‌سازی مد بسیار مؤثرند. آنها با معرفی مستقیم (تبلیغات) و غیرمستقیم (پوشش افراد و عکس‌ها) باعث به‌وجود آمدن مدهای جدید و در واقع ورود سبک‌ها به مرحلهٔ معرفی در چرخهٔ مد می‌شوند.

■ **شخصیت‌های محبوب:** بسیاری از سبک‌های پوشش توسط این افراد به جامعه معرفی می‌شوند و مورد توجه قرار می‌گیرند. بنابراین، این افراد را می‌توان از جریان‌سازها و معرفی‌کنندگان روندها و سبک‌های پوشش به چرخهٔ مد دانست.

تصویر ۹ـ تأثیر رسانه و شخصیت‌های محبوب بر ایجاد مد

■ **طراحان برندهای مطرح:** طراحانی که برای برندهای معتبر و محبوب کار می‌کنند در معرفی طرح‌های جدید و نیز سبک‌هایی که وارد چرخهٔ مد می‌شوند، تأثیر عمده‌ای دارند.

۳ـ۲ـ مرحلهٔ رشد

مرحلهٔ رشد دومین مرحله‌ای است که یک سبک در چرخهٔ مد طی می‌کند. اگر یک سبک مد توسط تعداد زیادی از مردم خریداری و پوشیده شود کم‌کم مورد توجه قرار می‌گیرد و محبوبیتش رشد می‌کند. در این مرحله، تولیدکنندگان و طراحان، سبک محبوب و مورد علاقهٔ مردم را تقلید و تکرار می‌کنند و یا با الهام از آن طرح‌های جدیدی خلق می‌کنند. حالا قیمت‌ها تعدیل می‌یابند و سبک مورد نظر در دسترس عموم قرار می‌گیرد. محبوبیت یک سبک در مرحلهٔ رشد، در همه‌جا از جمله در رسانه‌ها، فروشگاه‌ها، مراکز خرید و نیز بر تن مردم در خیابان‌ها و مهمانی‌ها دیده می‌شود و به تدریج مدل‌های ارزان قیمت از آن سبک هم به بازار می‌آیند و کم‌کم آن سبک به اوج محبوبیت خود نزدیک می‌شود.

تصویر ۱۰

۳ـ۳ـ مرحلهٔ اوج

در این مرحله از چرخهٔ مد، سبک مورد نظر به تولید انبوه رسیده و در اوج محبوبیت خود است و بیشترین فروش را دارد. ولی این لزوماً به معنی پایین آمدن قیمت نیست و تولیدکننده‌ها در این مرحله استراتژی‌های متفاوتی برای قیمت‌گذاری اتخاذ می‌کنند. مدت زمانی که هر سبک در این مرحله می‌ماند متفاوت است و به عوامل بسیاری بستگی دارد. سبک‌هایی که مدت زمانی طولانی در این مرحله می‌مانند و محبوبیت طولانی مدت دارند تبدیل به نوعی سبک کلاسیک می‌شوند و ماندگاری نسبی می‌یابند. یعنی حتی پس از مرحلهٔ طرد شدن هیچ‌گاه به‌طور کامل کنار گذاشته نمی‌شوند و همیشه عدهٔ کمی طرفدار آن هستند و در گوشه و کنار فروشگاه‌ها حضور دارند.

تصویر ۱۱ـ چند نمونه از سبک‌های کلاسیک

۳ـ۴ـ مرحلهٔ افول

در نتیجهٔ تولید انبوه و تکرار و کپی بیش از اندازه از یک سبک در زمان محبوبیتش، مردم و به‌ویژه افرادی که به مد اهمیت می‌دهند، از آن سبک دل‌زده شده و آن سبک به نظرشان تکراری می‌آید و در نتیجه به دنبال سبک جدیدی می‌گردند. مردم در این مرحله حاضر نیستند برای سبکی که همه‌جا هست و همه آن را بر تن می‌کنند پول زیادی پرداخت کنند؛ در نتیجه محصولات پیرو این سبک در فروشگاه‌ها به قسمت حراج و فروش ویژه نقل مکان می‌کنند.

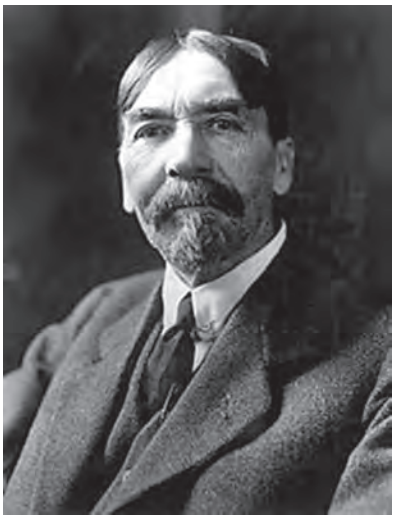
۳ـ۵ ـ مرحلهٔ طرد شدن

این مرحلهٔ پایانی یک سبک است. در این مرحله دیگر مصرف‌کنندگان تمایلی به خرید و پوشیدن این سبک ندارند. هرچقدر هم که قیمت محصولات این سبک پایین باشد، کسی حاضر به خرید آن نیست. در واقع این محصول دیگر مشتری‌ای ندارد. در نتیجه تولیدکنندگان دست از تولید محصولات این سبک می‌کشند و کم‌کم این سبک از بازارها خارج می‌شود.

۴ـ تئوری‌های مد

مد دائماً در حال تغییر و تحول است. در دنیای امروز شاهد تحولاتی بنیادین در مفاهیم و جلوه‌های بیرونی مد هستیم. مثلاً امروزه شاهدیم که بسیاری از طراحان اوت‌کوتور، ایده‌های خود را از سبک‌های خیابانی می‌گیرند؛ یا ایده‌ها و المان‌هایی که متعلق به سبک‌های خیابانی و فرهنگ‌های حاشیه‌ای جامعه بوده‌اند توسط سوپراستارها و افراد مطرح جامعه مورد استفاده قرار می‌گیرند. به واسطهٔ گسترش تکنولوژی و فضای مجازی اینترنتی، بازارهای محلی منطقه‌ای اکنون در دسترس همه است و حتی بنگاه‌های کوچک تجاری هم مشتری‌های بین‌المللی دارند که محصولات آنها را از روی وب‌سایتشان خریداری می‌کنند. ازاین‌رو، مناسبات و مفاهیم مربوط به طراحی مد مورد توجه جامعه‌شناسان و نظریه‌پردازان علوم انسانی قرار گرفته و از جنبه‌ها و دیدگاه‌های مختلفی بررسی می‌شوند. در زیر به برخی از مهم‌ترین نظریه‌های این حوزه می‌پردازیم.

۴ـ۱ـ تئوری از بالا به پایین

اولین بار تورستین وبلن[1]، در سال ۱۸۹۹ این تئوری را ارائه داد. او در این نظریه این ایده را مطرح کرد که مدی که طبقهٔ بالای جامعه از آن پیروی می‌کند پس از مدتی در طبقه‌های پایین‌تر مورد استفاده قرار می‌گیرد. این نظریه بر پایهٔ سلسله مراتب طبقاتی جامعه و تمایل افراد به ارتقای طبقهٔ اجتماعی خود استوار است. درست بعد از اینکه طبقات پایین‌تر شروع به پوشیدن نسخه‌های ارزان‌تر مدهای طبقهٔ بالا کردند، طبقهٔ بالا آن سبک را کنار می‌گذارد و به سبک‌های جدید روی می‌آورد. این چرخه همیشه تکرار می‌شود و به همین واسطه، طرح‌ها و سبک‌های جدید، «مد» می‌شوند. این تئوری نه تنها تغییر مد را پیش‌بینی می‌کند بلکه می‌تواند نحوهٔ این تغییر و مشخصات آن را هم تعیین کند. در نهایت این تئوری قصد دارد بیان کند که چگونه طبقات بالای جامعه بر پوشش و سبک زندگی طبقات پایین‌تر تأثیر می‌گذارند.

نمودار ۱ـ تئوری از بالا به پایین

تفکر

آیا این تئوری و داشتن چنین نگاهی به مسئلهٔ مد و گرفتار شدن در این چرخهٔ باطل مدگرایی و تقلید از دیگران می‌تواند برای انسان‌های عاقل و خردمندی که می‌خواهند به عقیده و فرهنگ خود احترام بگذارند، امری پسندیده باشد؟ نظر خود را در این مورد با هم‌کلاسی‌های خود به اشتراک بگذارید.

۱ـ Thorstein Veblen

۴ـ۲ـ تئوری از پایین به بالا

این تئوری، نظری متفاوت با تئوری پیشین دارد. این تئوری معتقد است که ایده‌ها و عناصر مد از طبقات پایین و از مدهای خیابانی به مدهای طبقهٔ بالای جامعه منتقل می‌شوند و باور دارد که طراحان مد جوان که برای سبک‌های خیابانی و عامه‌پسند طراحی می‌کنند، تأثیرگذارتر از طراحان برندهای معروف بین‌المللی هستند و ایده‌های آنهاست که از طبقات پایین جامعه به طبقهٔ بالا نفوذ می‌کند و مدهای آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در واقع ایده‌ها و طرح‌های سبک خیابانی وقتی مورد توجه طبقهٔ بالای جامعه و طراحان مطرح قرار می‌گیرند، شهرت یافته و تبدیل به برندهایی جهانی می‌شوند.

یکی از مثال‌های معروف این تئوری، کاپشن چرم است. این نوع کاپشن در ابتدا مورد استفاده فرهنگ‌های حاشیه‌ای جامعهٔ آمریکا، نظیر گروه‌های موتورسوار، مکانیک‌ها و گروه‌های موسیقی معترض بود. این نوع لباس به دلیل جنس محکمش بیشتر کاربرد محافظتی داشت و کمتر به دلیل زیبایی پوشیده می‌شد و بیشتر نوعی زورمندی را القا می‌کرد. درواقع این کاپشن نوعی بار منفی داشت و کسی که آن را می‌پوشید گویی به نوعی دنبال دردسر بود. اما پس از اینکه هنرپیشه‌های معروف آمریکا در چند فیلم دههٔ ۷۰ این نوع کاپشن را به‌تن کردند، کم‌کم کاپشن چرمی مورد توجه قرار گرفت و برندهای معروف، طرح‌های خودشان را از کاپشن چرمی ارائه دادند.

نمودار ۲ـ تئوری از پایین به بالا

تصویر ۱۲ـ کاپشن چرم

۴ـ۳ـ قانون لاور

جیمز لاور[1] مورخ هنری است که تخصصش تاریخ لباس بود. او مدت‌ها در موزهٔ ویکتوریا و آلبرت در لندن به تحقیق و پژوهش مشغول بود و به مطالعات مد و طراحی لباس اعتبار بخشید. لاور در کتابش با عنوان «سلیقه و مد از انقلاب فرانسه تا کنون»، تأثیر عوامل اقتصادی و اجتماعی بر سلیقهٔ پوششی مردم را بررسی کرد و به رابطهٔ مد و هنرهای کاربردی پرداخت. او در این کتاب نظریه‌ای را ارائه داد که به «قانون لاور» معروف است.

تصویر ۱۳ـ جیمز لاور (۱۸۹۹ـ ۱۹۷۵)

۱ـ James Laver

قانون لاور این‌گونه بیان می‌کند که چرخه‌های فشرده‌ای در به‌وجود آمدن یک مد دخیل هستند. این چرخه‌ها از چندین سال پیش از مطرح شدن یک سبک و تحت تأثیر عوامل متنوعی آغاز می‌شوند و ممکن است ۱۵۰ سال به‌طول انجامند. بسیاری از مدیران و بازاریابان مد از قانون لاور بهره می‌جویند که بتوانند تحولات بازار مد را پیش‌بینی کنند. جدول زیر مراحل این چرخه و جایگاه اجتماعی و فرهنگی یک سبک و نگاه جامعه به آن در سال‌های پیش و پس از مد شدن آن را نشان می‌دهد.

قانون لاور

جایگاه اجتماعی سبک	زمان
بی‌قید و بند	۱۰ سال پیش از شروع
گستاخانه	۵ سال پیش از شروع
جسورانه	۱ سال پیش از شروع
شیک	در زمان مد بودن
دِمُده	۱ سال پس از مد بودن
شنیع	۱۰ سال پس از مد بودن
مضحک	۲۰ سال پس از مد بودن
سرگرم کننده	۳۰ سال پس از مد بودن
عجیب و غریب	۵۰ سال پس از مد بودن
جذاب	۷۰ سال پس از مد بودن
رمانتیک	۱۰۰ سال پس از مد بودن
زیبا	۱۵۰ سال پس از مد بودن

فعالیت عملی

- چه مدل‌ها و سبک‌های پوشش را می‌شناسید که افراد معروف برای اولین بار از آن استفاده و معرفی کرده‌اند و بین مردم محبوبیت یافته است؟
- با تحقیق و پژوهش، چند نمونه از مُدهایی که در ایران ظهور و اُفولشان مطابق با تئوری از بالا به پایین بوده را معرفی کنید.
- با تحقیق و پژوهش، چند نمونه از مدهایی که در ایران ظهور و اُفولشان مطابق با تئوری از پایین به بالا بوده را معرفی کنید.

واحد یادگیری ۲

تحلیل فرم‌های اندامی در طراحی لباس

فکر کنید

مهم‌ترین نکات، جهت شناسایی فرم‌های اندام چه مواردی هستند؟
آیا هر مدل لباسی را که بخواهیم می‌توانیم بپوشیم؟
چطور می‌توانیم برای تمام فرم‌های اندامی، لباس‌هایی زیبا و جذاب داشته باشیم؟
چطور می‌توان افراد را از اندام خود راضی نگه داشت؟

اصلی‌ترین دلیل توجه افراد به ظاهر و نوع لباس پوشیدن خود، میل به زیبایی و زیبا بودن است. در این راستا اصول و قواعد چگونه لباس پوشیدن و انتخاب صحیح لباس ارائه می‌شود؛ چرا که یادگیری آنها در وضعیت ظاهر و شکل افراد تأثیر مهمی خواهد داشت.

جهت انتخاب مناسب‌ترین لباس، بهتر است به نکات زیر توجه شود:

- شناخت فرم‌های اندامی؛
- بررسی تناسبات اندام؛
- انتخاب لباس‌های مناسب برای هر اندام.

با به‌دست آوردن اطلاعات علمی درست و شناخت اندام خود و انتخاب صحیح لباس، می‌توان متعادل و جذاب‌تر به نظر رسید. اندام‌های زنانه بسیار متنوع هستند، بعضی‌ها لاغر، برخی چاق، برخی قدکوتاه و عده‌ای قدبلنداند، برخی سینه‌های کوچک و یا بزرگ دارند، بعضی افراد شکم برجسته و برخی نیز پاهای کوتاه یا بلند دارند، عده‌ای نیز بالاتنهٔ کوتاه یا بلند دارند و... این همه تفاوت در اندام‌ها، نشان می‌دهد که اندام‌هایی با ویژگی‌های مختلف وجود دارد.

در سال‌های قبل، تناسبات اندام را برای طراحی اندام آموختید و در این بخش خواهید دید که فیگورهای طراحی برای اندام‌های اشخاص، با یکدیگر تفاوت دارند. به همین خاطر هرکس باید تناسبات اندامی شخصی خود را بشناسد.

نکته

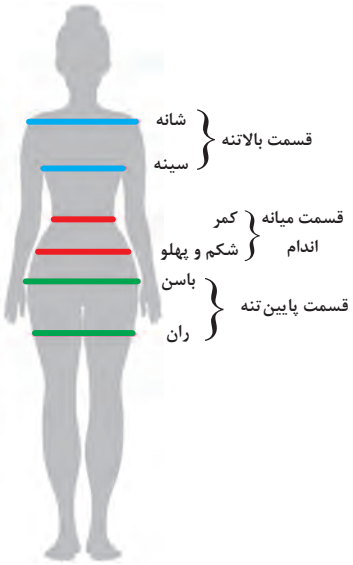

اگر دارای عیوب اندامی هستید اهمیتی ندارد، زیرا با شناخت اندام خود و انتخاب صحیح لباستان، می‌توانید اندامی جذاب و زیبا داشته باشید.

برای تشخیص فرم اصلی اندام هر شخص، انجام تقسیمات طولی و عرضی اندام او ضروری است.
سه قسمت اصلی بدن که در اثر چاقی، لاغری، کوتاهی، بلندی، انحنا داشتن و یا برجسته بودن نسبت به یکدیگر شکل‌های مختلفی از بدن را نشان می‌دهند، به ترتیب عبارت‌اند از:

۱ قسمت بالاتنه که شامل سینه‌ها و شانه‌هاست.
۲ قسمت میانهٔ اندام که بالای شکم، پهلوها و کمر را در برمی‌گیرد.
۳ قسمت پایین‌تنه که پایین شکم، باسن و ران‌ها را شامل می‌شود.

با توجه به این نوع تقسیم‌بندی، اندام زنان به پنج گروه اصلی دسته‌بندی می‌شود که در ادامهٔ مطلب به جزئیات و ویژگی‌های آنها می‌پردازیم.

تصویر ۱ــ قسمت‌های اصلی اندام

۱ــ تقسیم‌بندی فرم‌های اندامی

۱ اندام بالاتنه درشت؛ (تصویر ۲)
۲ اندام پایین‌تنه درشت؛ (تصویر ۳)
۳ اندام بالاتنه و پایین‌تنه درشت؛ (تصویر ۴)
۴ اندام میانه درشتِ مستطیل؛ (تصویر ۵)
۵ اندام میانه درشتِ سیب. (تصویر ۶)

فکر کنید

به نظر شما بهترین فرم اندام‌ها، چه مشخصاتی می‌توانند داشته باشند؟

تصویر ۲ــ بالاتنه درشت

تصویر ۳ــ پایین‌تنه درشت

تصویر ۴ــ بالاتنه و پایین‌تنه درشت

تصویر ۵ــ میانه درشت مستطیل

تصویر ۶ــ میانه درشت سیب

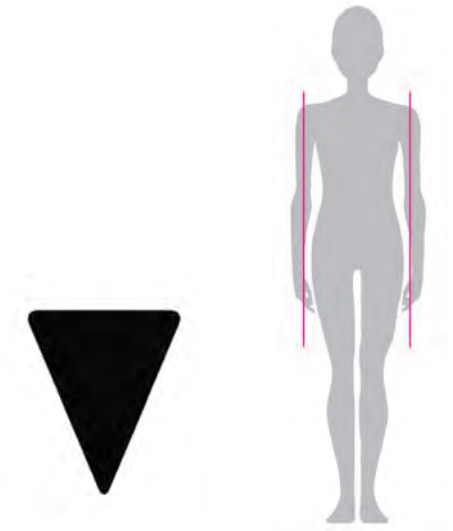
شناخت اندام برای کسانی که به زیبایی ظاهرشان اهمیت می‌دهند بسیار ضروری است. برای داشتن ظاهری زیبا و جذاب لازم است اقداماتی صورت گیرد که به واسطهٔ آنها بتوان نقاط بدون ایراد اندام را جلوهٔ بیشتری بخشید و نقاط دارای ایراد اندام را پنهان ساخت.

مجموع قطعه‌های اندامی یعنی همان سه قسمتِ بالاتنه، میانه و پایین‌تنه را که دارای اندازه‌های عرضی و طولی متفاوتی نسبت به یکدیگر هستند، می‌توان به ۵ فرم اندام زنانه دسته‌بندی نمود که برخی از آنها به‌دلیل ویژگی‌های خاص اندامی‌شان، مورد توجه بوده و بقیهٔ اندام‌ها نیز با آن مورد خاص اندامی سنجیده می‌شوند.

۱ـ۱ـ اندام بالاتنهٔ درشت

این نوع از اندام به نام فرم مثلث وارونه یا مخروطی هم نامیده می‌شود.

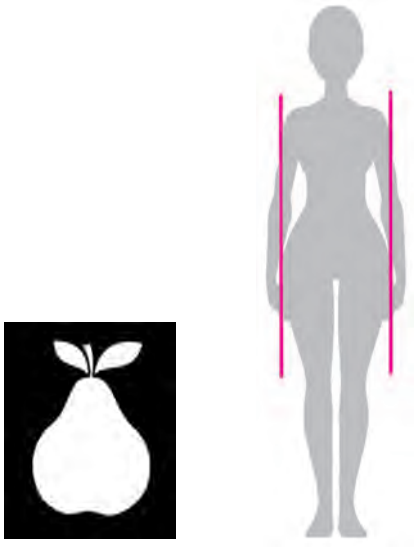
اندام مثلث وارونه شامل شانه‌های برجسته و عریض، سرشانه‌های پهن‌تر از خط کمر و باسن، باسن باریک و لاغر، پایین‌تنه‌ای تقریباً تخت و مسطح و پاهایی خوش‌ترکیب و زیبا هستند. افرادی که در این گروهِ اندامی قرار دارند معمولاً بسیار لاغر و بلند دیده شده، و به‌دلیل داشتن باسن کم‌عرض و پهلوی تخت، به اندام پسرانه شبیه می‌باشند. همین ویژگی باعث شده است تا به راحتی بتوانند لباس‌های متفاوتی را انتخاب نمایند. این گروه به اندام مخروطی هم شناخته می‌شوند.

تصویر ۷ـ اندام بالاتنه درشت

۱ـ۲ـ اندام پایین‌تنه درشت

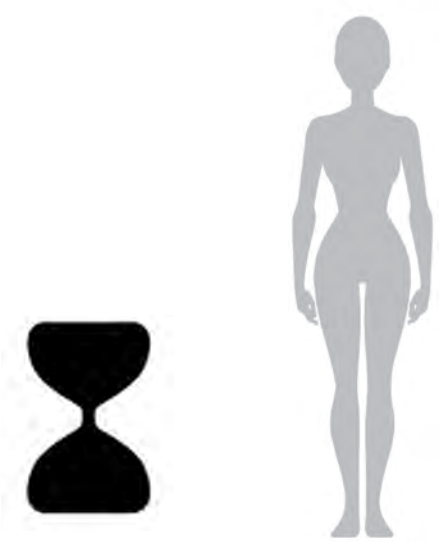
این نوع از اندام، به نام فرم گلابی شناخته می‌شود. اندام گلابی، بالاتنه‌ای کوچک داشته و دارای شانه‌هایی باریک و کم‌عرض، سینه‌هایی کوچک، کمری لاغر و بلند و باسن و پایین‌تنه‌ای پر و چاق می‌باشند و معمولاً ران‌های چاقی هم دارند. این افراد با انتخاب لباس مناسب اندام خود می‌توانند عیوب بزرگی پایین‌تنهٔ خود را بپوشانند و زیبا و جذاب‌تر به نظر آیند.

تصویر ۸ـ اندام پایین‌تنه درشت

۱ـ۳ـ اندام بالاتنه و پایین‌تنهٔ درشت

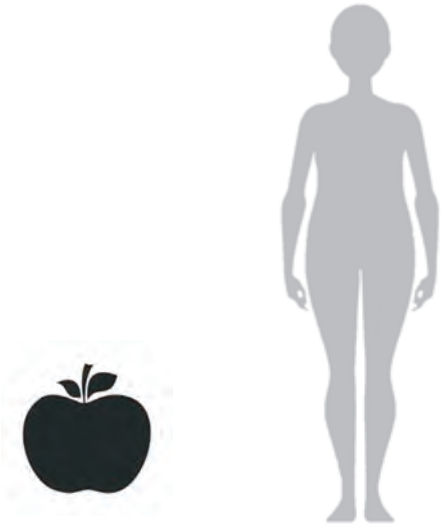
این نوع از اندام، به فرم ساعت شنی شناخته می‌شود. فرم بدن ساعت شنی اندامی است که بالاتنه و پایین‌تنهٔ پر و عریض داشته ولی کمر و میانه‌ای باریک دارد. این فرم اندامی یکی از زیباترین فرم‌های اندام زنانه محسوب می‌شود. این اندام دارای شانه‌ها و سینهٔ پهن و عریض بوده که هم‌عرض با باسن است و البته ران‌ها نیز در این اندام چاق می‌باشد. در انتخاب لباس برای این نوع اندام باید تأکید زیادی بر باریکی کمرکرد وگرنه این اندام، چاق به نظر می‌رسد.

تصویر ۹ـ اندام بالاتنه و پایین‌تنه درشت

۱ـ۴ـ اندام میانه درشت سیب

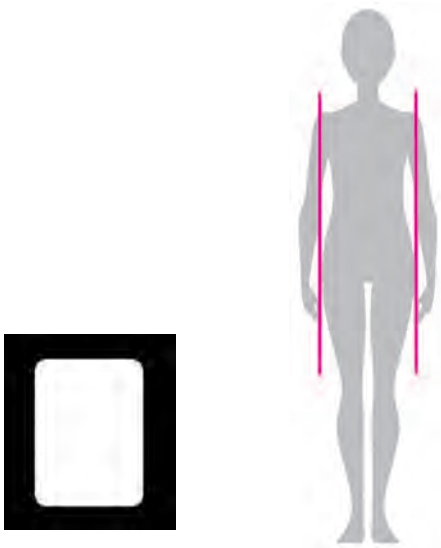
این نوع از اندام، فرم سیب نامیده می‌شود. مشخصهٔ اصلی آن گردی اندام است؛ یعنی اندازهٔ سینه‌ها متوسط بوده و شکم بزرگ‌تر از سینه است؛ کمر و میانه هم پر و چاق می‌باشد. همچنین افراد با این نوع اندام، باسنی تخت و کوچک‌تر از سینه و شانه داشته و پاهایی لاغرتر از بالاتنهٔ چاق خود دارند. البته برخی از افراد با این نوع اندام ممکن است پاهایی بزرگ هم داشته باشند.

تصویر ۱۰ـ اندام میانه‌درشت سیب

۱ـ۵ـ اندام میانه درشت مستطیل

این نوع از اندام، به فرم اندام مستطیل یا آجر شناخته می‌شود. در اندام آجر یا مستطیل شکل، کمر بدون انحنا و میانه پر است و افراد با این نوع اندام پاهایی بلند، سینه و باسنی کوچک، شانه‌هایی پهن دارند؛ پهنای شانه و ران هم با هم برابر هستند و قسمت برجستهٔ مشخصی در اندام خود ندارند.

تصویر ۱۱ـ اندام میانه درشت مستطیل

۲ـ تشخیص فرم‌های اندامی و تعیین فرم اندام

۲ـ۱ـ ارزیابی فرم اندام‌ها

تصویر ۱۲

برای بررسی و شناخت اندامتان بهتر است جلوی آینه‌ای تمام‌قد با لباسی چسبان ایستاده و به سه قسمت اصلی اندام خود، یعنی بالاتنه، میانه و پایین‌تنه توجه کنید. برای تشخیص اینکه به کدام گروه اندامی (پایین‌تنه درشت، بالاتنه درشت، بالاتنه و پایین‌تنه درشت، میانه درشت) تعلق دارید، اندازه‌های عرضی (شانه‌ها، سینه، کمر، باسن) خود را نیز بررسی کنید. برای ارزیابی فرم صحیح اندام خود از شخصی بخواهید در تمامی مراحل

به شما کمک کند؛ زیرا مهم‌ترین کار، یعنی انتخاب لباس‌های مناسب و برازنده، تنها با شناخت صحیح از ویژگی‌های اندام امکان‌پذیر می‌باشد.

۲ـ۲ـ اندازه‌گیری تناسبات طولی اندام

در بررسی تناسبات طولی اندام، چنانچه دارای اندامی نرمال و متناسب باشید، نقطهٔ فاق، درست در میانهٔ اندام شما قرار می‌گیرد و دو بخش بالاتنه و پایین‌تنه با یکدیگر هم‌اندازه خواهند بود. در غیر این‌صورت یکی از دو حالت زیر را خواهید داشت:

۱ دارای اندامی با پاهای بلند و بالاتنه‌ای کوتاه هستید.

۲ دارای اندامی با بالاتنه‌ای بلند و پاهایی کوتاه هستید.

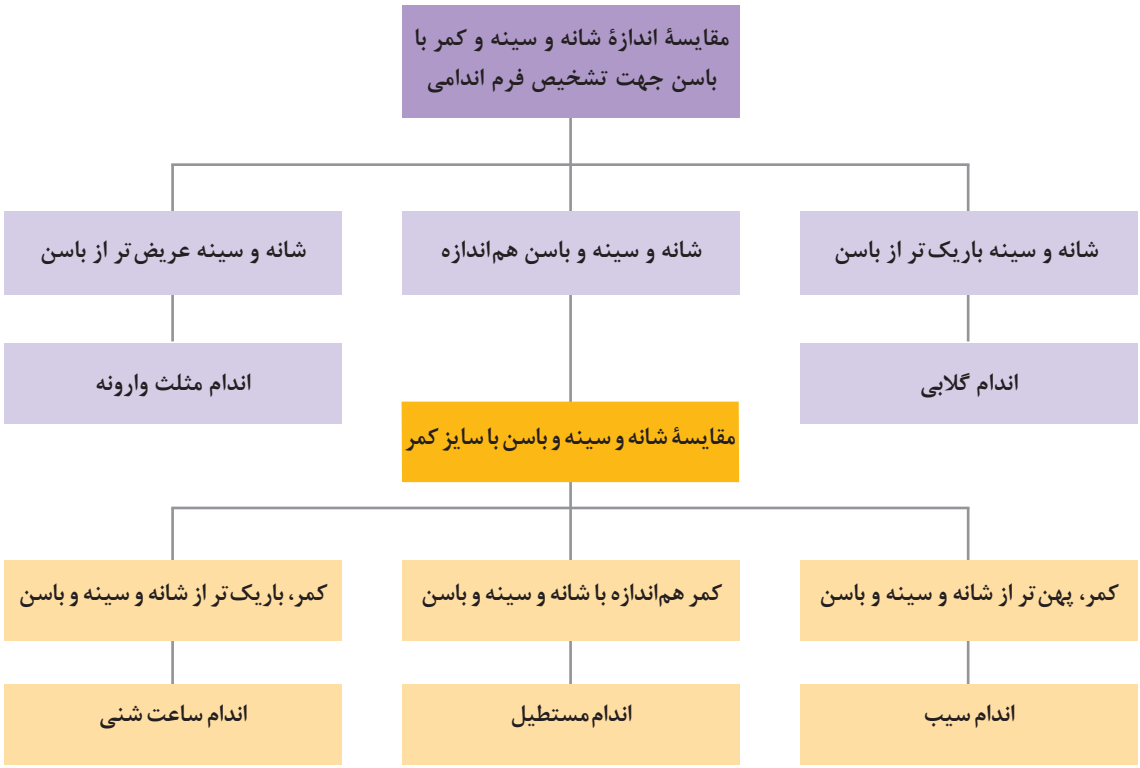
تصویر ۱۳ـ تناسبات طولی اندام

۲ـ۳ـ اندازه‌گیری تناسبات عرضی اندام

برای بررسی عرضی اندام‌های بدن خود باید دور قسمت‌های اصلی اندامتان را در نظر بگیرید و با هم مقایسه کنید تا بتوانید قسمت عریض و باریک اندامتان را تشخیص دهید. برای این کار پیشنهاد می‌شود که کاغذی بر دیوار نصب کنید و خود را بر آن مماس کنید؛ همان‌طور که برای اندازه‌گیری بلندی قد خود اقدام می‌کنید، بر روی کاغذ با مداد، دو طرف اندام (شانه، سینه، کمر و باسن) را علامت گذاشته و عرض این سه خطوط اصلی بدن را اندازه‌گیری کرده و سپس مقایسه را انجام دهید. ممکن است تمام بخش‌های تنه، هم‌اندازه و یا دارای اندازه‌های متفاوتی باشند. با داشتن این اندازه‌ها می‌توانید گروه اندامی خود را مشخص نمایید.

تصویر ۱۴ـ تناسبات عرضی اندام

نمودار ۱ــ تشخیص فرم اندامی

فعالیت عملی

□ در کلاس، اندام دوستان خود را مطابق با جدول بالا اندازه‌گیری کنید و فرم اندامی آنها را مشخص نمایید.

۳ــ قواعد و کلیات پوشش برای فرم‌های اندامی

تصویر ۱۵

لباس‌ها زمانی زیبا و برازنده هستند که مناسب اندام افراد انتخاب شده باشند. در غیر این‌صورت زیباترین لباس‌ها هم در اندام پوشنده، بی‌قواره و نافرم دیده می‌شوند. انتخاب لباس‌های مناسب یعنی لباس‌هایی که بتوانند نقاط منفی اندام را پنهان و نقاط مثبت را جلوه دهند، تنها براساس قواعد و اصولی صورت می‌گیرد که آنها را به عنوان نکات طلایی «به‌پوشی» باید آموخت.

نکته

اگردارای سینه‌های بزرگی هستید، قبل ازهر اقدامی، سینه‌بندی کاملاً اندازه و بسیار مرغوب تهیه کنید.

در بخش قبل، فرم اندام‌های مختلف را بررسی کرده و تقسیم‌بندی انواع فرم اندامی را آموختید. در این بخش انواع پوشش‌هایی را که باعث بهتر دیده شدن اندام‌ها می‌شوند، بررسی خواهیم کرد.
با توجه به اینکه در پودمان قبل با انواع پوشش‌ها شامل بالاتن‌پوش‌ها، پایین‌تن‌پوش‌ها، پیراهن‌ها و اتصالات آنها، آشنا شدید، اکنون می‌توانیم به بررسی لباس‌هایی بپردازیم که برای هریک از فرم‌های اندامی مناسب هستند.

تصویر ۱۶ــ انواع فرم‌های اندامی

۳ــ۱ــ قواعد و کلیات پوشش اندام بالاتنه درشت (اندام مثلث وارونه)

برای این نوع اندام بهتر است از یقهٔ هفت و گردِ باز و میانه استفاده شود و آستین‌های معمولی بلند یا سه ربع و رگلان نیز برای اندام بالاتنه درشت مناسب است. بالاتن‌پوش‌ها و پیراهن‌هایی که در کمر چسبان بوده و دامن‌های فون با گشادی مناسب و شلوارهای دمپا گشاد هم از لباس‌های مناسب این نوع اندام هستند. برش‌های افقی، چین و جیب در محدودهٔ باسن در بهتر دیده شدن این نوع اندام تأثیرگذارند. پارچه‌های نرم و بدون آهار و نیز پارچه‌هایی با نقوش درشت در پایین‌تنه، همچنین رنگ‌های تیره در بالاتنه و پارچه‌هایی با رنگ‌های روشن

و براق در پایین‌تنه، مناسب این نوع اندام هستند. در عین‌حال باید دقت نمود تا برای این نوع اندام از برخی مدل‌های پوشش مانند پارچه‌های خشک و آهاردار و یقه‌هایی که در عرض باز هستند و تأکید بر عریض‌تر شدن شانه‌ها دارند، و نیز یقه‌هایی با برگردان‌های حجیم و شلوار و دامن‌های تنگ و چسبان پرهیز شود. انتخاب پوششی درست برای اندام می‌تواند باعث بهتر دیده شدن اندام شده و ایرادهای اندامی را بپوشاند.

تصویر ۱۷ــ اندام بالاتنه درشت

بنابراین، افرادی که دارای اندام بالاتنه درشت یا مثلث وارونه هستند، بهتر است تی‌شرت، تونیک، یا بلوزهایی با یقهٔ گرد عمیق یا یقهٔ هفت بلند را انتخاب کنند و برای مانتو و پالتو از انواع یقه‌های انگلیسی، شال و ... استفاده نمایند تا بالاتنهٔ خود را باریک و بلند نشان دهند. شلوارهای گشاد با جیب‌های متعدد برای اندام مخروطی یا همان مثلث وارونه بسیار مناسب است. پیراهن راپ با یقهٔ هفتِ باز کمک می‌کند تا شانه‌ها باریک‌تر به نظر برسند. جزئیاتی مانند جیب‌ها و یا نقوش درشت پارچه و نیز رنگ‌های درخشان نیز می‌توانند پایین‌تنه را چاق‌تر و درشت‌تر نشان‌دهند. بهتر است دامن‌ها و پیراهن‌ها از پارچه‌های افتان و بدون آهار

دوخته شوند. یقه‌های الماسی و نامتقارن و هفت باز، تاپ با یقهٔ باز و بندهایی پهن برای این نوع اندام مناسب است. استفاده از کفش با طرح‌های ظریف و پاشنهٔ باریک، همچنین آستین بلند و دامن فون و چین‌دار برای این نوع اندام توصیه می‌شود.

تصویر ۱۸ــ پیراهن‌های مناسب اندام مثلث وارونه (بالاتنه درشت)

تصویر ۱۹ــ پوشش‌های متنوع مناسب اندام مثلث وارونه (بالاتنه درشت)

فعالیت عملی

☐ چیدمانی از انواع نمونه لباس‌هایی که مناسب پوشش اندام‌های بالاتنه درشت هستند را ارائه دهید.

۳ـ۲ـ قواعد و کلیات پوشش اندام پایین‌تنه درشت (اندام گلابی)

تصویر ۲۰ـ اندام پایین‌تنه درشت

بهتر است از یقه‌های بلند یا نسبتاً بلند و دامن‌ها و پیراهن‌هایی که راسته یا کمی گشادی داشته باشند، استفاده شود. همچنین بهتر است جهت عریض‌تر نشان دادن شانه‌ها، از اپل در سرشانهٔ لباس‌ها استفاده شود. وسایل تزئینی و نیز برش‌ها و جزئیاتی که توجه را به سمت بالاتنه جلب کند برای این نوع اندام بسیار مناسب است. بالاتن‌پوش‌هایی با آستین کوتاه و شلوارهای راسته و نیز دمپاگشاد و فاق کوتاه نیز به افراد دارای این نوع اندام توصیه می‌شود. در عین‌حال خوب است به نکاتی هم توجه کنیم تا اندام زیباتری از خود به نمایش بگذاریم. بهتر است از لباس‌های گشاد و پرچین و آهاردار و جزئیاتی که باعث حجیم‌تر و پهن‌تر شدن باسن می‌شوند، دوری کرد. با یادگیری این نکات می‌توانیم پوششی درست و زیبا داشته باشیم.

بنابراین، افرادی که اندام پایین‌تنه درشت یا گلابی دارند بهتراست لباس‌هایی بپوشند که بالاتنه را بزرگ و پایین‌تنه را کوچک نشان می‌دهد و بر روی زیبایی کمر تأکید می‌کند. سینه‌های کوچک، به چنین افرادی این امتیاز را می‌دهد که به‌راحتی از پیراهن دکلته و تاپ‌های بدون بند استفاده کنند. پیراهن‌هایی با آستین کوتاه و گشاد و حجیم، مانند کلوش، پفی یا کاپ، همراه با کمر چسبان و دامن فون و نیم‌کلوش با گشادی کم و همچنین شلوارهای ساده و تیره رنگ و بدون آهار با فاق کوتاه و بدون هیچ‌گونه تزئین کاملاً مناسب اندام گلابی می‌باشند. البته گشادی شلوار بهتر است از پهن‌ترین قسمت باسن به پایین ریزش داشته باشد. بهتر است تونیک و شومیزهایی را انتخاب کنند که در ناحیهٔ کمر، قالب تن بوده و پیش‌سینه و شانه‌ها با چین و والان تزئین شوند. کت چسبان با شانه‌های اپل‌دار و آستین‌های حجیم همراه با جزئیاتی مانند برش‌ها و جیب بر روی سینه‌ها هم مناسب این اندام است. یقه‌های هفتِ بلند و عریض نیز بسیار مناسب هستند.

تصویر ۲۱ـ پوشش‌های مناسب اندام گلابی (پایین تنه درشت)

فعالیت عملی

□ چیدمانی از انواع نمونه لباس‌هایی که مناسب پوشش اندام‌های پایین‌تنه درشت هستند را ارائه دهید.

۳ـ۳ـ قواعد و کلیات پوشش اندام بالاتنه و پایین تنه درشت (اندام ساعت شنی)

بهتر است از لباس‌هایی که بر کمر و باریکی آن تأکید دارد استفاده شود. پیراهن‌های چسبان و نیمه‌چسبان با پارچه‌های نرم و بدون آهار و استرچ و یقه‌های باریک و کشیده برای این نوع اندام مناسب است. دامن و پیراهن‌های راسته و یا کمی فون و شلوارهای راسته و نیز دمپاگشاد و فاق کوتاه هم بسیار مناسب می‌باشند. اما باید توجه داشت که افراد دارای این نوع اندام بهتر است از پوشیدن لباس‌های گشاد و چین‌دار و پارچه‌های آهاردار اجتناب کنند و از یقه‌های کوتاه و لباس‌هایی که پهنای باسن را بیشتر نشان می‌دهد استفاده ننمایند.

بنابراین، افراد با فرم اندام ساعت شنی که از بهترین فرم‌های اندامی است، می‌توانند لباس‌های متنوع‌تری را انتخاب کنند. یقه‌های برگردان و باریک مانند یقه شال که توجه را به سمت مرکز اندام جلب می‌کند و سینه‌ها را کوچک‌تر نمایان می‌سازد، برای آنها مناسب است. بلوزهای راپ با یقهٔ هفت و آستین‌های ساده، سینه را کوچک و فرم ساعت شنی را نمایان می‌سازد. دامن‌های فون یا دامن‌های تنگ راسته که کمی در پایین گشاد باشند، باعث می‌شوند که پایین‌تنه با بزرگی سینه‌ها

تصویر ۲۲ـ اندام بالاتنه و پایین تنه درشت

هماهنگ شود. طراحی یقهٔ هفت یا یقهٔ چهارگوش، بدون آنکه تأکیدی بر بلندی بالاتنه داشته باشد، می‌تواند مناسب باشد. تزئیناتی مانند جیب و برش و گلدوزی در ناحیهٔ باسن انحنای بیشتری را ایجاد کرده و با سینه هماهنگی برقرار می‌کند. پیراهن‌های بدون سرشانه با دامن گشاد و بالاتنهٔ چسبان برای آنها بسیار مناسب است.

تصویر ۲۳ـ انواع پوشش‌های مناسب اندام ساعت شنی

فعالیت عملی

☐ چیدمانی از انواع نمونه لباس‌هایی که مناسب پوشش اندام‌های ساعت شنی هستند را ارائه دهید.

۳ـ۴ـ قواعد و کلیات پوشش اندام میانه درشت سیب

افراد دارای این نوع اندام بهتر است از گن و سینه‌بندهای مناسب و محکم استفاده نمایند. یقه‌های بلند و مدل‌دار مثل بیضی و بالاتن‌پوش‌های بدون گشادی اضافه و بدون چین و دراپه برای آنها مناسب است. پیراهن‌های راپ و نمونه‌هایی که دارای برش در بالای خط کمر باشند، انتخاب مناسبی برای آنها محسوب می‌شود و استفاده از اپل که شانه‌ها را عریض‌تر نشان می‌دهد به آنها توصیه می‌شود. دامن‌های راسته با کمی گشادی در پایین آن و شلوارهای راسته و دمپا گشاد از جنس پارچه‌های بدون آهار و نرم برای آنها مناسب است. بالاتن‌پوش و پایین‌تن‌پوش هم‌رنگ بسیار مناسب است. درعین‌حال بهتر است از پوشیدن لباس‌های جذب و آهاردار دوری کنند و نیز از پارچه‌هایی با نقوش درشت استفاده نکنند. همچنین یقه‌های کوتاه و یقه‌هایی با برگردان بزرگ و چین و دراپه در میانهٔ اندام، به آنها توصیه نمی‌شود.

بهتر است لباس‌هایی بپوشند که بین انحنا و حجم قسمت پایین‌تنه و بالاتنه تعادل برقرار کند. به‌طوری‌که قسمت میانی، باریک دیده شده و نمایی از یک اندام با فرم ساعت شنی به نمایش گذاشته شود.

در این فرم بدن، خط کمر قابل تشخیص نیست و میانهٔ بدن، عریض‌ترین قسمت اندام است. افراد با این فرم اندامی بهتر است از بالاتن‌پوش‌هایی با یقه‌های چهارگوش و بیضی استفاده کنند که دارای یک ردیف دکمه‌خور بوده و در ناحیهٔ کمر تنگ شده و پایین‌تنهٔ آن کمی گشادی داشته باشد، تا پهنای کمر باریک‌تر و اندام لاغرتر به‌نظر برسد. البته بستن کمربندهای پهن و تیره‌رنگ هم در باریک نشان دادن پهنای کمر آنها مؤثر است. تونیک‌هایی که در ناحیهٔ کمر تقریباً چسبان و در ناحیهٔ باسن گشاد باشند به همراه یقه‌های بلند و عریض و جزئیاتی دراطراف یقه وگردن، بسیار مناسب هستند. پوشیدن شلوارهای گشاد با پارچه‌های بدون آهار و جیب‌هایی در ناحیهٔ باسن به آنها توصیه می‌شود. بلوزهای راپ با یقهٔ هفت بلند و آستین ساده، دامن‌های فون و کلوش از جنس پارچه‌های بدون آهار باعث می‌شود تا باسن عریض‌تر به‌نظر بیاید و برای این فرم اندام مناسب است. شلوارهای گشاد با یک جیب در ناحیهٔ باسن به این گروه توصیه می‌شود.

تصویر ۲۴ـ اندام میانه درشت سیب

فعالیت عملی

□ چیدمانی از انواع نمونه لباس‌هایی که مناسب پوشش اندام‌های میانه درشت سیب هستند را ارائه دهید.

۳ـ۵ ـ قواعد و کلیات پوشش اندام میانه درشت مستطیل

در اندام‌های میانه درشت مستطیل شکل، اندازهٔ سینه و کمر و باسن بزرگ و تقریباً هم‌اندازه است و انحنا هم در کمر آنها دیده نمی‌شود. این افراد بهتر است از سینه‌بندهای گنی و محکم مناسب استفاده کنند.
در این فرم، پهنای هر سه قسمت اندام (بالا، میانه، پایین) به یک اندازه است. بهتر است خط کمر کت و بلوز آنها بالاتر از خط طبیعی کمر قرار گیرد. بالاتن‌پوش‌هایی که در یقه و اطراف سینه، چین یا دراپه دارند و همچنین دامن‌های گشاد، کلوش و نیم‌کلوش با پارچه‌های افتان و بدون آهار برای آنها مناسب است. پیراهن راپ و یقهٔ باز دلبری و دکلته، یقهٔ الماسی و یقه‌های خطی باز و یقهٔ دراپه نیز برای این نوع اندام مناسب است و می‌توانند از پارچه‌هایی با نقوش راه‌راه و بدون آهار و آستین سه‌ربع استفاده کنند. افراد با اندام مستطیل، بهتر است لباس‌های جذب نپوشند. استفاده از شال و دستمال گردن و حلزونی‌های بزرگ بر زیبایی و جذابیت آنها می‌افزاید. بهتر است که از خطوط منحنی در لباس استفاده کنند چون این اندام فرم منحنی ندارند. کفش پاشنه بلند هم پیشنهاد خوبی برای آنهاست. بهتر است از پوشیدن شلوار جین و کاپشن و لباس‌های مردانه‌وار خودداری کنند.

تصویر ۲۵ـ اندام میانه درشت مستطیل

تصویر ۲۶ـ انواع پوشش‌های مناسب اندام مستطیل

فعالیت عملی

□ چیدمانی از انواع نمونه لباس‌هایی که مناسب پوشش اندام‌های میانه درشت مستطیل هستند را ارائه دهید.

تحقیق

□ یک یا چند فرم اندامی را انتخاب نمایید و پوششی خلاقانه، برای آن فرم‌های اندامی طراحی نموده و آن را در قالب‌های مختلف هنری (پوستر، فیلم، پاورپوینت و...) ارائه دهید.

خودآزمایی

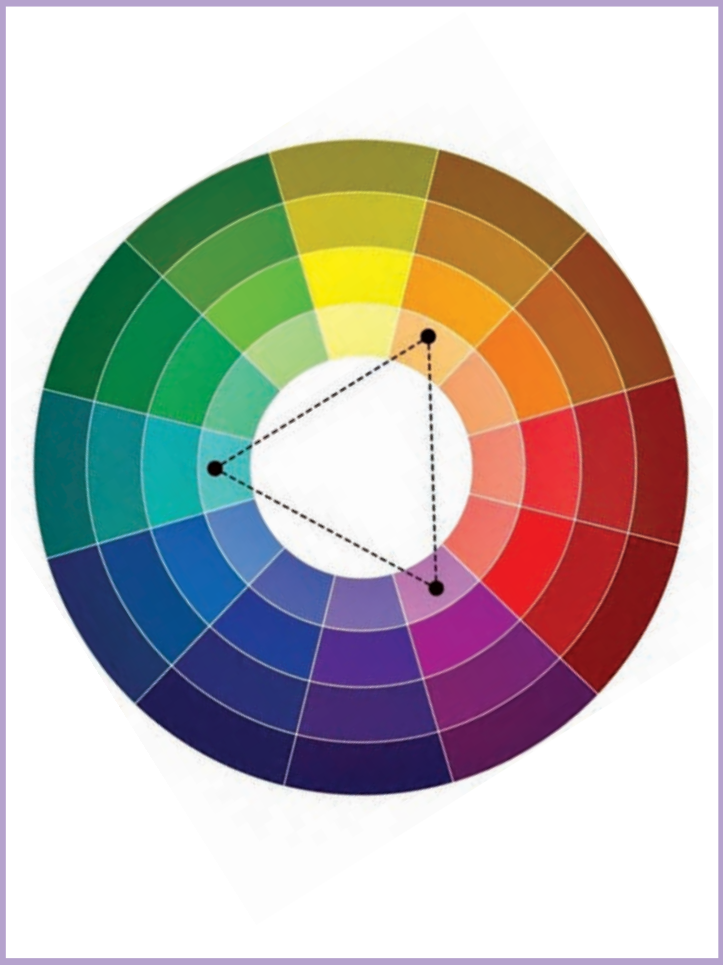
۱ آیا یک مد در طول چرخه حیاتش در یک وضعیت ثابت می‌ماند؟
۲ مراحل چرخه مد را نام ببرید.
۳ طراحان لباس برای خلق طرح‌های جدید به چه عواملی باید توجه کنند؟
۴ تئوری از بالا به پایین و تئوری از پایین به بالا را توضیح داده و تفاوت‌هایشان را ذکر کنید.
۵ قانون لاور را توضیح دهید.
۶ اندام‌های زنانه به چند گروه اصلی تقسیم می‌شوند؟
۷ به چه روشی نوع اندام خود را تشخیص می‌دهید؟
۸ چه نوع لباس‌هایی برای اندام مثلث وارونه مناسب است؟
۹ تفاوت‌های اصلی اندام ساعت شنی و اندام میانه درشت سیب را نام ببرید.
۱۰ پوشش‌های پایین‌تنه مناسب برای اندام گلابی کدام‌ها هستند؟

عنوان پودمان	تکالیف عملکردی (واحدهای یادگیری)	استاندارد عملکرد (کیفیت)	نتایج مورد انتظار	شاخص تحقق	نمره
پودمان ۲: چرخه مد و تحلیل اندامی	واحد یادگیری ۱: چرخه مد واحد یادگیری ۲: تحلیل فرم‌های اندامی در طراحی لباس	بررسی تئوری‌ها و نظریه‌های مهم مد و شناخت انواع اندام‌ها و پوشش‌های مناسب هر اندام جهت کاربرد در موقعیت‌های مختلف اجتماعی و زندگی روزمره	بالاتر از حد انتظار	دانستن چرخه مد و تجزیه و تحلیل مفاهیم آن و نظریه‌های مد و کاربرد آنها و تجزیه و تحلیل بازار مد جامعه خود و دانستن و تجزیه و تحلیل تمامی فرم‌های اندام زنانه و لباس‌های مختلف مناسب هر فرم اندامی و ارائه تحقیق و ارائه کار خواسته‌شده.	۳
			در حد انتظار	دانستن بخش بیشتری از چرخه مد و تجزیه و تحلیل مفاهیم آن و نظریه‌های مد و کاربرد آنها و تجزیه و تحلیل بازار مد جامعه خود و دانستن قسمتی از تجزیه و تحلیل فرم‌های اندام زنانه و لباس‌های مختلف مناسب هر فرم اندامی و ارائه تحقیق و ارائه کار خواسته شده.	۲
			پایین‌تر از حد انتظار	دانستن ۴ مورد از چرخه مد و تجزیه و تحلیل مفاهیم آن و نظریه‌های مد و کاربرد آنها و دانستن بخش کمتری از تجزیه و تحلیل فرم‌های اندام زنانه و لباس‌های مختلف مناسب هر فرم اندامی و ارائه ندادن تحقیق و ارائه کار خواسته شده	۱
	نمره مستمر از ۵				
	نمره شایستگی پودمان				
	نمره پودمان از ۲۰				

ـ نمره شایستگی پودمان منحصراً شامل نمرات ۱، ۲ یا ۳ است.
ـ زمانی هنرجو شایستگی کسب می‌کند که در ارزشیابی پودمان حداقل نمره شایستگی ۲ را اخذ کند.
ـ حداقل نمره قبولی پودمان ۱۲ از ۲۰ است.
ـ نمره کلی درس زمانی لحاظ می‌شود که هنرجو در کلیه پودمان‌ها، شایستگی را کسب نماید.

پودمان ۳

عناصر بصری و تحلیل رنگ

شایستگی‌های پودمان

در پایان این پودمان از شما انتظار می‌رود:

- انواع نقطه، خط و بافت را بشناسید و چگونگی کاربرد آنها را در طراحی انواع لباس بررسی کنید.
- با تجزیه و تحلیل کیفیت‌های بصری(هماهنگی، تعادل، وحدت، ریتم و...) در انواع مختلف فرم‌های لباس، چگونگی کاربرد آنها و تأثیراتی که در ایجاد انواع مختلف شکل لباس را بشناسید.
- با شناخت انواع مختلف دریافت‌های حسی که رنگ‌ها در لباس ایجاد می‌کنند، ویژگی‌های بصری و هم‌جواری رنگ‌ها را تجزیه و تحلیل و چگونگی کاربرد آن در زیبایی لباس را بررسی کنید.

استاندارد عملکرد

کسب مهارت چگونگی کار با عناصر بصری و به‌کاربردن کیفیت‌های بصری و چگونگی ترکیب رنگ‌ها و تأثیراتی که ایجاد می‌کنند.

واحد یادگیری ۱

عناصر بصری در زیبایی‌شناسی لباس

فکر کنید

کدام عنصر بصری را می‌شناسید و در طراحی‌هایتان از آن استفاده می‌کنید؟
کاربرد نقطه و خط چه تأثیرات بصری مختلفی در یک لباس ایجاد می‌کنند؟
آیا می‌دانید برای چیدمان این عناصر بصری پایه، چه اصولی به‌کار گرفته می‌شوند؟
به‌نظر شما تکرار نقطه‌های درشت چه تأثیری در بیننده ایجاد می‌کند؟

در خلق یک لباس، عناصر طراحی و کیفیت‌های بصری به یک اندازه اهمیت دارند. این کیفیت‌ها و عناصر کاملاً انعطاف‌پذیر هستند و طراحان به شیوهٔ خود از آنها استفاده می‌کنند. عناصر طراحی پایه و اساس طراحی یک لباس زیبا هستند. برای خلق این ظاهر زیبا، عناصر طراحی باید با یک ترکیب‌بندی مناسب و تأثیرگذار ارائه شوند. همان‌طور که می‌دانید، طراحی لباس شامل سه بخش است: ویژگی‌های ساختاری، کارکرد و تزئینات. یک لباس باید از لحاظ ساختاری ارزشمند، از لحاظ کارکرد، هماهنگ با نیازهای مصرف‌کننده، و از لحاظ تزئینات مطابق با مد روز باشد. بنابراین عناصر طراحی باید به‌درستی به کار گرفته شوند تا نتیجهٔ مطلوب حاصل شود.

نقطه، خط، شکل و فرم، رنگ و بافت عناصر اصلی طراحی هستند. درک تأثیرگذاری هر یک از این عناصر و نوع ارتباط آنها با یکدیگر، دانشی پایه‌ای و ضروری برای طراحان مد و لباس است. کیفیت‌های بصری نیز شامل هماهنگی، تعادل، ریتم، تأکید و تناسب هستند. این کیفیت‌های بصری را می‌توان روش‌های طراحی و عناصر بصری را مواد اولیه طراحی دانست. یک طراحی چیزی نیست جز ترکیب‌بندی خطوط، اشکال و فرم‌ها، رنگ‌ها و انواع بافت که با استفاده از کیفیت‌های بصری، ترکیب و چیدمان یافته‌اند و یک تصویر بصری ایجاد کرده‌اند. (تصاویر ۱الی ۳)

تصویر ۱ــ کاربرد عنصر خط در لباس

تصویر ۲ــ کاربرد عنصر شکل در لباس

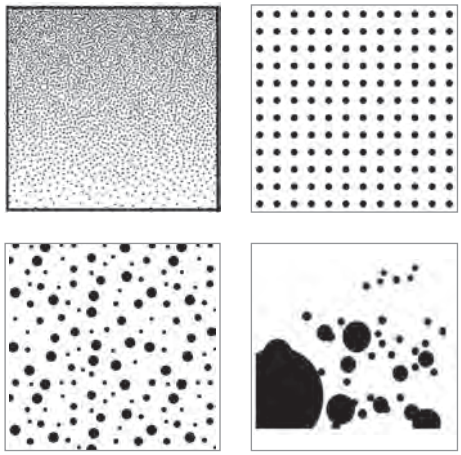

تصویر ۳ــ کاربرد عنصر نقطه در لباس

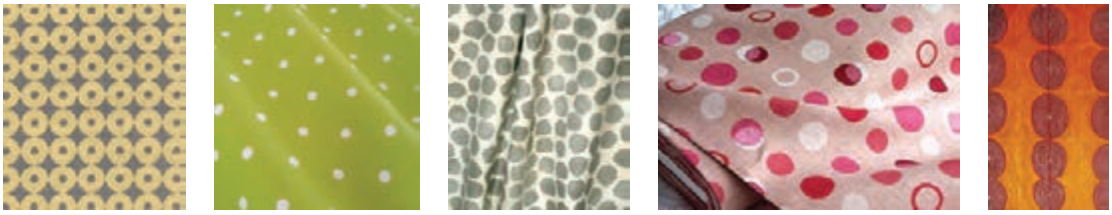
۱ـ عناصر بصری

۱ـ۱ـ نقطه

نقطه از پایه‌ای‌ترین عناصر بصری است و کوچکترین واحد طراحی محسوب می‌شود. اندازهٔ نقطه بسیار تعیین‌کننده و معنی‌دار است؛ به این ترتیب که هرچه بزرگ‌تر باشد، زمینه بزرگ‌تر به نظر می‌رسد. بنابراین فردی که اندامی ظریف دارد باید لباسی با نقطه یا خال‌های بزرگ بپوشد. در طراحی پارچه نقطه‌ها می‌توانند به هر شکلی درآیند، تکثیر شوند، جهت پیدا کنند، منظم و نامنظم شوند، متراکم و پراکنده شوند، عنصر جدید تشکیل بدهند، اندازه‌های متفاوت پیدا کنند، در موقعیت‌های متفاوت قرار بگیرند، با سایر عناصر در ارتباط باشند و نقش رابط را بازی کنند. به همین دلایل، نقاط در پارچه‌های متفاوت با کاربردهای متفاوت دارای شکل و شمایل‌های متفاوت هستند. (تصاویر۴ و۵)

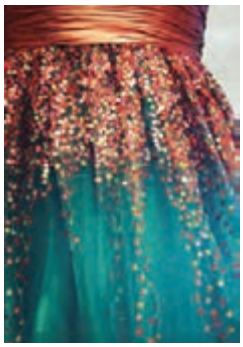

تصویر ۴ـ طرح‌هایی از انواع عنصر نقطه که مفاهیمی چون تراکم، فاصله و اندازه را نشان می‌دهد.

تصویر ۵ـ استفاده‌های مختلف از عنصر نقطه در نقش پارچه

نباید فراموش کرد که نقطه تنها به صورت دایره وجود ندارد، بلکه اشکال گوناگون در سطوح گسترده می‌توانند تداعی‌کنندهٔ نقطه باشند؛ مثل گل‌ها یا ستاره‌های ریزی که با ریتم مشخصی تکرار می‌شوند. نقطه در هر کجا که استفاده شود، توجه را به سمت خود جلب می‌کند. از این ویژگی نقطه می‌توان برای دور کردن توجه از قسمت‌های مشکل‌دار اندام استفاده کرد. یک طراح لباس می‌تواند برای تعدیل یا تأکید ساختار از نقطه استفاده کند. علاوه‌بر طرح روی پارچه، نقطه را می‌توان با استفاده از پولک، منجوق، سنگ، دکمه و اپلیکه در لباس ایجاد کرد.(تصاویر۶ الی۱۲)

تصویر۶ـ ایجاد نقطه به‌وسیله پولک

تصویر ۷ـ ایجاد نقطه به‌وسیله قطعات تزیینی

تصویر۸ـ ایجاد نقطه به‌وسیله تکه‌دوزی برجسته

تصویر۹ـ ایجاد نقطه به‌وسیله معرق پارچه

تصویر ۱۰ـ ایجاد نقطه به‌وسیله گلوله‌های کاموایی

تصویر۱۱ـ ایجاد نقطه به‌وسیله دکمه

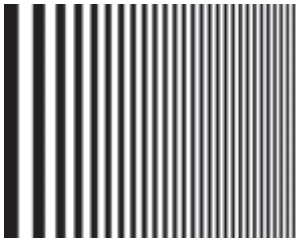
تصویر ۱۲ـ استفاده از طرح پارچه به عنوان نقطه

فعالیت عملی

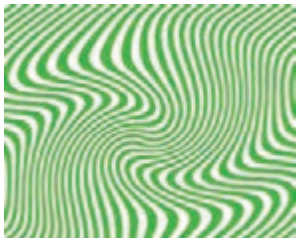
□ چیدمان‌های مختلفی از عنصر نقطه در چند مدل از لباس‌های زنانه ارائه دهید.

۱ـ۲ـ خط

از اتصال دو نقطه به هم خط به‌وجود می‌آید؛ در واقع خط از کنار هم قرارگرفتن نقطه‌ها تشکیل می‌شود. خطوط دارای طول، عرض و جهت هستند. خط، ساده‌ترین و مهم‌ترین عنصر بصری در طراحی مد است و ابتدایی‌ترین لازمهٔ هر طراحی است. با ترکیب خطوط محدودهٔ فضا تعیین می‌شود و فرم‌ها و اشکال به‌وجود می‌آیند. (تصاویر ۱۳ الی ۱۶)

تصویر۱۳ـ خطوط مستقیم

تصویر۱۴ـ خطوط منحنی

تصویر۱۵ـ خطوط زیگزاگ

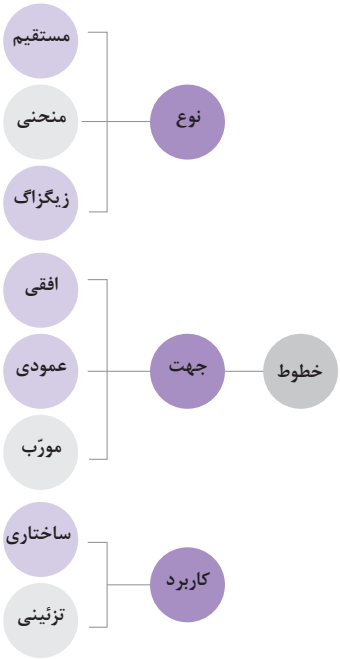
تصویر۱۶ـ خط ترکیبی

در طرح یک لباس این خطوط هستند که مسیر حرکت چشم را تعیین می‌کنند. خطوط انواع مختلفی دارند؛ نظیر مورّب، موج‌دار، حلقه‌ای، زیگزاگ، ناهموار، شکسته، نازک، ضخیم، دندانه‌دار. هر کدام از این خطوط تأثیرات بصری خاص خود را ایجاد می‌کنند که در ادامه به آن خواهیم پرداخت. علاوه بر آن، چیدمان خطوط هم در طراحی لباس می‌تواند نتایج بصری مختلفی ایجاد کند. برای مثال، ممکن است باعث شود فردی که آن را بر تن دارد، لاغرتر یا چاق‌تر از آنچه در واقع است، به نظر بیاید. علاوه بر خطوطی که در طرح پارچه وجود دارند، خطوط دیگری هم هستند که به واسطهٔ مدل‌های دوخت ایجاد می‌شوند و خطوط ساختاری نام دارند. این خطوط شکل کلی و فرم بیرونی لباس را هم تشکیل می‌دهند و ابزاری کاربردی و همه جانبه در طراحی محسوب می‌شوند. (تصویر ۱۷)

تصویر ۱۷ــ نمونه‌هایی از کاربرد نقش خط در لباس

برای درک بهتر خطوط و شناخت کامل انواع و تأثیر آنها بهتر است دسته‌بندی درست و جامعی از آن داشته باشیم. خطوط براساس سه ویژگی نوع، جهت و کاربرد دسته‌بندی می‌شوند که در نمودار زیر مشاهده می‌کنید:

نمودار ۱ــ انواع خطوط

انواع خط

خطوط صاف: در همهٔ لباس‌ها به نوعی می‌توان خطوط صاف یا مستقیم را پیدا کرد که به لاغرنمایی و کاهش گرد دیده‌شدن بدن کمک می‌کنند. درز، پنس، چاک، چین، یوک، پلیسه، رگه‌دوزی، نواردوزی، زیپ و ردیف دکمه‌ها نمونه‌هایی از خط صاف در طراحی لباس هستند. خطوط صاف بر ضد منحنی‌های طبیعی عمل کرده و بر ایستایی، تمیزی، مسطح بودن و قدرت تأکید می‌کنند. حسی که این خطوط ایجاد می‌کنند، حس شجاعت، جدیت و وقار است. استفاده بیش از اندازه از خط مستقیم ظاهری شق‌ورَق و باریک به لباس خواهد داد. (تصاویر ۱۸ الی ۲۳)

تصویر ۱۸ـ ایجاد عنصر خط به‌وسیله پیلی

تصویر ۱۹ـ ایجاد عنصر خط به‌وسیله دو رنگ متضاد

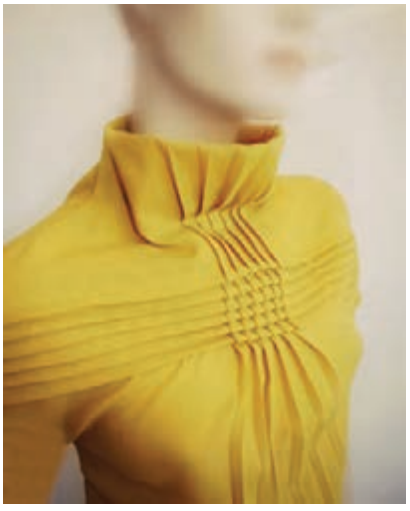
تصویر ۲۰ـ ایجاد عنصر خط به‌وسیله دوخت تزئینی مانند رگه‌دوزی

تصویر۲۱ـ ایجاد عنصر خط به‌وسیله ملزومات لباس، نظیر کمربند

تصویر ۲۲ـ ایجاد عنصر خط با استفاده از نقش پارچه

تصویر۲۳ـ ایجاد عنصر خط به روش کار روی پارچه

خطوط منحنی: این خطوط محافظه‌کاری، قدرت و رسمیت کمتری دارند. دایره‌ها و خطوط منحنی باعث بزرگ به نظر رسیدن فضاها می‌شوند و نرمی، جوانی و روان بودن را القا می‌کنند و اندازه‌ها را بزرگ‌تر نشان می‌دهند. اما استفاده بیش از اندازه از این خطوط، تصویری گیج‌کننده ایجاد می‌کند؛ در نتیجه باید در استفاده از آنها احتیاط کرد. خطوط منحنی بر منحنی‌های بدن تأکید کرده و حسی از نرمی، انعطاف‌پذیری و آرامی ایجاد می‌کنند. خطوط منحنی می‌توانند به واسطه یقه‌ها، لبه‌های دالبر، درزها و چین‌ها در لباس به وجود بیایند و حس زنانگی، حرکت و لطافت را القا کنند. (تصاویر ۲۴ الی ۲۹)

تصویر ۲۴ـ ایجاد عنصر خط منحنی به‌وسیله دوخت رو با رنگ متضاد

تصویر ۲۵ـ ایجاد عنصر خط منحنی به‌وسیلهٔ چین‌های حلقوی

تصویر ۲۶ـ ایجاد عنصر خط منحنی با استفاده از یقه

تصویر ۲۷ـ ایجاد عنصر خط منحنی با استفاده از اتصالات لباس مانند پاگون

تصویر ۲۸ـ ایجاد خط منحنی به‌وسیلهٔ فرم لباس

تصویر ۲۹ـ ایجاد خط منحنی به‌وسیلهٔ چین‌ها و لایه‌های متعدد

خطوط زیگزاگ: این خطوط حسی از تیزی، شلوغی و هیجان ایجاد می‌کنند و بر زاویه‌ها تأکید دارند. درست مثل خطوط منحنی، اگر این خطوط را بیش از حد در یک طرح به کار ببرید، احساس گیجی ایجاد می‌کنند. دوخت نوارهای زیگزاگی و استفاده از برش‌ها و طرح‌های «۷ مانند» می‌توانند در ایجاد این نوع خط به شما کمک کنند. (تصاویر ۳۰ الی ۳۵)

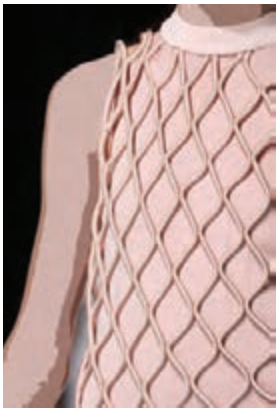
تصویر ۳۰ـ استفاده از عنصر خط زیگزاگ در نقش پارچه

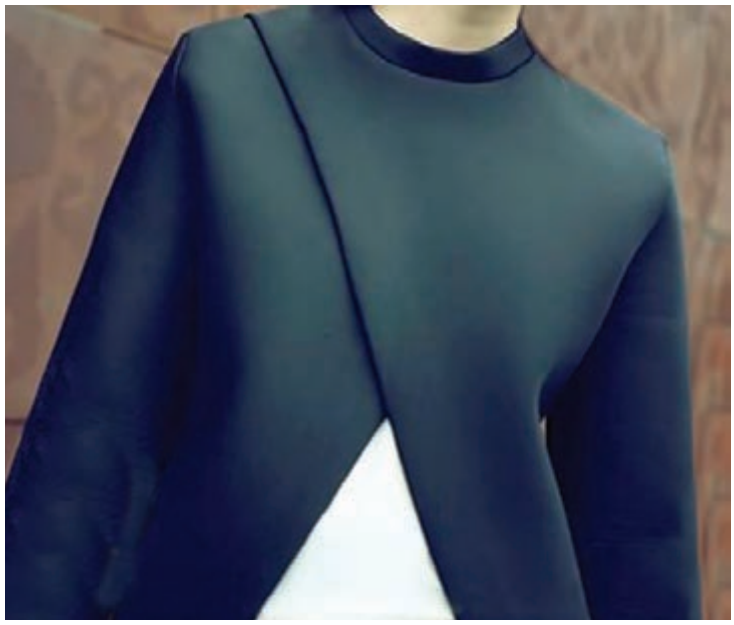
تصویر ۳۱ـ ایجاد عنصر خط زیگزاگ به وسیله تزیییناتی مثل نواردوزی

تصویر۳۲ـ ایجاد عنصر خط زیگزاگ به وسیله بافت

تصویر۳۳ـ ایجاد عنصر خط زیگزاگ با نوار و قیطان

تصویر ۳۴ـ ایجاد عنصر خط زیگزاگ با تغییر جهت خطوط پیلی‌ها

تصویر ۳۵ـ ایجاد عنصر خط زیگزاگ به وسیله برش

جهت‌های خطوط

خط عمودی: این خطوط حسی از اعتمادبه‌نفس، غرور، قدرت و معنویت ایجاد می‌کنند و از آنجا که چشم بیننده را از بالا به پایین و برعکس حرکت می‌دهند، حالتی از کشیدگی و لاغری به وجود می‌آورند. اگر فردی لباسی با خطوط عمودی بر تن کند، لاغرتر و کشیده‌تر به نظر خواهد آمد. علاوه بر پارچه‌هایی که طرحی از خطوط عمودی بر خود دارند، می‌توان با استفاده از درز جلوی پیراهن‌های مردانه، برش‌های پرنسسی، درز مرکزی پشت، پنس‌های عمودی، رگه‌دوزی‌های عمودی و ... این خطوط را در لباس ایجاد کرد. (تصاویر۳۶ الی ۴۱)

تصویر ۳۶ـ ایجاد عنصر خط عمودی به وسیله تا زدن پارچه

تصویر ۳۷ـ ایجاد عنصر خط عمودی به وسیله دوخت تزیینی

تصویر ۳۸ـ ایجاد عنصر خط عمودی با افزودن تزئینات

تصویر ۳۹ـ ایجاد عنصر خط عمودی به وسیله بافت پارچه

تصویر ۴۰ـ ایجاد عنصر خط عمودی به وسیله برش

تصویر ۴۱ـ ایجاد عنصر خط عمودی به وسیله پیلی

خطوط افقی: این خطوط حسی از آرامش، سکون و استراحت را القا می‌کنند. بنابراین لباس‌هایی که خطوط افقی در آنها غالب هستند، همین احساس آرامش را در بیننده ایجاد می‌کنند. از آنجا که خطوط افقی چشم را در عرض لباس حرکت می‌دهند و بر عریض بودن تأکید دارند، قد را کوتاه‌تر نشان می‌دهند. استفاده آنها در قسمت بالای بالاتنه باعث پهن‌تر دیده‌شدن شانه‌ها می‌شود. این خطوط در خط کمر، یقه‌های خطی باز، آستین‌ها و کمربندها دیده می‌شوند. (تصاویر ۴۲ الی ۴۷)

تصویر ۴۲ـ ایجاد عنصر خط افقی به‌وسیله ملزومات لباس مثل کمربند

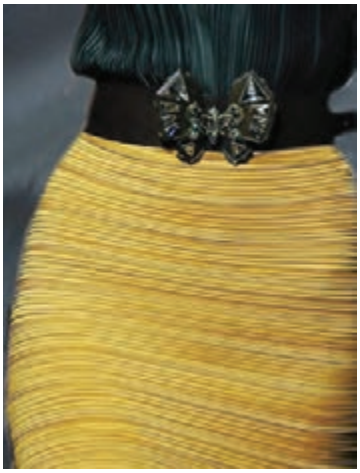
تصویر ۴۳ـ ایجاد عنصر خط افقی با تغییر جهت خطوط پیلی‌ها

تصویر ۴۴ـ ایجاد عنصر خط افقی به وسیله برش

تصویر ۴۵ـ ایجاد عنصر خط افقی به‌وسیله لایه‌های متعدد

تصویر ۴۶ـ ایجاد عنصر خط افقی به‌وسیله پلیسه افقی

تصویر ۴۷ـ استفاده از خطوط افقی در نقش پارچه

خطوط مورّب: این خطوط شیب‌دار هستند و حس حرکت ایجاد می‌کنند و بیشتر از خطوط عمودی موجب باریک به نظر رسیدن بدن می‌شوند. خطوط مورّب بسیار قوی هستند و به شدت توجه را به خود جلب می‌کنند. این خطوط معمولاً در درزها، پنس‌ها، یقه‌های هفت، یقه‌های برگردان، شلوارهای گشاد، دامن‌های فون و آستین‌های رگلان یافت می‌شوند. (تصاویر ۴۸ الی ۵۳)

تصویر۴۸ـ ایجاد خط مورب به‌وسیله یقه هفت

تصویر۴۹ـ ایجاد خط مورب با استفاده از نقش پارچه و برش

تصویر ۵۰ـ ایجاد خط مورب با استفاده از لبه‌های لباس

تصویر۵۱ـ ایجاد خط مورب با استفاده از گریت

تصویر۵۲ـ ایجاد خط مورب با برش مایل لبه‌های لباس

تصویر۵۳ـ ایجاد خط مورب با استفاده از نقش پارچه

کاربرد خطوط

خطوط ساختاری: این خطوط زمانی بیشتر به چشم می‌آیند که پارچهٔ لباس ساده باشد. خطوط ساختاری به واسطهٔ برش و دوخت ایجاد می‌شوند. (تصاویر ۵۴ الی ۵۶)

تصویر ۵۴ــ لایه‌های متعدد

تصویر ۵۵ــ برش

تصویر ۵۶ــ دوخت تزئینی

خطوط تزئینی: این خطوط به واسطهٔ افزودن جزئیات بر روی پارچه به وجود می‌آیند. آنها به جهت زیبا و جذاب‌تر شدن لباس به آن افزوده می‌شوند و به آن تشخص می‌بخشند. افزودن ردیف دکمه‌ها، توردوزی، مغزی‌دوزی، نواردوزی، حاشیه‌های ریشه‌دار و ... از نمونه‌های خطوط تزئینی هستند. (تصاویر ۵۷ الی ۶۰)

تصویر ۵۷ــ منجوق و ملیله دوزی

تصویر ۵۸ــ پولک دوزی

تصویر ۵۹ــ نوار ریشه‌دار

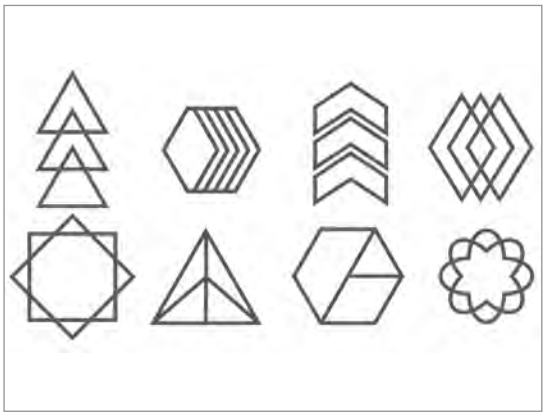
تصویر ۶۰ــ والان با رنگ متضاد

فعالیت عملی

□ طرح‌های متفاوتی از لباس که انواع خطوط در آن به کار رفته باشد را ارائه دهید.

۱ـ۳ـ شکل و فرم

منظور از فرم در هنرهای تجسمی سطح میان خطوط بسته است. فرم‌ها ممکن است هندسی باشند، مثل دایره، مربع، مثلث، مستطیل، بیضی، ذوزنقه و... یا نامنظم و غیرهندسی. در میان فرم‌های هندسی، دایره مربع و مثلث را می‌توان فرم‌های اصلی دانست؛ به این معنی که تمام فرم‌های موجود در طبیعت را می‌توان به این سه فرم تقلیل داد. عنصر بصری فرم، هم تأثیر فیزیکی ایجاد می‌کند و هم اثرات روان‌شناسانه دارد. ضخامت خطوط محیطی فرم‌ها، فضای میانی آنها و فاصله بینشان در ایجاد این اثرات نقش دارند. (تصویر ۶۱)

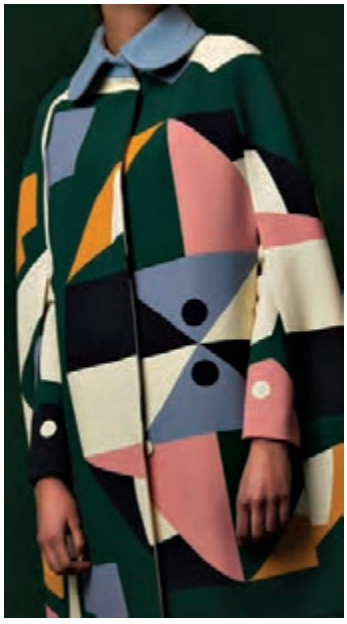

تصویر ۶۱ـ انواع فرم

فرم‌های هندسی مثل مخروط و بیضی می‌توانند ویژگی‌های بصری جالب‌توجهی در لباس ایجاد کنند. این فرم‌ها بر جهت قرار گرفتن خود تأکید می‌کنند. مثلاً یوک زیر سینه در یک پیراهن زنانه، قسمت زیر سینه را کوتاه و پهن می‌نمایاند. فرم‌هایی که خطوط مورّب دارند مثل مثلث، ذوزنقه و متوازی‌الاضلاع، حس پویایی و حرکت ایجاد می‌کنند و حس ثبات را کاهش می‌دهند. (تصاویر ۶۲ و ۶۳ و ۶۴)

تصویر ۶۲ـ فرم‌های غیرهندسی در طرح پارچه

تصویر ۶۳ـ فرم مثلث در طرح پارچه

تصویر ۶۴ـ ایجاد فرم با استفاده از یوک زیر سینه

ویژگی‌های بصری لباس که با استفاده از فرم‌های گوناگون ایجاد شده‌اند، بر ظاهر فیزیکی لباس و حال‌وهوای فردی که آن را می‌پوشد، تأثیر می‌گذارند. فرم‌های مربع، دایره، بیضی، مثلث، لوزی، قطره‌اشکی و ذوزنقه را می‌توان به‌وسیلهٔ جیب، یوک، یقه، یقهٔ خطی به روش ساختاری و به‌وسیلهٔ نقوش روی پارچه، نواردوزی و توردوزی به روش تزئینی به لباس اضافه کرد (تصاویر ۶۵ الی ۶۷). شکل‌هایی نظیر کره، مخروط، مکعب و هرم را می‌توان به وسیله آستین‌های پفی، دامن و کت و شلوار مردانه به روش ساختاری در لباس ایجاد کرد. توجه داشته باشید که باید میان نسبت‌ها و اندازه‌ها هماهنگی وجود داشته باشد. اشکال نباید بیش‌از اندازه پررنگ و برجسته یا بسیار کمرنگ و محو باشند تا بتوانند ویژگی‌های مطلوب خود را ایجاد کنند. (تصاویر ۶۸ الی ۷۲)

تصویر ۶۵ــ فرم‌های غیرهندسی منحنی در طرح پارچه

تصویر ۶۶ــ مستطیل و دایره در طرح پارچه

تصویر ۶۷ــ دایره و فرم‌های غیرهندسی در طرح پارچه

تصویر ۶۸ــ کاربرد شکل لوزی در لباس

تصویر ۶۹ــ کاربرد شکل مثلث در لباس

تصویر ۷۰ــ کاربرد شکل مخروط در لباس

تصویر ۷۱ــ ایجاد حجم در آستین با کمک شکل استوانه

تصویر ۷۲ــ کاربرد شکل مربع در بالاتنه لباس

به حاشیه‌ها و ابعاد بیرونی لباس، شکل می‌گویند. معمولاً لباس طوری طراحی می‌شود که فرم طبیعی بدن آشکار شود، اما گاهی شکل لباس می‌تواند این بازنمایی را تغییر دهد و فرم طبیعی بدن را مخفی کند. در هر برهه‌ای نوعی از شکل لباس متداول بوده است اما تاریخ مد نشان داده که شکل‌هایی از لباس که آزادتر و راحت‌تر هستند، مدت زمان طولانی‌تری مورد توجه باقی می‌مانند تا لباس‌هایی که جذب و تنگ هستند، زیرا لباس‌های تنگ فرم واقعی بدن را به نمایش می‌گذارند و بیشتر مورد توجه افرادی است که اندامی بی‌نقص دارند. (تصاویر ۷۳ و ۷۴)

تصویر ۷۳

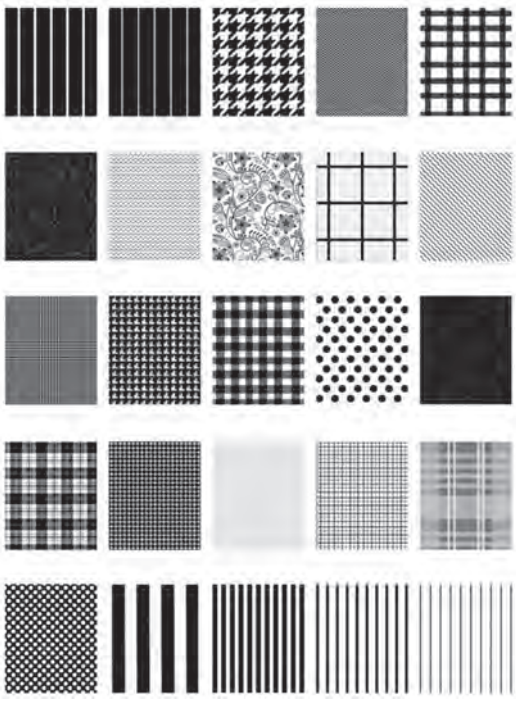
تصویر ۷۴

فعالیت عملی

□ شکل و فرم‌های هندسی و غیرهندسی را در نمونه‌هایی از لباس زنانه ارائه دهید.

۱ـ۴ـ بافت

بافت یکی از عناصر طراحی است که ویژگی‌های ظاهری سطح و احساسی را که هنگام دیده‌شدن و لمس‌شدن انتقال می‌دهد، تعیین می‌کند. بافت می‌تواند ویژگی‌های زبری، لطافت، کدر بودن، براق بودن، سفتی یا نرمی را ایجاد کند.خصوصیات وزن، اندازه، حجم و فرم بر حس لمسی و بصری پارچه تأثیر می‌گذارد. بافت را به دو روش ساختاری و بصری می‌توان ایجاد کرد. در روش ساختاری، پارچه هنگام تولید ویژگی‌های بافت خود را به‌دست می‌آورد که با حس لامسه درک می‌شود، اما در روش بصری هنگامی که طرحی روی پارچه چاپ می‌شود، این ویژگی‌ها به‌وجود می‌آیند. (تصاویر۷۵ الی ۷۷)
عواملی نظیر جنس الیاف، نخ، روش پارچه‌بافی و پرداخت نهایی، بافت ساختاری پارچه را تعیین می کنند.

تصویر ۷۵ـ انواع بافت بصری پارچه

تصویر ۷۶ــ انواع نقوش پارچه که ایجادبافت بصری می‌کنند

تصویر ۷۷ـ انواع بافت ساختاری پارچه

الیاف: الیاف رشته‌هایی هستند که از آنها نخ تولید می‌شود. الیاف پشم بافتی نرم تولید می‌کنند؛ درحالی‌که بافت حاصل از الیاف کتان شکننده و ترد است. الیاف پنبه به دلیل داشتن کرک، بافتی کدر ایجاد می‌کنند. رشته‌های نرم و بلند مثل الیاف ابریشم و الیاف مصنوعی پارچه‌هایی با بافت براق، لطیف و لیز تولید می‌کنند.
نخ: نخ از الیافی که به روش‌های مختلف تابیده شده‌اند، ساخته می‌شود. نخی که کمتر تابیده شده باشد، بافتی براق ایجاد می‌کند؛ زیرا درخشش طبیعی الیاف آن به واسطهٔ تابیدن زیاد از بین نرفته‌اند. نخ‌هایی که زیاد تابیده شوند، بافتی زبر ایجاد می‌کنند. نخ‌های جدید که به روش‌های پیچشی و حلقه‌ای تابیده می‌شوند، بافت سطحی جالب‌توجهی خلق می‌کنند.
روش‌های پارچه‌بافی: پارچه‌ها به یکی از روش‌های ساده، اطلسی، ژاکارد، حلقوی، دابی و ... تولید می‌شوند. (تصویر ۷۸)
پارچهٔ ساتن از نخ‌هایی که آزادانه و شل به هم بافته شده‌اند، درست شده و بافتی براق ایجاد می‌کند.

تصویر ۷۸ـ بافت ژاکارد

پرداخت: پارچه پس از بافته شدن پرداخت می‌شود. پرداخت‌هایی نظیر آهار، به پارچه سفتی و ایستایی و خاصیت ضدآب بودن می‌دهند. برق انداختن یکی دیگر از روش‌های پرداخت است که باعث درخشش پارچه می‌شود. سوزاندن باعث صاف شدن سطح و پرزدار کردن هم باعث کُرکی شدن پارچه می‌شود.

تأثیر رنگ بر بافت‌های گوناگون هم ویژگی‌های بصری خاصی تولید می‌کند که یک طراح مد باید از آنها آگاهی داشته باشد. بر روی پارچه‌هایی با بافت براق رنگ‌ها معمولاً کم‌رنگ‌تر به نظر می‌رسند؛ درحالی‌که رنگ‌ها بر روی پارچه‌های با بافت درشت و چروک، به دلیل سایه‌هایی که ایجاد می‌کنند، پررنگ‌تر به چشم می‌آیند. (تصاویر ۷۹ الی ۸۲)

ویژگی‌های بصری‌ای که بافت‌ها ایجاد می‌کنند

نوع بافت	تأثیری که ایجاد می‌کند
صاف و مسطح	اندام را کوچک‌تر نشان می‌دهد، برای بیشتر اندام‌ها مناسب است، عیوب اندام را می‌پوشاند.
زبر	رنگ پارچه را تحت تأثیر قرار می‌دهد و تضعیف می‌کند.
نرم و چسبان	عیوب بدن را کاملاً آشکار می‌کنند و باید با احتیاط از آنها استفاده کرد.
سفت و حجیم	عیوب اندامی را می‌پوشانند. اگر بیش‌از اندازه شق‌ورَق باشند، فرد را چاق‌تر نشان می‌دهند. قد افراد با جثّه‌های کوچک را کوتاه جلوه می‌دهند.
بافت‌های براق	نور را بازتاب می‌دهند و سایز اندام را بزرگ‌تر از آنچه هست، نشان می‌دهند.

تصویر ۷۹ـ براق

تصویر ۸۰ـ زبر

تصویر ۸۱ـ خشک و خشن

تصویر ۸۲ـ نرم و پفکی

فعالیت عملی

□ چند نمونه از انواع بافت‌های مختلف پارچه را جمع‌آوری و ارائه کنید.

۲ـ کیفیت بصری

طراحی را می‌توان ترکیب عناصر بصری و مواد اولیه به روش‌های گوناگون در جهت خلق یک محصول یا یک ویژگی دانست. شناخت این روش‌ها، که به آن کیفیت بصری می‌گوییم، یکی از دانش‌های پایه‌ای و ضروری برای هر طراح مد و لباسی است. کیفیت‌های بصری، راهنماهایی برای طراحان مد و لباس هستند که به کمک آنها بتوانند عناصر و مواد اولیه طراحی را به‌درستی به‌کار ببندند تا با دیدی هنری، لباس‌هایی جذاب و زیبا طراحی کنند. این کیفیت‌ها شامل هماهنگی، تعادل، ریتم، تأکید و تناسب هستند.

۲ـ۱ـ هماهنگی / وحدت

تصویر ۸۳ـ هماهنگی

هنگامی که عنصر و کیفیت بصری با موفقیت در کنار هم قرار بگیرند، هماهنگی یا وحدت به وجود می‌آید. (شکل ۸۳). باید میان تمام اجزای لباس هماهنگی وجود داشته باشد. اگر در طراحی یک لباس هماهنگی وجود داشته باشد، بسیار جلب توجه می‌کند و نگاه کردن به آن در مخاطب احساس آرامش و اطمینان به وجود می‌آورد. در یک طراحی خوب، شکل و فرم باید با هم هماهنگ باشند. هماهنگی میان ویژگی‌های کارکردی، تزئینی و ساختاری یک لباس امری بسیار ضروری است؛ به این معنی که طراح باید میان موقعیتی که لباس قرار است در آن پوشیده شود، فصل مناسب آن لباس (از نظر آب و هوا)، سایز، جنسیت، سن، سلیقه‌های فردی، سبک زندگی و شخصیت فردی که قرار است آن را بپوشد، هماهنگی ایجاد کند.

ویژگی‌های ساختاری هماهنگی باعث می‌شوند یک لباس راحت باشد، به آسانی همراه با بدن حرکت کند و اندام‌ها بتوانند در آن آزاد باشند. اشکال و فضاهایی که به وسیلهٔ جیب، یقه، آستین و سرآستین و ... به وجود می‌آیند، تنها در صورتی که مطابق با فرم کلی لباس باشند، هماهنگی ایجاد می‌کنند. بافت و رنگ هم باید از هماهنگی کلی در لباس برخوردار باشند. (تصاویر ۸۴ و ۸۵)

تصاویر ۸۴ و ۸۵ ــ نمونه‌هایی از ایجاد هماهنگی در لباس

۲ـ۲ـ تعادل

تعادل به معنی ثبات، موازنه و امنیت است(تصویر۸۶). اندام انسان به‌طور کلی از تقارن و تعادل بصری برخوردار است. وقتی جزئیات و تزئینات اصلی برای لباس طراحی می‌شوند، باید طوری دسته‌بندی شوند و به روشی کنار هم قرار بگیرند که وزن و زیبایی بصری متعادلی در هر دو سمت لباس ایجاد کنند. وقتی عناصر لباس تعادل داشته باشند، هماهنگی هم به وجود می‌آید (تصاویر۸۷ و ۸۸). تعادل در لباس هم به واسطهٔ ساختار و هم به وسیلهٔ تزئینات ایجاد می‌شود. تعادل را در واقع می‌توان توزیع بصری وزن نسبت به نقطه مرکزی دانست. سه نوع تعادل در طراحی لباس وجود دارد: تعادل شکلی، تعادل بی‌قاعده و تعادل شعاعی.

تصاویر ۸۶ و ۸۷ و ۸۸ــ تعادل

تعادل شکلی: به این نوع از تعادل، تقارن هم گفته می‌شود. این تعادل از طریق تکرار یک ساختار یا تزئین در دو سوی لباس با فاصلهٔ یکسان از مرکز ایجاد می‌شود و در واقع یک نوع تکرار آینه‌ای است. طراحی این نوع از تعادل کار سختی نیست و در بیشتر دوره‌های تاریخ مد، معمول بوده است. (تصاویر ۸۹ و ۹۰)

تصویر ۸۹ــ تعادل شکلی

تصویر ۹۰ــ تعادل شکلی در پشت لباس

تعادل بی‌قاعده: این نوع تعادل زمانی حاصل می‌شود که میزان، اندازه، مدل ساختارها و تزئینات در دوطرف لباس به یک اندازه هستند، اما مشابه نیستند. تعادل بی‌قاعده بیشتر نوعی ویژگی بصری است تا یک ویژگی فیزیکی؛ یعنی ممکن است در دو طرف لباس همه چیز به یک اندازه نباشد، اما از لحاظ بصری این‌گونه به نظر برسد که تعادل برقرار است. این ویژگی با کمک رنگ، بافت‌های متنوع و اندازه اشکال به‌دست می‌آید. برای خلق این نوع از تعادل، تلاش و خلاقیت بیشتری نیاز است و معمولاً پرهزینه‌تر است. در این نوع تعادل معمولاً تکرار دیده نمی‌شود و تزئیناتی با اندازه‌ها، اشکال و جذابیت‌های متفاوت طوری کنار هم چیده می‌شوند که حسی از تعادل ایجاد کنند؛ پس می‌توان گفت که در این نوع از تعادل ترکیب‌بندی حرف اول را می‌زند. (تصاویر ۹۱ و ۹۲)

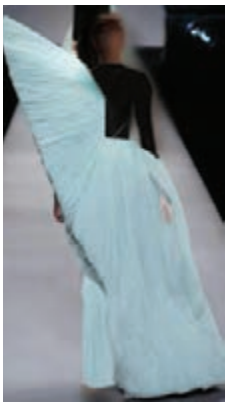

تصویر ۹۱ــ تعادل بی‌قاعده

تصویر ۹۲ــ تعادل بی‌قاعده

تعادل شعاعی: این نوع از تعادل زمانی ایجاد می‌شود که بیشتر قسمت‌های طرح از یک نقطهٔ مرکزی منشعب شوند. پلیسه‌ها، درزها، چین‌ها، پنس‌ها و موتیف‌ها بر یک نقطه روی لباس متمرکز هستند و شکلی شبیه اشعه‌های خورشید ایجاد می‌کنند. از آنجا که این نوع از طراحی دشوار و پیچیده است، معمولاً در لباس‌های گران‌قیمت یافت می‌شوند. (تصاویر ۹۳ و ۹۴)

تصویر ۹۳ــ تعادل شعاعی در شکل لباس

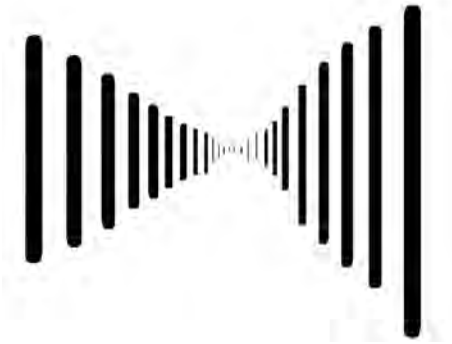

تصویر ۹۴ــ تعادل شعاعی در نقش پارچه

۲ـ۳ـ ریتم

ریتم یکی از اصول مهم هنر است که با استفادهٔ مکرر از یک طرح ایجاد می‌شود و حسی از حرکت منظم خلق می‌کند، چرا که چیدمان عناصر طراحی به‌گونه‌ای است که باعث می‌شود چشم به‌راحتی روی سطح لباس حرکت کند. عوامل مختلفی هستند که در طراحی لباس، ریتم ایجاد می‌کنند، این عوامل شامل تکرار، تسلسل، انتقال، تضاد و چیدمان شعاعی قسمت‌های مختلف لباس و طرح‌های پارچه هستند. (تصویر ۹۵)

تکرار: ریتمی است که از تکرار منظم موتیف‌ها، اشکال، دکمه‌ها، پلیسه‌ها، توردوزی‌ها، رنگ‌ها، بافت‌ها و... حاصل می‌شود. قسمت‌هایی از لباس که شکل لبه‌های مشابه مثل مربع، دایره، حلزونی دارند نیز ریتم تولید می‌کنند. اگر رنگ‌ها با چیدمانی ویژه تکرار شوند، ریتم بسیار زیبایی در لباس ایجاد می‌کنند. تکرار خطوط نرم و مواج، حس آرامش و سکون را القا می‌کند؛ درحالی‌که تکرار خطوط زیگزاگی و لبه‌دار حسی از هیجان به‌وجود می‌آورد و بیشتر برای لباس‌های شب مناسب است. در میزان استفاده از این نوع ریتم باید بسیار محتاط بود، زیرا ممکن است آزاردهنده شود و طراحی لباس را تحت‌تأثیر قرار دهد. (تصاویر ۹۶ و ۹۷)

تصویر ۹۵ـ ریتم

تصویر ۹۶ـ تکرار پلیسه‌ها

تصویر ۹۷ـ تکرار اشکال

تسلسل: این نوع ریتم به واسطهٔ کاهش و افزایش تدریجی یک عنصر طراحی به وجود می‌آید؛ مثلاً استفاده از رنگ قرمز از کم‌رنگ تا پررنگ؛ استفاده از یک بافت از نرم تا زبر در درجه‌بندی‌های مختلف؛ استفاده از یک نوع خط از نازک تا ضخیم؛ استفاده از یک شکل از کوچک تا بزرگ. در واقع این نوع ریتم تغییر تدریجی و تسلسلی یک طرح، رنگ یا بافت است که حسی از تداوم و حرکت ایجاد می‌کند. (تصاویر ۹۸ و ۹۹)

تصویر ۹۸ـ تسلسل رنگ

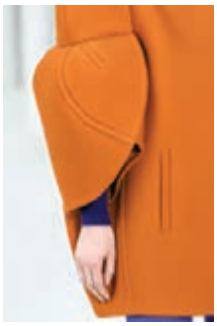

تصویر۹۹ـ تسلسل خط

انتقال: به روند تغییر از یک سبک، موقعیت، شرایط و ... به نوعی کاملاً متفاوت، انتقال گفته می‌شود. منحنی تغییر از نوع انتقال باید آرام و ملایم باشد تا چشم را به نرمی در پی خود بکشاند و نباید ناگهانی و سریع رخ دهد. این نوع ریتم در آستین سرخود، آستین پفی و آستین کلوش یافت می‌شود. انتقال را می‌توان از طریق افزودن شنل، چین، تکه‌های حلزونی و ... در لباس ایجاد کرد. (تصاویر ۱۰۰ الی ۱۰۲)

تصویر ۱۰۰ـ شنل

تصویر ۱۰۱ـ آستین

تصویر ـ۱۰۲ـ والان

شعاعی: ریتم حاصل از این روش، احساسی از حرکت در جهات مختلف ایجاد می‌کند. در این روش حرکتی منظم از یک نقطه، چین، تا، پنس، پلیسه، خطوط و ... آغاز می‌شود. جهت‌های شعاع‌ها ممکن است هم‌سو، مخالف هم یا هر دو آنها باشد. (تصاویر ۱۰۳ الی ۱۰۶)

تصویر ۱۰۳ـ ریتم شعاعی در نقش پارچه

تصویر ۱۰۴ـ ریتم شعاعی

تصویر۱۰۵ـ ایجاد ریتم شعاعی با گره

تصویر ۱۰۶ـ ریتم شعاعی

۲ـ۴ـ تأکید

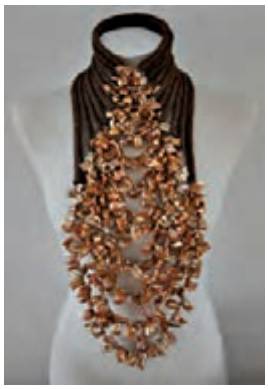

تصویر ۱۰۷ـ تأکید

به تمرکز و توجه بر یک قسمت از طراحی، تأکید گفته می‌شود. تأکید را نباید در نقاطی به‌کار برد که قصد مخفی‌کردنشان را داریم؛ مثل عیوب اندامی. طراحان معمولاً به وسیلهٔ چیدمان دقیق خطوط، بافت‌ها و رنگ‌ها تأکید ایجاد می‌کنند. در بیشتر لباس‌ها قسمتی هست که طراح آن را مرکز توجه قرار می‌دهد. توجه داشته باشید که تأکید بر یک قسمت از لباس به معنی کمتر دیده‌شدن قسمت‌های دیگر است. این نکته از لحاظ کاربرد و زیبایی لباس بسیار حائز اهمیت است. لباسی که نقطه تأکید نداشته باشد، به احتمال زیاد خسته‌کننده و یکنواخت به نظر خواهد رسید؛ و اگر تعداد نقاط تأکید یک لباس بیش از اندازه باشد، لباس به نظر شلوغ و گیج‌کننده خواهد آمد. صورت هر فرد، ویژه‌ترین قسمت هر انسانی است و در بیشتر موارد نقطه تأکید طراحان مد است. با استفاده از انواع یقه‌ها، گردن‌آویزها، دستمال‌های گردن و کلاه‌ها می‌توان تأکید را به سمت چهرهٔ فرد برد. برای تأکید روی دست‌های فرد می‌توان از آستین‌های بلند، دستبندها و النگوها استفاده کرد. برای تأکید روی پاها نیز می‌توان لبه‌های غیرمعمول شلوار، جوراب‌هایی با بافت و رنگ شاخص و برجسته و کفش‌های خاص را به‌کار برد. (تصاویر ۱۰۸ الی ۱۱۱)

تصویر ۱۰۸ـ تأکید بر مچ شلوار

تصویر ۱۰۹ـ تأکید بر یقه و بالاتنه

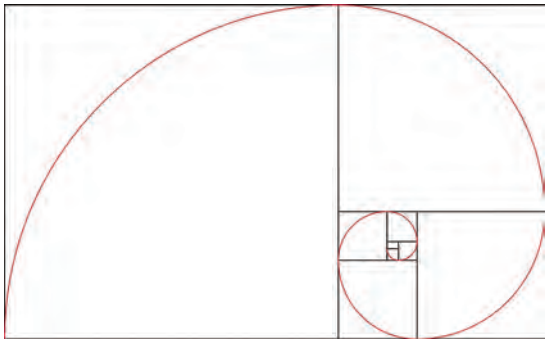
تصویر ۱۱۰ـ تأکید بر سر آستین

تصویر ۱۱۱ـ تأکید بر شانه و آستین

۲ـ۵ـ تناسب

به رابطه میان طول و عرض و ارتفاع، و فضای حاکم بر هر طراحی، تناسب می‌گویند (تصویر ۱۱۲). وقتی همه این قسمت‌ها کارایی مناسبی داشته باشند و بتوانند ارتباط معنادار و زیبایی‌شناسانه‌ای با هم برقرار کنند، می‌توانیم بگوییم که لباس موردنظر از تناسب برخوردار است. در واقع یک تناسب خوب به معنی وجود رابطه‌ای مطلوب میان اندازه قسمت‌های مختلف و جزئیات طرح، و همچنین میان لباس و جزئیات طرح است. قسمت‌های نامساوی لباس معمولاً جذابیت بیشتری خلق می‌کنند؛ تعداد فرد از هر قسمت یا طرح نیز غالباً جالب‌تر از تعداد زوج است. (تصاویر ۱۱۳ الی ۱۱۴)

تصویر ۱۱۲ـ تناسب

تصاویر ۱۱۳ و ۱۱۴ـ تناسب

فعالیت عملی

☐ نمونه‌هایی از انواع کیفیت بصری را در مدل‌های لباس زنانه ارائه دهید.

تحقیق

☐ با توجه به مطالبی که در این بخش آموخته‌اید، طرح خلاقانه‌ای از پوشش زنانه ارائه دهید که در آن از عناصر بصری مختلف استفاده شده باشد.

واحد یادگیری ۲

رنگ در زیبایی‌شناسی لباس

فکر کنید

- چرا ما اجسام را رنگی می‌بینیم؟
- ویژگی‌ها و صفات اصلی رنگ‌ها کدام‌اند؟
- از چه اصولی برای ترکیب رنگ‌ها استفاده می‌کنید؟
- ویژگی و دریافت حسی هر رنگ در طراحی لباس چیست؟

از آنجا که رنگ اولین عنصری است که در یک لباس مورد توجه قرار می‌گیرد و مشتری را به خود جلب می‌کند، می‌توان آن را جذاب‌ترین عنصر طراحی دانست. رنگ یکی از خاصیت‌های نور است که توسط چشم بیننده درک می‌شود. رنگ لباس، نوع احساسات برتن‌کنندهٔ آن را به نمایش می‌گذارد و بخش‌هایی از شخصیت او را بازنمایی می‌کند. رنگ این قدرت را دارد که در فرد احساسات مختلفی نظیر شعف، آرامش، جذابیت، ناراحتی، بیزاری و هراس ایجاد کند.

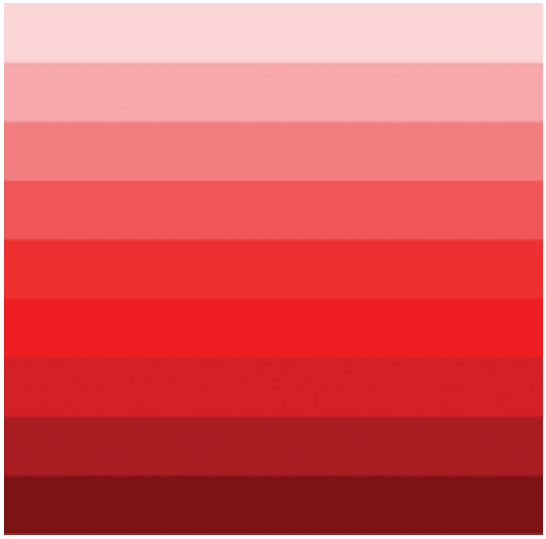
اجسام به این علت رنگی به نظر می‌آیند که سطح آنها بخش‌هایی از نور را جذب و بخش‌های دیگر آن را به چشم بیننده بازتاب می‌دهد. برای مثال اگر جسمی، رنگ سبز دارد، از آن جهت است که تمامی رنگ‌ها را جذب کرده و فقط رنگ سبز را بازتاب می‌دهد. بخشی از نور که مرئی یا سفید است، طیف رنگ‌هایی را شامل می‌شود که با آبی شروع و به قرمز ختم می‌شوند. برای ارائه منظم رنگ‌ها و بیان رابطهٔ میان آنها، که در بسیاری از صنایع، هنرها و علوم کاربرد دارد، افراد مختلفی با چیدمان‌ها و اصول مختلفی این طیف‌ها را درون چرخه‌های رنگ به نمایش گذاشته‌اند. از مشهورترین این چرخه‌ها می‌توان به چرخه رنگ «ایتن» اشاره کرد. چرخه رنگی که او معرفی کرد، متشکل از ۱۲ رنگ بود که رابطهٔ میان رنگ‌ها و همچنین طیف‌ها و درجات آنها را نمایش می‌داد. در این کتاب از این چرخه رنگ استفاده شده است. (تصویر ۱)

تصویر۱ـ چرخه رنگ ایتن

ویژگی‌های رنگ‌ها

دو ویژگی اصلی برای رنگ تعریف شده است که مطابق با آنها دسته‌بندی و تعریف می‌شوند: ارزش رنگ و شدت رنگ.
ارزش رنگ: به درجهٔ روشن بودن یا تیرگی یک رنگ، که آن را از طیف‌های دیگر همان رنگ متمایز می‌کند، ارزش آن رنگ گفته می‌شود. برخی از رنگ‌ها مثل زرد، ذاتاً روشن و برخی دیگر، مثل بنفش، ذاتاً تیره هستند. افزودن سفید به هر یک از رنگ‌ها آنها را روشن‌تر می‌کند و برعکس، افزودن سیاه به آنها، باعث تیره‌شدن آنها می‌شود. (تصاویر ۲و ۳)

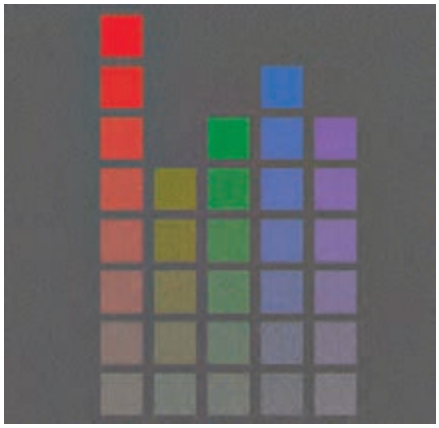

تصویر۲ـ ارزش رنگ قرمز

تصویر۳ـ ارزش رنگ سبز

شدت رنگ: به میزان شفافیت یا کدر بودن رنگ، شدت رنگ گفته می‌شود. اگر طیف رنگ‌های طوسی را به رنگی اضافه کنیم، شدت آن رنگ کمتر می‌شود. یک رنگ کدر، رنگی اشباع‌نشده با شدت کم است، اما رنگ‌های مشکی و سفید، از لحاظ شدت رنگ خنثی محسوب می‌شوند. (تصویر۴)

تصویر ۴ـ شدت رنگ

وقتی رنگ‌ها را در کنار هم قرار می‌دهیم و ترکیب می‌کنیم، باید دقت کنیم که در میزان کاربرد هرکدام تناسب را رعایت کنیم، زیرا در غیر این صورت، جلوه‌ای مضحک و نامناسب خواهند داشت. برای این کار می‌توان از طرح رنگ‌های مختلف استفاده کرد. طرح رنگ به شما کمک خواهد کرد که رنگ‌های مناسب را به میزان مناسب درکنار هم به‌کار ببرید. طرح رنگ‌های اصلی که می‌توانید از آنها بهره بجویید به این شرح هستند:

طرح تک‌فام: این نوع طرح با استفاده از یک رنگ با شدت‌ها و ارزش‌های مختلف ایجاد می‌شود. برای خلق تضاد و زیبایی می‌توانید رنگ‌های خنثی، مانند سفید و سیاه را به این طرح اضافه کنید. (تصاویر ۵ الی ۸)

تصویر ۵ــ تک‌فام آبی

تصویر ۶ــ تک‌فام سبز

تصویر ۷ــ تک‌فام کرم

تصویر ۸ــ تک‌فام صورتی

طرح رنگ‌های مشابه: در این طرح رنگ، از رنگ‌هایی استفاده می‌شود که در چرخهٔ رنگ در کنار هم قرار دارند؛ از این‌رو به این نوع از طرح، طرح رنگ مرتبط هم می‌گویند. ترکیب زرد، زرد ـ سبز و سبز یک طرح رنگ مشابه است. نمونه‌های دیگر از طرح رنگ مشابه رنگ‌های پاییزی زرد، نارنجی و قرمز است و همچنین ترکیب رنگ‌های نیلی، آبی و سبز که در طبیعت در ترکیب آسمان و آب و گیاهان دیده می‌شود. (تصاویر ۹ الی ۱۲)

تصویر۹ــ طرح رنگ‌های مشابه

تصویر ۱۰ــ ترکیب‌بندی آبی، سبز و سبزآبی

تصویر ۱۱ــ ترکیب‌بندی آبی، ارغوانی و بنفش

تصویر ۱۲ــ ترکیب‌بندی بنفش، صورتی و نارنجی

طرح رنگ‌های مکمل: این طرح رنگ، رنگ‌هایی را به‌کار می‌برد که بر روی چرخهٔ رنگ کاملاً روبه‌روی هم قرار دارند و متضادند که به آنها رنگ‌های مکمل هم می‌گوییم. این رنگ‌ها وقتی که در کنار هم قرار بگیرند، شفاف‌تر و پررنگ‌تر به نظر می‌رسند. برای مثال، رنگ‌های آبی و نارنجی، بنفش و زرد، قرمز و سبز رنگ‌های مکمل هم هستند. اگر شدت و ارزش این رنگ‌های مکمل که در کنار هم به‌کار می‌روند، بالا باشد، بسیار تأثیرگذار و شجاعانه به نظر خواهند آمد و اگر ارزش و شدتشان کمتر باشد، بسیار سنگین و دوست‌داشتنی خواهند بود. (تصاویر ۱۳ الی ۱۶)

تصویر ۱۳ــ طرح رنگ‌های مکمل

تصویر ۱۴ــ ترکیب‌بندی زرد و بنفش

تصویر ۱۵ــ ترکیب‌بندی سبز و قرمز

تصویر ۱۶ــ ترکیب‌بندی نارنجی و آبی

طرح رنگ‌های نیمه‌مکمل: در این طرح از سه رنگ استفاده می‌شود؛ به این ترتیب که یک رنگ را در کنار دو رنگ مجاور رنگ مکملش در چرخهٔ رنگ به‌کار می‌برند. برای این کار ابتدا یک رنگ را انتخاب کنید و رنگ مکملش را روی چرخهٔ رنگ بیابید. حالا دو رنگ همسایه رنگ مکمل را انتخاب کنید و در کنار رنگی که انتخاب کرده‌اید، به‌کار ببرید. برای نمونه، رنگ آبی را در نظر بگیرید. رنگ‌های بعدی که انتخاب خواهند شد، زرد ـ نارنجی و قرمز ـ نارنجی خواهند بود. در استفاده از این طرح نیز باید بسیار دقت کنید چون ظاهر بسیار شفاف و تندی ایجاد می‌کند. (تصاویر۱۷ الی ۲۰)

تصویر ۱۷ـ طرح رنگ‌های نیمه‌مکمل

تصویر۱۸ـ ترکیب‌بندی نارنجی قرمز و آبی

تصویر۱۹ـ ترکیب‌بندی نارنجی و سبز و بنفش

تصویر ۲۰ـ ترکیب بندی زرد و نارنجی و آبی

طرح رنگ سه‌گانه: در این طرح، سه رنگ که روی چرخهٔ رنگ فاصلهٔ یکسانی از هم دارند، با هم به‌کار برده می‌شوند. برای مثال، قرمز، زرد و آبی؛ یا بنفش، سبز و نارنجی. این طرح، تضاد شدیدی ایجاد می‌کند و برای کاهش این تضاد می‌توان از رنگ‌هایی با ارزش و شدت پایین استفاده کرد. (تصاویر۲۱ و ۲۲)

تصویر۲۱ـ طرح سه‌گانه

تصویر ۲۲ـ ترکیب‌بندی نارنجی و سبز و بنفش

علاوه‌بر طرح‌هایی که در صفحهٔ قبل ذکر شد، طرح‌های مربع و مستطیل در چرخهٔ رنگ نیز از طرح‌هایی است که معمولاً طراحان در جهت ایجاد هماهنگی و زیبایی در لباس از آنها استفاده می‌کنند. (تصاویر ۲۳ الی ۲۶)

تصویر ۲۳ـ طرح مربع

تصویر ۲۴ـ ترکیب‌بندی نارنجی و قرمز و آبی و سبز

تصویر ۲۵ـ طرح مستطیل

تصویر ۲۶ـ ترکیب‌بندی بنفش و آبی و سبز و نارنجی

فعالیت عملی

☐ چند نمونه لباس زنانه که در آنها ویژگی‌های رنگ و طرح رنگ‌های مختلف به‌کارگرفته‌شده است ارائه دهید.

دریافت حسی رنگ‌ها

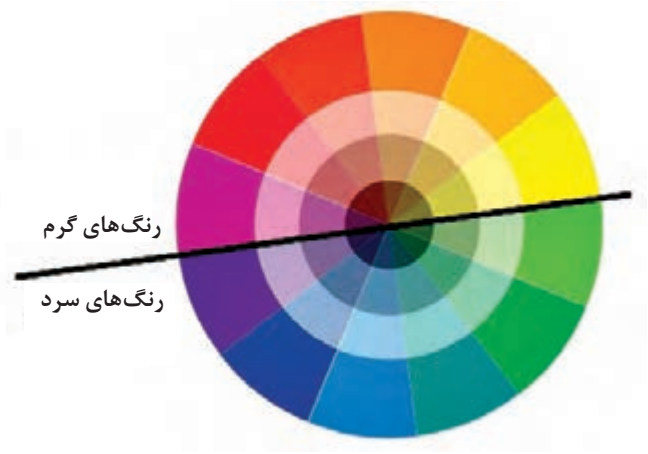
رنگ را می‌توان برای بیان حال و هوایی خاص، نوعی از احساسات، ویژگی‌های شخصیتی و ... به‌کار برد. هر رنگی با نوعی از احساسات انسانی در ارتباط است که می‌توانید در جدول زیر آنها را مشاهده کنید: (تصویر ۲۷)

تصویر ۲۷ـ رنگ‌ها

رنگ		دریافت حسی
	قهوه‌ای	ثبات، طبیعت، زمین
	قرمز	عشق، خطر، قدرت، خوش‌بینی، حرکت، انرژی، هیجان، تحریک‌کنندگی، خشم
	نارنجی	هیجان، جوانی، کامیابی، آرزو، تفریح، شادی، انرژی، تعادل، گرمی، اشتیاق، بخشندگی، گستردگی
	سبز	باروری، شادابی، رشد، طبیعت، حسادت، شفا، خوش‌شانسی، ثبات، موفقیت، بخشش
	آبی	آرامش، مردانگی، حقیقت، شفا، آسایش، ثبات، صلح، تعادل، خرد، حقیقت، اطمینان، محافظت، امنیت، وفاداری
	صورتی	شکنندگی، زنانگی، دخترانگی
	زرد	خوشبختی، لذت، خوش‌بینی، ایده‌آل‌گرایی، تابستان، امید، خیال، آفتاب، فلسفه، جوانی
	مشکی	مرگ، غم، عزاداری
	سفید	صلح، پاکی، معصومیت،عزاداری

رنگ‌های سرد و گرم

تصویر ۲۸ـ رنگ‌های گرم و سرد

رنگ‌ها علاوه بر حس‌هایی که در بالا ذکر شد، حسی از گرمی یا سردی را هم انتقال می‌دهند. چرخهٔ رنگ را می‌توان به دو قسمت رنگ‌های سرد و گرم تقسیم کرد. رنگ‌هایی که در قسمت قرمز چرخهٔ رنگ قرار دارند، رنگ‌های گرم هستند؛ زیرا این رنگ‌ها پدیده‌های گرم، نظیر آتش، خورشید و گدازه را یادآوری می‌کنند (تصویر۲۸). رنگ‌های گرم شامل قرمز، نارنجی و زرد هستند، که در این میان نارنجی گرم‌ترین رنگ است. رنگ‌های گرم حسی از شادمانی، تحرک، سرور و زندگی را القا می‌کنند. این رنگ‌ها اندام را بزرگ‌تر از آنچه است، نشان می‌دهند. سفید و رنگ‌های روشن هم همین تأثیر را دارند و اندام را درشت‌تر و فرد را چاق‌تر نشان می‌دهند. (تصاویر۲۹ و ۳۰)

تصاویر ۲۹ و ۳۰ـ استفاده از رنگ‌های گرم در پوشش

نیمهٔ سبز چرخهٔ رنگ را که القاکنندهٔ پدیده‌های سرد نظیر آب، آسمان و برف است، رنگ‌های سرد می‌گویند. رنگ‌های سرد شامل سبز، آبی و بنفش است که در آن میان آبی سردترین رنگ است. این رنگ‌ها احساس سکوت و آرامش را القا می‌کنند و اگر بیش‌از اندازه به‌کار گرفته شوند، ممکن است افسردگی ایجاد کنند. رنگ‌های سرد اندام را کوچک‌تر نشان می‌دهند و برای افراد درشت‌هیکل مناسب هستند. (تصاویر ۳۱ و ۳۲)

تصاویر ۳۱ و ۳۲ـ استفاده از رنگ‌های سرد در پوشش

فعالیت عملی

□ چند نمونه لباس زنانه که رنگ‌های گرم و سرد در آن به‌کار رفته را ارائه دهید.

کاربرد رنگ در طراحی لباس

شناخت رنگ‌ها و کاربرد آنها امری ضروری برای یک طراحی موفق لباس است. در طراحی لباس، اگر رنگ‌ها درست به‌کار نرود و طبق اصول با هم ترکیب نشوند، باعث خواهند شد که لباس یا جلف به نظر برسد، یا خسته‌کننده. بهتر است در کاربرد رنگ برای لباس اصول زیر را در نظر داشته باشید:

مشکی را در لباس‌های رسمی به‌کار ببرید، چرا که فضای لباس را بسیار سنگین می‌کند، اما قهوه‌ای برای لباس‌های غیررسمی مناسب است. سرمه‌ای تقریباً به همه می‌آید و برای لباس‌های ورزشی و اسپرت یا سبک کلاسیک هم مناسب است. رنگ‌های بژ و خاکستری برای بیشتر سبک‌ها و موقعیت‌ها مناسب هستند. سفید را می‌توانید به‌راحتی با تمام رنگ‌های دیگر ترکیب کنید. رنگ کرم یا شیری روشن معمولاً از سفید خالص مناسب‌تر و زیباتر است.

رنگ‌های قرمز، سبز و آبی طیف ارزش و شدت وسیعی دارند که باعث می‌شود برای تمام مناسبت‌ها و سبک‌ها مناسب باشند. زرد هم برای لباس‌های غیررسمی و سرگرم‌کننده مناسب است. در کل، رنگ‌های روشن برای لباس‌های ورزشی و اسپرت یا تأکید کردن بر رنگ‌های خنثی مناسب هستند. (تصاویر ۳۳ و ۳۴)

تصویر ۳۳ـ استفاده از رنگ زرد برای لباس‌های راحتی و غیررسمی

تصویر ۳۴ـ استفاده از رنگ مشکی برای لباس‌های مجلسی

به‌کار بردن یک رنگ در کنار رنگ‌های خنثی باعث می‌شود که آن رنگ روشن‌تر به نظر برسد. سفید و خاکستری هم که خودشان رنگ‌های خنثی هستند، در کنار مشکی روشن‌تر به نظر می‌رسند. در طراحی لباس اگر سطوحی از لباس که به رنگ‌های روشن و تیره اختصاص می‌یابند، با هم برابر نباشند، ظاهر جذاب‌تری ایجاد می‌کنند. در بیشتر موارد اگر در لباس، رنگ روشن را بالاتر از رنگ تیره به‌کار ببرید، حس تعادل بهتری ایجاد می‌شود. (تصاویر ۳۵ و ۳۶)

تصویر ۳۵ـ رنگ روشن را بالاتر از رنگ تیره به‌کار ببرید

تصویر ۳۶ـ خاکستری در کنار مشکی

ویژگی‌های بصری رنگ در لباس

تصویر ۳۷ـ لباس تک‌رنگ

رنگ‌ها روی هم تأثیر می‌گذارند و بسته به میزان ارزش و شدت‌شان با هم رابطه برقرار می‌کنند. رنگ‌های تیره، خنک و کدر باعث می‌شوند که اجسام کوچک‌تر به نظر برسند؛ درحالی‌که رنگ‌های گرم، روشن یا شفاف، نظیر سفید، زرد، نارنجی و قرمز، همان جسم را بزرگ‌تر نشان می‌دهند. اگر لباسی در تمام قسمت‌هایش تک‌رنگ باشد، باعث می‌شود که فردی که آن را بر تن دارد، لاغرتر و قدبلندتر به نظر برسد. برای به‌کار بردن ترکیب دو رنگ در یک لباس باید بسیار احتیاط کرد. به کار بردن فقط دو رنگ که متضاد هستند، قد فرد را کوتاه‌تر نمایش می‌دهد. از این ویژگی می‌توان برای افرادی که قد بیش‌از حد بلندی دارند، بهره جست؛ به این ترتیب که بالاتنه یک رنگ و پایین‌تنه به رنگ متضاد آن باشد. (تصاویر ۳۷ و ۳۸)

تصویر ۳۸ـ دو رنگ متضاد در کنار هم

وقتی دو ارزش مختلف از یک رنگ در کنار هم به‌کار می‌روند، نوعی درگیری را به تصویر درمی‌آورند، زیرا هر دو به یک اندازه توجه را به خود جلب می‌کنند و چشم بیننده مدام از یکی به دیگری می‌پرد. این مسئله را می‌توان با تغییر تناژ یکی یا هر دو رنگ برطرف کرد. در اکثر مواقع بیش از سه رنگ اصلی در یک لباس به‌کار نمی‌رود. بهترین روش این است که یک رنگ را برای قسمت اصلی لباس که بیشترین سطح آن را تشکیل می‌دهد، به‌کار ببریم و دو رنگ دیگر را در سطوح کوچک‌تر لباس استفاده کنیم. یک طراح لباس باید به سایه‌ها و طیف‌های رنگی که پارچه هنگام تا خوردن ایجاد می‌کند هم توجه کند.

در مجموع نکاتی که باید در رابطه با تأثیر رنگ در لباس بدانید، به این شرح است:

- استفاده از فقط یک رنگ در لباس، قد فرد را بلندتر نشان می‌دهد.
- لباس‌های ماکسی تک‌رنگ قد فرد را بلندتر نشان می‌دهند.
- لباس‌هایی که بالاتنه رنگ روشن و پایین‌تنه تیره رنگ دارند، قد را کوتاه‌تر نشان می‌دهند.
- به واسطهٔ تأثیر بصری رنگ‌های تیره، فرد لاغرتر به نظر می‌آید.
- رنگ‌های روشن بیشتر مناسب افراد لاغر هستند، زیرا فرد را چاق‌تر نشان می‌دهند.
- رنگ‌های شفاف سطوح را برجسته‌تر می‌نمایانند، بنابراین باید در استفاده از آنها محتاط بود.

فعالیت عملی

□ اندام زنانه‌ای را تصور کنید که قد بلند و بالاتنه درشت دارد. چه رنگ‌هایی را برای پوشش رسمی به او پیشنهاد می‌کنید؟

تحقیق

□ با توجه به مطالبی که درباره استفاده از رنگ در این بخش خوانده‌اید، چند نمونه پوشش زنانه ارائه کنید که از ویژگی‌های مختلف رنگ در آنها به درستی استفاده شده باشد.

خود آزمایی

۱ چگونه می‌توان از نقطه برای تعدیل یا تأکید ساختار در لباس، استفاده کرد؟
۲ خطوط براساس چه ویژگی‌هایی دسته‌بندی می‌شوند؟
۳ طراحان لباس چه نکاتی را برای به تصویرکشیدن خطوط عمودی در لباس‌ها، تأکید می‌کنند؟
۴ عنصر بصری بافت چگونه بر زیبایی‌شناسی لباس تأثیر می‌گذارد؟
۵ کیفیت‌های بصری کدام‌ها هستند و ارتباطشان با عناصر بصری چیست؟
۶ کیفیت‌بصری تعادل چند نوع است؟ویژگی‌های هر کدام را نام ببرید.
۷ ویژگی‌های رنگ را نام ببرید و توضیح دهید.
۸ چند طرح رنگ می‌شناسید؟ روش ترکیب رنگ در هر کدام را توضیح دهید.
۹ دریافت حسی هر یکی از ۱۲ رنگ چرخهٔ ایتن را نام ببرید.
۱۰ کاربرد و تأثیر رنگ‌ها در طراحی لباس چیست؟

عنوان پودمان	تکالیف عملکردی (واحدهای یادگیری)	استاندارد عملکرد (کیفیت)	نتایج مورد انتظار	شاخص تحقق	نمره
پودمان ۳: عناصر بصری و تحلیل رنگ	واحد یادگیری ۱: عناصر بصری در زیبایی‌شناسی لباس واحد یادگیری ۲: رنگ در زیبایی‌شناسی لباس	کسب مهارت چگونگی کار با عناصر بصری و به‌کار بردن کیفیت‌های بصری و چگونگی ترکیب رنگ‌ها و تأثیراتی که در لباس ایجاد می‌کنند.	بالاتر از حد انتظار	دانستن و به‌کارگیری تمامی عناصر بصری در لباس‌ها و تجزیه و تحلیل کیفیت‌های بصری در لباس و فرم‌های اندامی مختلف و دانستن کامل کاربرد و تأثیرات آن در لباس و شناخت کامل انواع مختلف رنگ‌ها در لباس و تجزیه و تحلیل کاربرد رنگ‌ها در زیبایی لباس و ارائه کامل فعالیت‌های عملی	۳
			در حد انتظار	دانستن و به‌کارگیری بیشتر عناصر بصری در لباس‌ها و تجزیه و تحلیل کیفیت‌های بصری در لباس و فرم‌های اندامی مختلف و دانستن بیشتر کاربرد و تأثیرات آن در لباس، و شناخت کامل از انواع مختلف رنگ‌ها در لباس‌ها و تجزیه و تحلیل رنگ‌ها در زیبایی لباس و ارائه فعالیت‌های عملی	۲
			پایین‌تر از حد انتظار	دانستن و به‌کارگیری کمی از عناصر و کیفیت‌های بصری در لباس و فرم‌های اندام‌های مختلف و دانستن کمی از زیبایی‌شناسی در لباس و ارائه ندادن فعالیت‌های عملی.	۱
	نمره مستمر از ۵				
	نمره شایستگی پودمان				
	نمره پودمان از ۲۰				

ـ نمره شایستگی پودمان منحصراً شامل نمرات ۱، ۲ یا ۳ است.
ـ زمانی هنرجو شایستگی کسب می‌کند که در ارزشیابی پودمان حداقل نمره شایستگی ۲ را اخذ کند.
ـ حداقل نمره قبولی پودمان ۱۲ از ۲۰ است.
ـ نمره کلی درس زمانی لحاظ می‌شود که هنرجو در کلیه پودمان‌ها، شایستگی را کسب نماید.

پودمان ۴

سایزبندی و فناوری مواد

شایستگی‌های پودمان

در پایان این پودمان از شما انتظار می‌رود:

- با بررسی تاریخچه سایزبندی و شناخت دلایل، عوامل به وجود آمدن آن در تولید لباس‌ها را تجزیه و تحلیل کنید.
- با تجزیه و تحلیل سیستم‌های سایزبندی در تولید انبوه لباس، مشکلات و کمبودهای آنها را بررسی و راه‌حل‌هایی برای آن بیان کنید.
- با شناخت مفهوم تغییر سایز الگو و روش‌های آن، مقیاس‌های مختلف تغییر سایز را به‌کار گیرید.

استاندارد عملکرد

کسب بینش عمیق نسبت به تاریخچه و عوامل پیدایش سایزبندی، روش‌ها و مقیاس‌های آن و تجزیه وتحلیل فناوری‌های جدید دنیا در زمینه طراحی، دوخت و مد.

واحد یادگیری ۱

سایزبندی و فناوری مواد

سایزبندی

فکر کنید

- چرا گاهی لباس‌هایی که با سایز همیشگی‌تان تهیه می‌کنید برایتان اندازه نیستند؟
- به نظر شما سایزبندی لباس از چه زمانی برای بشر اهمیت یافت؟
- سایزی که روی لباس‌ها می‌بینید به چه طریقی محاسبه می‌شود؟
- آیا در تمام دنیا از یک مقیاس سایز بر روی لباس‌ها استفاده می‌شود؟

حتماً بارها برایتان پیش آمده که در اتاق پرو فروشگاه‌های لباس با بستن دکمهٔ شلوار جین دچار مشکل شده‌اید، یا پیراهنی را امتحان کرده‌اید که بالاتنه‌اش برایتان اندازه بوده ولی پایین‌تنه‌اش تنگ یا گشاد است. در چنین مواردی اغلب افراد هیکل خود را سرزنش می‌کنند و مشکل را در نوع و اندازهٔ اندام خود می‌بینند؛ ولی باید بدانید که این مشکل ناشی از سیستم سایزبندی استاندارد است که نمی‌تواند همهٔ اندام‌ها را پوشش دهد و برای همه مناسب باشد. نگاهی به تاریخچهٔ این سایزبندی و اینکه چه زمانی به‌وجود آمده و براساس چه استانداردهایی پایه‌گذاری شده است، می‌تواند در درک بهتر آن به شما کمک کند.

۱ــ تاریخچهٔ سایزبندی

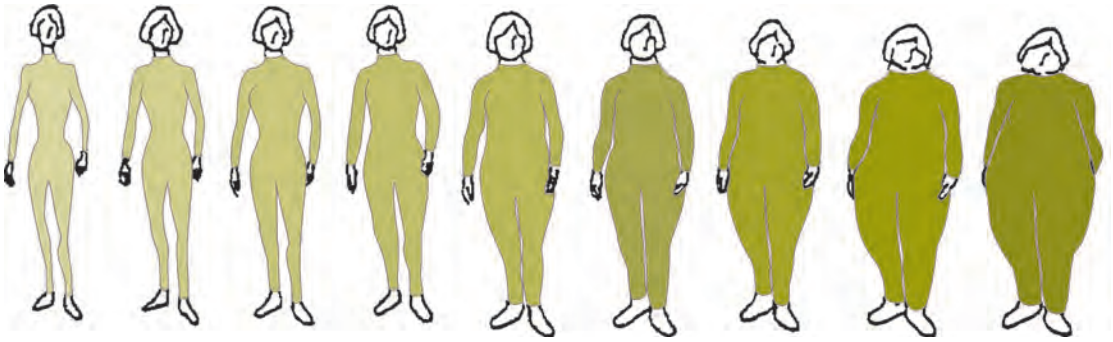
پیش از صنعتی‌شدن و تولید انبوه لباس، لباس‌های هر فردی مطابق با اندازه‌های خودش برایش دوخته و تهیه می‌شد؛ به‌ویژه لباس بانوان که در اندازه‌گیری، دوخت و تزئینش دقت زیادی اعمال می‌شد. لباس‌های آماده و از پیش‌دوخته‌شده برای اولین بار در ابتدای قرن ۱۹ میلادی، برای مردان و در ارتش به‌کار رفت و به‌تدریج برای مردم عادی هم وارد بازار شد. طراحی یونیفرم‌های ارتش بسیار ساده بود و تنها براساس اندازهٔ دور سینه، سایزبندی می‌شد. این روش تا حدی پاسخگوی نیازهای ارتش بود و سربازان به کمی گشادی یا تنگی یونیفرم‌هایشان اعتراضی نداشتند. اما پس از جنگ جهانی اول که وضع اقتصادی مردم هم چندان خوب نبود، زنان در پی لباس‌هایی با قیمت‌های مناسب ولی مطابق با مد روز بودند.

شکل ۱ــ لباس نظامی متعلق به جنگ جهانی اول

تولیدکنندگان لباس نیز هم‌زمان با این نیاز بازار روش‌های تولید خود را تغییر دادند و اقدام به تولید انبوه لباس کردند که باعث کاهش قیمت شد؛ اما مشکل اصلی آنها مسئلهٔ سایزبندی بود. سایزبندی منطبق بر اندازهٔ دورسینه، برای زنان مناسب نبود و در سایز زنان نسبت مشخصی میان بالاتنه، کمر و باسن وجود

نداشت. دو زن ممکن است که سایز بالاتنه یکسانی داشته باشند ولی فرم اندامی یکی ممکن است ساعت‌شنی و فرم اندامی دیگری سیب باشد. بیشتر لباس‌های این تولیدکنندگان نیاز به اصلاح داشت و خریداران مجبور بودند تا هزینهٔ اصلاح لباس‌هایشان را به خیاط‌های خود بپردازند و این سبب می‌شد که لباس‌ها دیگر مقرون به‌صرفه نباشند. بسیاری دیگر از خریداران هم لباس‌ها را به فروشندگان پس می‌دادند. همین موضوع باعث شد که موضوع سایزبندی به مسئله‌ای مهم و حیاتی بدل شود.

شکل ۲ـ سایزهای مختلف اندام زنانه

اولین اقدام‌ها برای تعیین سیستم سایزبندی در سال ۱۹۳۹ در امریکا رخ داد. در این سال وزارت کشاورزی امریکا برنامه‌ای یک‌ساله تدوین کرد که عنوانش «اندازه‌های زنان برای تهیه لباس و الگو» بود. در این پژوهش وزن و سایز ۵۸ نقطه از اندام حدود ۱۴ هزار زن مورد بررسی قرار گرفت. زمانی که نتیجهٔ نهایی این پژوهش بیرون آمد، این نتیجه حاصل شد که فقط ۵ معیار برای تعیین سایز و مدل اندام زنانه کافی است و آن ۵ معیار عبارت بودند از وزن، قد، اندازهٔ دور سینه، اندازهٔ دور کمر و اندازهٔ دور باسن. البته وزن هیچ‌گاه جایگاهی در سایزبندی نیافت و از این فهرست حذف شد.

شکل ۳ـ پیش از دورهٔ صنعتی شدن، تمام لباس‌ها به صورت شخصی دوخته می‌شد

هم‌زمان با این پژوهش، پیشنهادهایی هم برای نوع دسته‌بندی سایزها ارائه می‌شد، مثلاً همانند سایز کفش، شماره‌ای برای هر سایز لباس درنظر گرفته شود یا اینکه تولیدکنندگان فقط سایزهای زوج را تولید کنند که مجبور به الگوسازی و اندازه‌گیری کمتری باشند و خریداران هم به یک سایز کوچک‌تر یا بزرگ‌تر رضایت بدهند. ادارهٔ استاندارد، نتایج این پژوهش را به همراه نتایج تحقیقات ارتش و مطالعهٔ سایزبندی کودکان مورد استفاده قرار داد و استاندارد سایزبندی نوزادان، کودکان، نوجوانان، زنان و مردان را ارائه کرد. این پژوهش سه سال به‌طول انجامید و سپس یافته‌های آن برای بررسی به تولیدکنندگان پوشاک ارسال شد. در سال ۱۹۵۸، استاندارد جدید سایزبندی، پذیرفته و با عنوان «استاندارد تجاری ۵۸ـ۲۱۵[۱]» منتشرشد. تولیدکنندگان به سرعت برچسب‌های سایز را بر روی لباس‌هایشان قرار دادند و کار مشتری‌ها هم برای انتخاب سایز درست راحت‌تر شد.

شکل ۴ـ برچسب‌هایی که اطلاعاتی دربارهٔ سایز و اندازهٔ لباس به خریدار می‌دهند

البته باید بدانیم که سیستم سایزبندی هنوز کامل و بی‌نقص نیست. معمولاً اندازه‌ها و سایزبندی‌ها فقط برای اندام ساعت‌شنی که بالاتنه و پایین‌تنهٔ یکسانی دارند، جداگانه طراحی می‌شود. پژوهشی که اخیراً در دانشگاه کارولینای شمالی انجام شده است نشان می‌دهد که فقط ۸ درصد از زنان اندام ساعت‌شنی دارند و این بدان معنی است که ۹۲ درصد دیگر در خرید لباس‌های آماده دچار مشکل سایزبندی خواهند بود. در سال ۱۹۷۰ «استاندارد تجاری ۵۸ ـ ۲۱۵» اصلاح شد و هماهنگی بیشتری با سایزبندی اندام انسان معاصر یافت که جایگزین استاندارد قبلی شد.

شکل ۵ـ دو سایز مختلف از یک لباس

۱ـ Commercial Standard (CS) 215 ـ 58

رفته‌رفته تولیدکنندگان متوجه شدند که اگر عدد سایزها را یک واحد کوچک‌تر بنویسند، خریداران احساس بهتری خواهند داشت و سیستم «سایزبندی پوچ» را رواج دادند. این سیستم به خریداران این‌طور القا می‌کرد که سایز اندامشان کوچک‌تر است و به این ترتیب برچسب سایز لباس‌ها یک واحد کوچک‌تر شد. اما این جریان به همین‌جا ختم نشد و تولیدکنندگان به کم‌کردن عدد سایز در طولانی‌مدت ادامه دادند تا اینکه کوچک‌ترین سایز به عدد صفر رسید. این سیستم «سایزبندی پوچ» برای خیاطان خانگی مشکلی اساسی ایجاد کرده بود. آنها نمی‌توانستند سایز واقعی مشتری‌های خود را تشخیص بدهند و باید حتماً خودشان سایزها را اندازه‌گیری می‌کردند. در جدول ۱ می‌توانید روند سایزبندی پوچ را برای سایز ۴۲ ببینید.

جدول ۱ــ سایزبندی پوچ

سال	۱۹۳۱	۱۹۵۶	۱۹۶۷	۱۹۷۲
سایز	۴۲ (L)	۴۲ (L)	۴۲ (L)	۴۲ (L)
دور سینه	۸۶	۹۱	۹۶	۹۶
دور کمر	۷۱	۷۱	۷۳	۷۶
دور باسن	۹۳	۹۶	۱۰۱	۱۰۱

سیستم سایزبندی لباس همچنان در حال بازبینی و تعدیل است و پژوهش‌های بسیاری هم اکنون در این باره انجام می‌شود. در بسیاری از کشورها برای اندازه‌گیری دقیق سایز از اسکنرهای بدن استفاده می‌شود؛ اما هنوز یک سیستم استاندارد بدون نقص ارائه نشده است که همهٔ تولیدکنندگان و طراحان لباس بتوانند از آن بهره ببرند، سیستمی که علاوه بر اندازه‌ها به فرم اندامی هم توجه کند. همان‌طور که می‌دانید دو نفر که سایز یکسانی دارند ممکن است فرم اندامی مشابهی نداشته باشند و یک لباس برای هر دو مناسب نباشد.

شکل ۶ــ اسکنرهای بدن برای تعیین سایز دقیق لباس

۲ــ سیستم سایزبندی

شکل ۷ــ در بهره بردن از سیستم‌های سایزبندی، اتاق‌های پرو نقشی کلیدی در فروشگاه‌های لباس ایفا می‌کنند.

از زمانی که تولیدکنندگان لباس اقدام به تولید انبوه کردند، یعنی در واقع از زمانی که برای افرادی لباس تولید کردند که فقط می‌توانستند سایزشان را حدس بزنند و هرگز آنها را ندیده بودند، نحوهٔ تخمین سایز افراد و سیستم‌های سایزبندی اهمیت ویژه‌ای یافت. مشتری‌هایی که از سایز لباسشان راضی بودند، نه تنها لباس‌ها را پس نمی‌آوردند بلکه مشتری دائم آن تولیدکننده یا برند می‌شدند. پس پیروی از یک سیستم سایزبندی درست و کارآمد، آیندهٔ اقتصادی یک تولیدی لباس را به نوعی تضمین می‌کرد.

سیستم سایزبندی، جدولی از اعداد است که اندازهٔ هر یک از قسمت‌های بدن را در دسته‌بندی افراد با سایز مشخص نشان می‌دهد (جدول ۲ نمونه‌ای از یک سیستم سایزبندی است). برای تهیهٔ یک سیستم سایزبندی، مسئلهٔ اساسی و اولیه این است که بدانیم قرار است جمعیت را به چند دستهٔ سایزی تقسیم کنیم؟ اگر تعداد گروه‌های سایزی زیاد باشد، تعداد افراد کمی در هر دستهٔ سایزی قرار خواهند گرفت و قطعاً لباس‌های تولیدشده مناسب‌تر و به سایز خریدار نزدیک‌تر خواهند بود و درنتیجه، رضایت خریدار از محصول بالا خواهد رفت. اما بالا بودن تعداد گروه‌های سایزی به معنی بالاتر رفتن تعداد الگوهای اولیه، افزایش تنوع خط تولید، افزایش هزینه‌های توزیع کالا و هزینه‌های جانبی دیگر خواهد بود و سود تولیدکننده را کاهش خواهد داد. این مسئله برای خریدار هم مشکلاتی را به‌همراه خواهد داشت. در نتیجه باید در سیستم سایزبندی، تعداد قابل‌قبولی از گروه‌های سایزی را در نظر داشت؛ این امر یکی از اهداف اصلی هر سیستم سایزبندی خواهد بود.

جدول ۲ــ یک نمونه از سیستم سایزبندی

نوع استاندارد	مقیاس										
JIS L ۴۰۰۵	گروه سایزی الف	۳	۵	۷	۹	۱۱	۱۳	۱۵	۱۷	۱۹	۲۱
	دور سینه	۷۴	۷۷	۸۰	۸۳	۸۶	۸۹	۹۲	۹۶	۱۰۰	۱۰۴
	دور باسن	۸۳	۸۵	۸۷	۸۹	۹۱	۹۳	۹۵	۹۷	۹۹	۱۰۱
	قد						۱۵۰				
JIS L ۴۰۰۵	گروه سایزی ب	۵	۷	۹	۱۱	۱۳	۱۵	۱۷			
	دور سینه	۷۷	۸۰	۸۳	۸۶	۸۹	۹۲	۹۶			
	دور باسن	۸۱	۸۳	۸۵	۸۷	۸۹	۹۱	۹۳			
	قد				۱۵۰						

یکی دیگر از اجزای اصلی سیستم سایزبندی، تعیین سایز است. اگر خریدار نتواند سایز درست لباسش را در فروشگاه تشخیص بدهد و انتخاب کند، ناراضی از فروشگاه بیرون خواهد رفت؛ پس نحوهٔ ارائهٔ اطلاعات مربوط به سایز لباس هم اهمیت ویژه‌ای دارد. تعیین سایز، روش ارائهٔ اطلاعات سایز لباس به خریدار از طریق برچسب روی لباس است که ابعاد قسمت‌های مختلف بدن را برای آن گروه سایزی نشان می‌دهد. برای تهیهٔ یک سیستم سایزبندی نکات زیر را باید در نظر داشت:

- با توجه به نوع لباسی که قرار است تولید شود، چه تعداد گروه سایزی و ابعاد کدام قسمت‌های بدن باید در نظر گرفته شود؟
- این نوع لباس بیشتر مناسب کدام گروه‌های سایزی است؟ (خریدارانش از کدام گروه سایزی خواهند بود)؟
- این لباس در چند سایز باید تولید شود و برای هر سایز چه تعدادی تولید شود؟

در بیشتر مواقع، تولیدکنندگان لباس از سیستم‌های سایزی موجود استفاده می‌کنند و تنها تولیدکنندگان بزرگ جهانی هستند که سیستم سایزبندی مخصوص خود را تهیه می‌کنند. همین امر باعث می‌شود که دو لباس با سایز مشابه که توسط دو تولیدکنندهٔ مختلف تولید شده‌اند، ابعاد یکسانی نداشته باشند. برای مثال فردی که سایز شلوارش ۳۸ است، دو شلوار جین از دو تولیدکنندهٔ مختلف می‌خرد که هر دو سایز ۳۸ هستند، اما یکی برایش اندازه و دیگری برایش گشاد است. این اتفاق از آنجا ناشی می‌شود که این دو تولیدکننده، سیستم‌های سایزی متفاوتی دارند.

شکل ۸ــ فروشگاه‌های لباس سعی می‌کنند که هر لباس را در سایزهای مختلف به خریداران ارائه کنند.

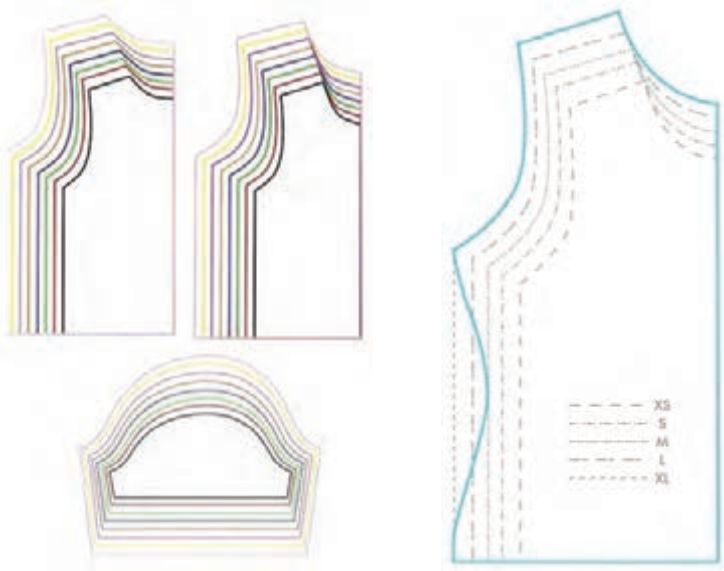
سیستم‌های سایزبندی رایج معمولاً براساس آزمون و خطا و با توجه به نظرات خریداران و تجربه‌هایشان به وجود می‌آیند و در موفقیت یا شکست یک تجارت (تولیدی لباس) نقشی اساسی دارند. همین اهمیت سبب شد که در سال ۱۹۶۸، سازمان بین‌المللی استانداردسازی[۱] برآن شود که یک تیم تخصصی را برای ایجاد یک سیستم سایزبندی دقیق و پیشرفته به‌کارگیرد. نمایندگان بیش از ۳۰ کشور در جلسات این کمیته شرکت و پیشرفت‌های آن را دنبال می‌کردند. اطلاعاتی که از این ۳۰ کشور به کمیته می‌رسید نشان داد که رسیدن به یک سیستم سایزبندی جامع بین‌المللی کار آسانی نیست، زیرا اندام‌ها در کشورهای مختلف تفاوت‌های

۱ـ ISO

زیادی با هم داشتند. به همین دلیل، کمیتهٔ مذکور تمرکز خود را بر استانداردسازی عوامل سیستم سایزبندی و تهیهٔ راهنمایی کاربردی برای آن قرار داد و یافتن یک سیستم سایزبندی جهانی را از دستور کار خود خارج کرد. در نهایت این کمیته توانست راهکارهایی برای تهیهٔ سیستم سایزبندی انواع پوشاک به‌طور مجزا ارائه کند؛ برای مثال استاندارد ISO ۳۶۳۷ روش‌های تهیهٔ سیستم سایزبندی روپوش‌های زنانه را ارائه می‌دهد.

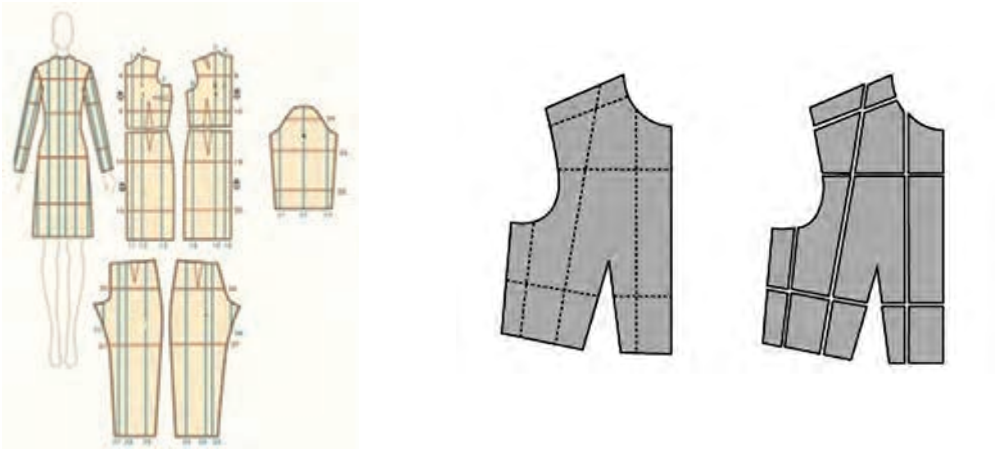
۳ـ تغییر سایز الگو

تغییر سایز، روندی است که تولیدکنندهٔ لباس طی می‌کند تا الگوی یک لباس را برای سایزهای مختلف تهیه کند. وجود یک سیستم سایزبندی قابل اعتماد و دقیق می‌تواند ضامن تهیهٔ الگوهایی درست و در نتیجه لباس‌های خوش‌فرم و مناسب باشد. برای الگوسازی سایزهای مختلف، الگوی اولیه با درجات مشخصی بزرگ‌تر یا کوچک‌تر می‌شود تا الگوهای سایزهای بزرگ‌تر و کوچک‌تر به‌دست بیایند. این درجات مشخص را سیستم سایزبندی تعیین می‌کند. اگر یک تولیدکننده، سیستم سایزبندی درستی در اختیار نداشته باشد، لباس‌هایی که تولید می‌کند مقیاس‌های درستی نخواهند داشت؛ برای مثال، سایز ۳۸ این تولیدکننده با سایز ۳۸ دیگر تولیدکنندگان متفاوت خواهد بود و این مسئله باعث نارضایتی خریداران خواهد شد.

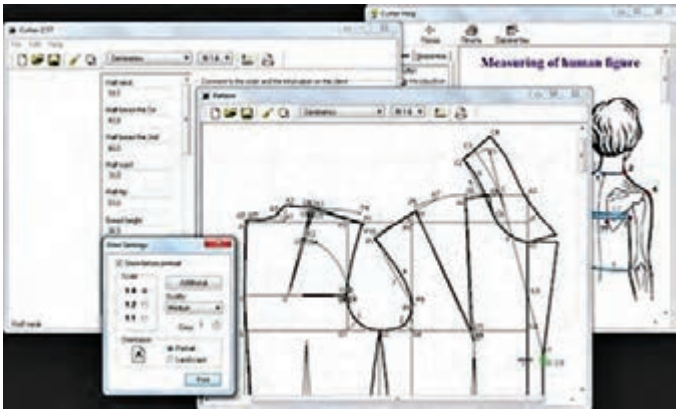

شکل ۹ـ تغییر سایز الگو به روش انتقال الگو

سه روش متداول تغییر سایز الگو «برش و امتداد»، «انتقال الگو» و «تغییر سایز رایانه‌ای» هستند. در روش «برش و امتداد» که آسان‌ترین روش است، الگو را به قطعات مشخصی برش داده و از هرطرف به میزان مشخصی (که سیستم سایزبندی آن را تعیین می‌کند) به درون یا بیرون امتداد می‌دهند تا الگویی بزرگ‌تر یا کوچک‌تر به‌دست آید. در روش دوم یعنی «انتقال الگو»، الگو را روی کاغذ الگوی دیگری می‌گذاریم و با حرکت دادن آن به میزان معیّنی در تمام جهات، الگوی بزرگ‌تری رسم می‌کنیم. در روش «تغییر سایز رایانه‌ای» این کار به وسیلهٔ نرم‌افزارهای خاصی انجام می‌شود و الگوی جدید روی کاغذ منتقل شده و آماده می‌شود.

شکل ۱۰ــ تغییر سایز الگو به روش برش و امتداد

شکل ۱۱ــ تغییر سایز رایانه‌ای الگو

اگرچه امروزه در بیشتر تولیدی‌های لباس، روند تغییر سایز الگو از طریق رایانه و نرم‌افزارهای متنوع انجام می‌شود، باز هم شاهد خطاهای بسیاری در تغییر سایز الگو هستیم و فردی که با این نرم‌افزارها کار می‌کند باید آموزش‌دیده و حرفه‌ای باشد تا بتواند الگوهای درستی تهیه کند. این فرد متخصص باید قوانین الگوسازی را ارزیابی کند و بتواند با قضاوت و تصمیم‌گیری درست، این قوانین را روی تعداد بی‌شماری از قطعات در جاهای مختلف الگو که طراح به او ارائه کرده است، پیاده کند.

۴ــ مقیاس‌های سایزبندی

با اینکه استانداردهای مشخصی برای سایزبندی ارائه شده است، اما مقیاس‌های متفاوتی در کشورهای مختلف وجود دارد. مقیاس در واقع عدد یا حرفی است که معرفی‌کنندهٔ یک سایز است؛ مثلاً سایز ۴۲، سایز L و سایز ۱۴ همگی یک سایز هستند که در مقیاس‌های مختلف بیان شده‌اند.

شکل ۱۲ـ مقیاس‌های سایزبندی

در جدول‌های زیر، مقیاس‌هایی که در کشورهای مختلف برای معرفی سایز پوشش‌های مختلف استفاده می‌شود، به شما معرفی می‌گردد. جدول ۳ مقیاس‌های مختلف سایز لباس و تی‌شرت زنانه را نشان می‌دهد.

جدول ۳ـ مقیاس سایز لباس و تی‌شرت زنانه

بین‌المللی	روسیه	ژاپن	آلمان	فرانسه	ایتالیا	انگلیس / استرالیا	آمریکا
XS	۳۸	۵	۳۰	۳۲	۳۶	۴	۰
S	۴۰	۷	۳۲	۳۴	۳۸	۶	۲
S	۴۲	۹	۳۴	۳۶	۴۰	۸	۴
M	۴۴	۱۱	۳۶	۳۸	۴۲	۱۰	۶
M	۴۶	۱۳	۳۸	۴۰	۴۴	۱۲	۸
L	۴۸	۱۵	۴۰	۴۲	۴۶	۱۴	۱۰
L	۵۰	۱۷	۴۲	۴۴	۴۸	۱۶	۱۲
XL/1X	۵۲	۱۹	۴۴	۴۶	۵۰	۱۸	۱۴
1X/2X	۵۴	۲۱	۴۶	۴۸	۵۲	۲۰	۱۶
2X	۵۶	۲۳	۴۸	۵۰	۵۴	۲۲	۱۸
3X	۲۴	۲۵	۵۰	۵۲	۵۶	۲۴	۲۰
3X	۲۶	۲۷	۵۲	۵۴	۵۸	۲۶	۲۲
4X	۲۸	۲۹	۵۴	۵۶	۶۰	۲۸	۲۴

سینه‌بند زنانه با دو سایز معرفی می‌شود: ۱ـ سایز دور سینه؛ ۲ـ سایز کاپ سینه. این دو سایز در دو جدول ۴ و ۵ مشاهده می‌شوند. در جمهوری اسلامی ایران از مقیاس اروپایی سینه‌بند استفاده می‌شود.

جدول ۴ـ مقیاس سایزبندی دور سینه در سینه‌بند زنانه

باقی اروپا	ایتالیا	فرانسه	انگلیس / استرالیا	آمریکا	چین
۷۰	۱	۸۵	۳۲	۳۲	۸۱/۳
۷۵	۲	۹۰	۳۴	۳۴	۸۶/۴
۸۰	۳	۹۵	۳۶	۳۶	۹۱/۵
۸۵	۴	۱۰۰	۳۸	۳۸	۹۶/۵
۹۰	۵	۱۰۵	۴۰	۴۰	۱۰۱/۶

جدول ۵ـ مقیاس سایزبندی کاپ سینه‌بند زنانه

باقی اروپا	ایتالیا	فرانسه	انگلیس/استرالیا	آمریکا	چین
AA	-	AA	AA	AA	A
A	B	A	A	A	B
B	-	B	B	B	C
C	B/0	C	C	C	D
D	C	D	D	D	E
E	D	E	DD	DD	-
F	DD	F	E	E	-

واحد یادگیری ۲

فناوری و مواد

فکر کنید

- شما در طراحی‌هایتان از چه فناوری‌هایی استفاده می‌کنید؟
- با کدام پارچه‌ها و الیاف حاصل از فناوری‌های مدرن آشنا هستید؟
- چه فناوری‌هایی را می‌شناسید که به فروش محصولات مد کمک می‌کنند؟

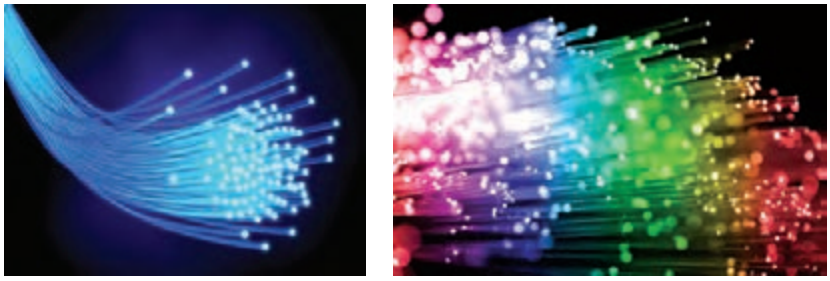
امروزه فناوری[۱] تمام حوزه‌های زندگی بشر را تحت تأثیر قرارداده است. روش‌ها، شیوه‌ها، ابزار و راهکارهای جدیدی را که برای پیشبرد مسائل و حل مشکلات مورد استفاده قرار می‌گیرند فناوری می‌گویند. در صنعت مد و طراحی لباس نیز همواره فناوری‌های جدیدی ارائه شده که روند طراحی و تولید لباس را دگرگون کرده است. اگر برای آشنایی با اطلاعات روز و فناوری‌های مدرن در زمینهٔ مد و لباس تلاش نکنید، شانس کمی برای موفقیت در این زمینه خواهید داشت. فناوری‌های مهم صنعت مد و طراحی لباس را می‌توان به چهار گروه اصلی مواد اولیه، ابزارهای طراحی و تولید، فناوری فروش و لباس‌های هوشمند تقسیم کرد. در زیر به معرفی مهم‌ترین فناوری‌های هر گروه خواهیم پرداخت.

۱ـ فناوری در حوزه مواد اولیه

منظور از مواد اولیه، موادی هستند که در تولید لباس به‌کار می‌روند. امروزه شرکت‌های زیادی در سراسر دنیا بر تحقیق و پژوهش در حوزهٔ مواد اولیه پوشاک متمرکز شده‌اند و فناوری‌های بسیاری را در این حوزه ارائه کرده‌اند. در زیر به مهم‌ترین و تأثیرگذارترین این فناوری‌ها پرداخته می‌شود.

۱ـ۱ـ الیاف نوری[۲]

این الیاف رشته‌های بلند و شفافی هستند از جنسی شبیه شیشه یا پلاستیک با ضخامتی کمی باریک‌تر از موی انسان که قابلیت عبور نور از میان خود را دارند. در واقع نور از یک سر این الیاف وارد و از سر دیگر خارج می‌شود. کاربرد اصلی این الیاف در مخابرات ماهواره‌ای برای انتقال اطلاعات است. این الیاف نسبت به سیم‌های مسی سرعت و پهنای باند بیشتری دارند.

تصویر ۱ـ الیاف نوری

۱- Technology
۲- Optic fiber

طراحان مد از این الیاف به‌طور جداگانه به عنوان تزیین یا به‌صورت پارچه‌هایی بافته شده استفاده می‌کنند. آنها کوشیده‌اند که با استفاده از این الیاف نوآوری‌هایی در ظاهر لباس ایجاد کنند و در جهت زیبایی لباس، این نوع الیاف را به‌کار ببرند. برای روشن شدن این نوع الیاف در لباس حتماً باید نوعی باتری هم در لباس تعبیه شود که بتواند نور آنها را تأمین کند.

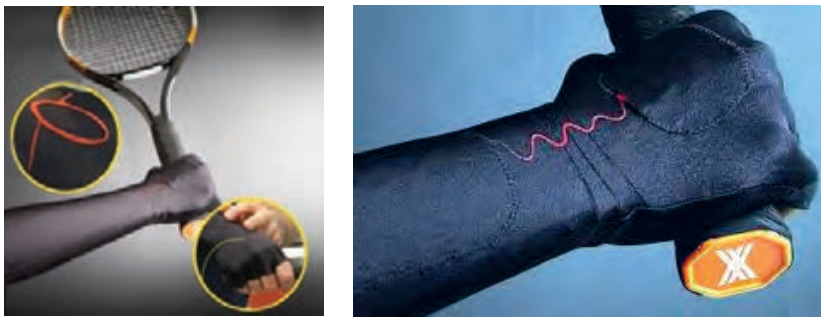
تصویر ۲ـ استفاده از الیاف نوری به عنوان خطوط تزیینی روی لباس

تصویر ۳ـ استفاده از پارچه‌های بافته شده با الیاف نوری

یکی دیگر از کاربردهای الیاف نوری در پدیده‌ای به نام زلفلکس[۱] است. زلفلکس یک فناوری حسگر پیشرو است که بر پایهٔ فیبر نوری ساخته شده به‌طوری‌که فیبرهای نوری در واقع داخل لباس جا داده می‌شوند و مثل رشته‌های دیگر لباس عمل می‌کنند. این الیاف قادر است اطلاعات حرکتی فردی که آن را برتن دارد، را به رایانه‌های مخصوص ارسال کند که این اطلاعات به‌منظور بررسی‌های اصول ورزشی یا سلامتی بدن مورد بررسی قرار می‌گیرند. وجود این حسگرها در لباس هیچ مشکلی در تحرک و یا عملکرد فرد ایجاد نخواهند کرد.

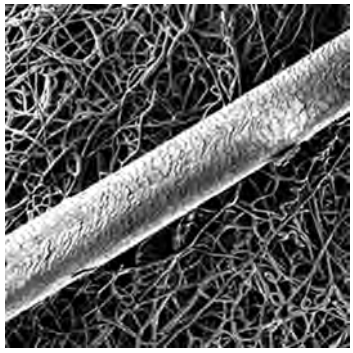
۱- xelflex

تصویر ۴ـ لباس‌های زلفلکس

۱ـ۲ـ الیاف نانو

این الیاف قطر بسیار باریکی در حد نانومتر[۱] دارند و به همین دلیل الیاف نانو خوانده می‌شوند. الیاف نانو علاوه بر اندازهٔ کوچک، خواص شیمیایی متفاوتی هم از خود نشان می‌دهند که شامل خواص مغناطیسی، تغییر رنگ، تغییر شفافیت و بسیاری خواص دیگر است.

تصویر ۵ـ مقایسه ضخامت موی انسان با الیاف نانو در زیر میکروسکوپ

الیاف نانو به دو صورت در صنعت نساجی به‌کار می‌روند. در اولین روش پارچه‌ها به‌طور مستقیم از الیاف نانو بافته می‌شوند که به آن نانو پارچه می‌گویند. در روش دوم نانوافزودنی‌ها به یک پارچهٔ معمولی افزوده می‌شوند و خواص جدیدی در پارچه ایجاد می‌کنند. دانشمندان با استفاده از فناوری‌های نانو توانسته‌اند پارچه‌هایی را تولید کنند که هیچ‌وقت کثیف نمی‌شود، یعنی هیچ نوع آلودگی بر روی آنها نمی‌نشیند. جالب‌تر اینکه این پارچه‌ها اگر چروک شوند، فقط با یک بار تکان دادن، می‌توان تمام چین و چروک‌های آنها را از بین برد. در موارد دیگر پوشش دادن پارچه‌ها با نانوذرات رس، موجب می‌شود که این پارچه‌ها در مقابل آتش بسیار مقاوم شده و شعله‌ور نشوند. استفاده از این نانوذرات برای پوشش دادن لباس‌های آتش‌نشانان و افرادی که در معرض آتش قرار دارند به‌منظور کاهش خطر آتش‌سوزی می‌تواند بسیار مفید باشد. از دیگر ویژگی‌هایی که نانوفناوری در پارچه ایجاد می‌کند می‌توان به این خصوصیات اشاره کرد: ضدآب بودن، عدم جذب گرد و خاک، از بین بردن بوی تعریق بدن، محافظت از بدن در برابر اشعه‌های مضر نور خورشید و موارد دیگر.

۱ـ نانومتر یک واحد اندازه‌گیری برابر با یک میلیاردم متر است.

تصویر ۷ــ نانوپارچهٔ ضد حریق

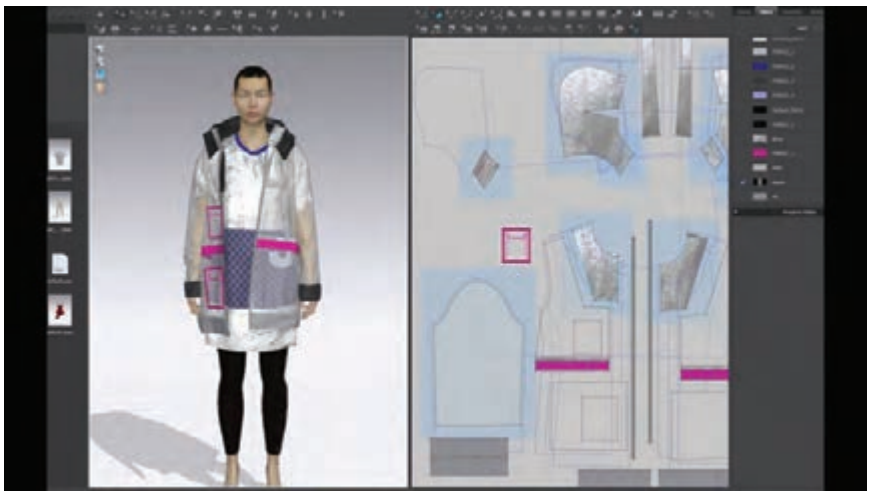
تصویر ۶ــ نانوپارچهٔ ضد آب

۲ــ فناوری در حوزهٔ ابزارهای طراحی و تولید لباس

۲ــ۱ــ نرم‌افزارهای طراحی لباس

امروزه طراحان لباس در حرفهٔ خود از نرم‌افزارهای بسیار پیشرفته و دقیقی مانند نرم‌افزار کد[۱] استفاده می‌کنند که امکانات بی‌نظیری در اختیارشان قرار می‌دهد که به «طراحی به کمک رایانه» مشهور شده‌اند. در این نرم‌افزارها می‌توان لباس‌ها را به‌صورت سه‌بعدی طراحی کرد که امتیاز بزرگی برای یک طراح و همچنین مشتریانی که طرحی برای لباسشان سفارش داده‌اند، محسوب می‌شود. در زیر تعدادی از معروف‌ترین و محبوب‌ترین نرم‌افزارهای طراحی سه‌بعدی لباس معرفی می‌شوند که منحصراً برای طراحان لباس به‌وجود آمده‌اند.

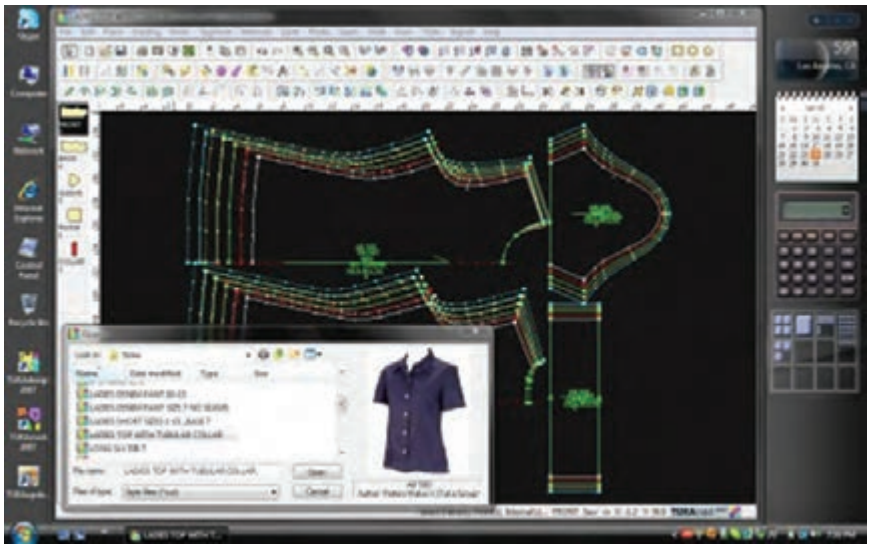
■ **CLO ۳D:** نرم‌افزاری است که کارکردن با آن بسیار ساده است و ویدئوهای آموزشی بسیاری در درون خودِ برنامه وجود دارد. در گزینه‌های این برنامه بی‌نهایت رنگ و بافت وجود دارد که می‌توانید بر روی طرحتان پیاده کنید.

تصویر ۸ــ محیط نرم‌افزار CLO ۳D

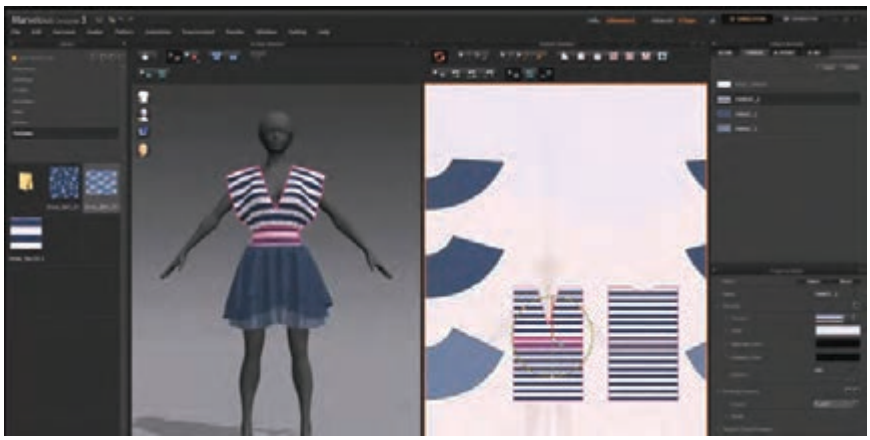
۱ـ CAD

■ **TUKAcad**: این نرم‌افزار طراحی سه‌بعدی لباس، به شما اجازه می‌دهد که اندام مورد نظر خود را اسکن کرده و در برنامه از آن استفاده کنید.

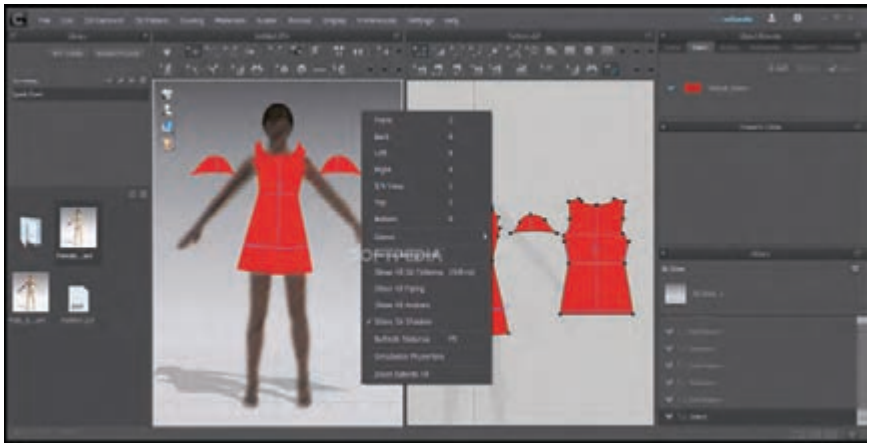
تصویر ۹ــ محیط نرم‌افزار TUKAcad

■ **Marvelous Designer:** با این نرم‌افزار می‌توان از یک بلوط ساده تا پیراهن‌ها و لباس‌های بسیار پیچیده و پر تزیین را طراحی کرد.

تصویر ۱۰ــ محیط نرم‌افزار Marvelous Designer

■ **Bowzwear**: این نرم‌افزار به شما کمک می‌کند که با سرعت بالا و به راحتی برای مشتری خود لباس طراحی کنید و مطابق با سلیقه او تغییراتی را در طرحتان ایجاد کنید.

تصویر ۱۱ـ محیط نرم‌افزار Browzwear

■ **Romans CAD**: این نرم‌افزار برای طراحی کیف و کفش به‌وجود آمده است. این نرم‌افزار بسیار دقیق است و اجازه تغییر جزئیات بسیار کوچک را به کاربر می‌دهد.

تصویر ۱۲ـ محیط نرم‌افزار Romans CAD

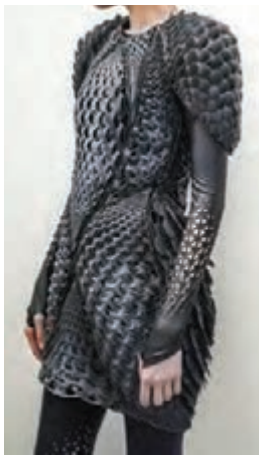
۲ـ۲ـ چاپ سه‌بعدی

تصویر ۱۳ـ چاپگرهای سه‌بعدی

نخستین فناوری چاپ سه‌بعدی در سال ۱۹۸۰ میلادی اختراع شد. دکتر هیدئو کودامای[۱] ژاپنی اولین بار این فناوری را به نام خود ثبت کرد. در آن زمان این فناوری نمونه‌سازی سریع خوانده می‌شد و دلیل این نامگذاری این بود که این فناوری در واقع برای ساخت سریع و کم‌هزینهٔ نمونهٔ اولیه برای تولید انبوه طراحی شده بود. روش کار این چاپگرها در واقع لایه‌لایه روی هم چیدن نوعی از مواد به‌دستور و طبق مدل رایانه است که در نهایت یک مدل سه‌بعدی از طرح را به‌دست می‌دهد.

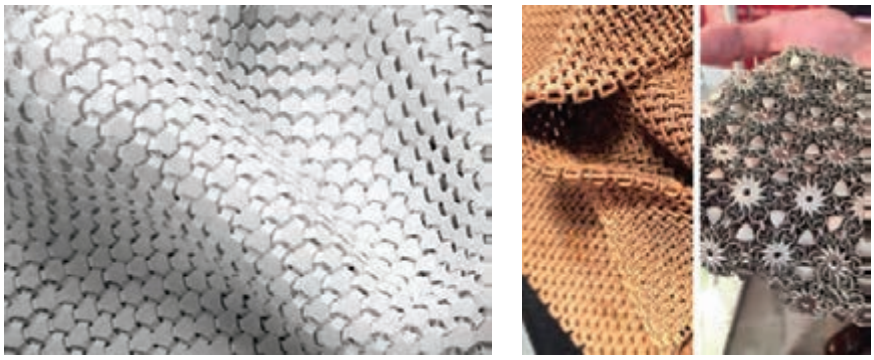
این ابزار به سرعت به یکی از مهم‌ترین فناوری‌ها در حوزهٔ طراحی مد و لباس تبدیل شد. چاپ سه‌بعدی به طراح این امکان را می‌دهد که بدون ترس از نتیجهٔ نهایی، دست به تجربیات جدید بزند و نتیجه را در مدل کوچک به‌دست آمده از چاپگرهای سه‌بعدی مشاهده و ارزیابی کند. حتی در مواردی، طراحانی بوده‌اند که محصول نهایی را با چاپگر سه‌بعدی تولید کرده‌اند، درست مثل آنچه در تصویر ۱۴ مشاهده می‌کنید. این لباس را یک طراح آلمانی به نام آیریس ون هارپن[۲] در سال ۲۰۱۱ برای یک نمایش مد طراحی کرد.

تصویر ۱۴ـ لباسی که با یک چاپگر سه‌بعدی تولید شده است

چاپ سه‌بعدی در کنار تمام مزایایی که برای طراحان لباس دارد، یک عیب نیز دارد. تنها عیب چاپگرهای سه‌بعدی این است که هنوز قادر نیستند طرح سه‌بعدی لباس را با مواد انعطاف‌پذیر و نرمی نظیر پارچه چاپ کنند و فقط امکان استفاده از مواد سفت و انعطاف‌ناپذیر را دارند.

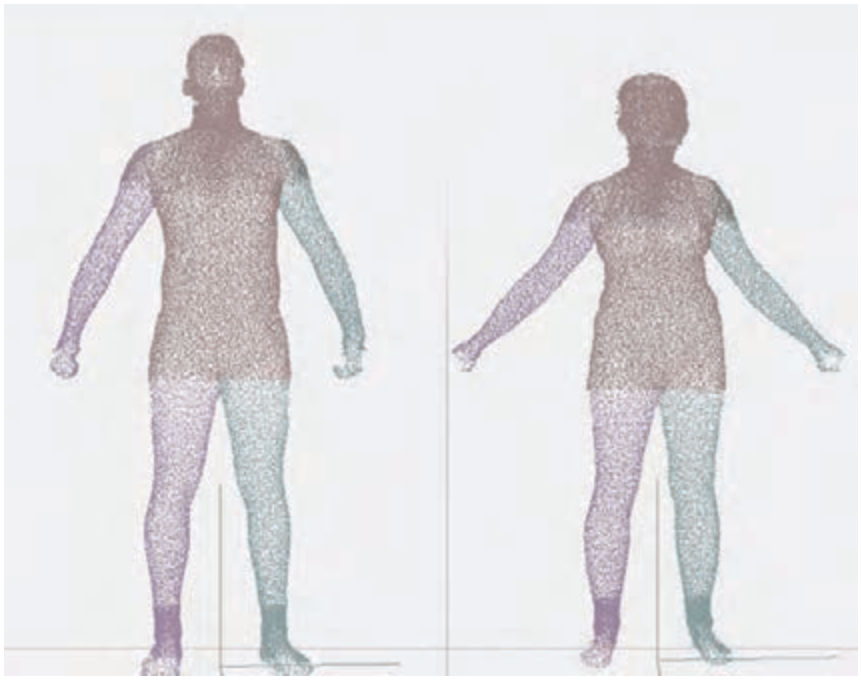
۱ـ Hideo Kodama
۲ـ Iris Van Harpen

تصویر ۱۵ـ پارچه‌های تولیدشده توسط چاپگرهای سه‌بعدی

۲ـ۳ـ اسکنرهای سه‌بعدی

در عصر حاضر بیشتر مردم لباس‌هایشان را از طریق اینترنت خریداری می‌کنند و امکان پرو لباس را ندارند. به همین جهت سایزبندی و تشخیص درست سایز به امری مهم و اساسی تبدیل شده است. همان‌طور که در بخش پیش خواندید، اسکنرهای سه‌بعدی بدن به ما کمک می‌کنند که بتوانیم اندازهٔ بسیار دقیق و درستی از اندام خود داشته باشیم تا در تشخیص درست سایز لباسی که از سایت‌های اینترنتی می‌خریم دچار اشتباه نشویم.

تصویر ۱۶ـ اسکن‌های سه‌بعدی از اندام برای تشخیص سایز

۳ـ فناوری در حوزه ابزارهای فروش

همان‌طور که با نقش فناوری در تولید مواد اولیه و ابزارهای طراحی و تولید مد و لباس آشنا شدید، باید دانست که هم‌زمان، فناوری‌هایی نیز برای فروش این محصولات ارائه شده است که در توسعهٔ فروش تولیدکنندگان و راحتی انتخاب و خرید خریداران نقش بسزایی داشته‌اند.

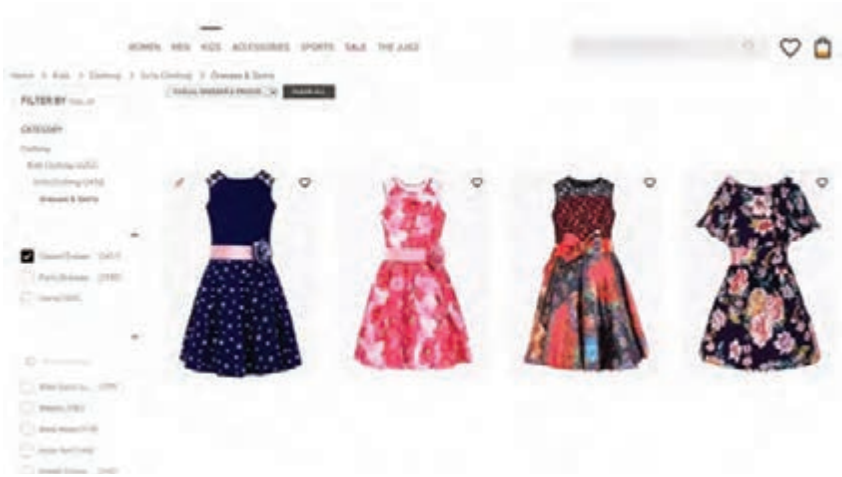
۳ـ۱ـ تجارت الکترونیک

اصلی‌ترین فناوری در فروش مد و لباس را می‌توان اینترنت و فروش اینترنتی دانست که به آن «تجارت الکترونیک» هم گفته می‌شود. با رشد دسترسی به اینترنت و محصولات دیجیتال روزبه‌روز تعداد خریدهای اینترنتی افزایش می‌یابد. هرکسی که به اینترنت و یک تلفن همراه یا رایانه دسترسی دارد می‌تواند بدون درنظر گرفتن مرزهای جغرافیایی، اجناسی را بخرد یا بفروشد. اولین و ابتدایی‌ترین تجارتی که تجارت الکترونیکی شناخته می‌شود، مربوط به سال ۱۹۷۱ است. اقتصاددانان رشدی معادل ۵۶٪ برای تجارت‌های الکترونیک در سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ پیش‌بینی کرده‌اند.

تصویر ۱۷ـ تجارت الکترونیک

فروشندگان مد و لباس نیز با گسترش در درگاه‌های فروش خود و حضور پررنگ در بازارهای اینترنتی با این جریان پیش رفته‌اند. در تجارت الکترونیک پوشاک، عکاسی از محصولات جایگاه ویژه‌ای دارد؛ زیرا تنها راه ارتباطی خریدار با کالا از طریق عکس آن است. برای انتخاب درست سایز هم معمولاً بخشی با عنوان «راهنمای انتخاب سایز» وجود دارد که اطلاعات لازم را در اختیار خریدار قرار می‌دهد. علاوه بر این، اکثر فروشگاه‌های اینترنتی به خریدار اجازه می‌دهند که در صورت انتخاب نادرست سایز لباس، آن را برگردانده و سایز دیگری را دریافت کنند.

تصویر ۱۸ـ درگاه فروش اینترنتی مد و لباس

۳ـ۲ـ واقعیت مجازی[۱]

واقعیت مجازی، یک نوع صحنه‌سازی رایانه‌ای است که طی آن، مدل‌هایی از واقعیت بازسازی می‌شوند. در صنعت مد و لباس از این فناوری برای به تصویر کشیدن لباس مورد نظر بر تن خریدار استفاده می‌شود. در بسیاری از فروشگاه‌های لباس اتاق پروهای مجازی وجود دارند که براساس همین فناوری عمل می‌کنند؛ به این صورت که خریدار در مقابل یک نمایشگر بزرگ می‌ایستد و لباس مورد نظرش را روی نمایشگر انتخاب کرده، سپس رنگ و سایز مورد نظر خود را تعیین می‌کند. فناوری واقعیت مجازی به او این امکان را می‌دهد که در برابر نمایشگر، لباس را بر تن خود ببیند و مدل، سایز و رنگ آن را بسنجد.

برای خریداران تعدادی از تولیدکنندگان بزرگ مثل برند گپ[۲]، حتی رفتن به فروشگاه هم ضروری نیست. آنها اپلیکیشن‌هایی طراحی کرده‌اند که خریدار می‌تواند آن را بر روی تلفن همراه خود نصب کند و از طریق این اپلیکیشن با کمک فناوری واقعیت مجازی، لباس را بر تن خود مشاهده و در صورت تمایل آن را خریداری کند.

تصویر ۱۹ـ اتاق پرو واقعیت مجازی

۴ـ لباس‌های هوشمند[۳]

لباس‌های هوشمند به لباس‌هایی گفته می‌شود که در درون آنها اجزای الکترونیکی گوناگون با کاربردهای متفاوتی وجود دارد که خود به دو گروه کاربردهای زیبایی‌شناسانه و کاربردهای اجرایی تقسیم می‌شوند. کاربردهای زیبایی‌شناسانه همان‌طور که از نامشان پیداست در خدمت تزیین و زیبایی لباس هستند مثل نورانی شدن و تغییر رنگ. اما در عصر حاضر که فناوری بخشی از زندگی روزمرهٔ مردم شده است، کاربردهای اجرایی اهمیت ویژه‌ای دارند. این کاربردها شامل شارژ گوشی همراه، پخش موسیقی، کنترل دمای بدن و... می‌باشند. در زیر چند مدل از مشهورترین لباس‌های هوشمندی که طراحی و تولید شده‌اند، معرفی می‌شوند.

۱ـ Virtual reality
۲ـ Gap
۳ـ Smart clothes

تصویر ۲۰ـ کت ناپدیدکننده

■ **کت ناپدیدکننده:** پارچهٔ فلزی این کت از ورود امواج رادیویی جلوگیری می‌کند و فردی که آن را بر تن می‌کند قابل ردیابی توسط ابزارهای الکترونیکی نخواهد بود. با پوشیدن این لباس کارت بانکی شما از امنیت بیشتری برخوردار خواهد بود؛ اما موبایلی که در جیب این کت باشد خارج از سرویس آنتن‌دهی خواهد بود.

تصویر ۲۱ـ پالت باران، لباسی که میزان pH آب باران را نشان می‌دهد.

■ **پالت باران**[1]: این لباس را یک طراح کره‌ای ایده از احتمال باران‌های اسیدی گرفته است. رنگ این لباس نشان‌دهندهٔ میزان pH باران است. در واقع این لباس نه تنها به فردی که آن را برتن دارد، بلکه به اطرافیان او هم اطلاعات مفیدی می‌دهد.

تصویر ۲۲ـ لباس بی‌بی

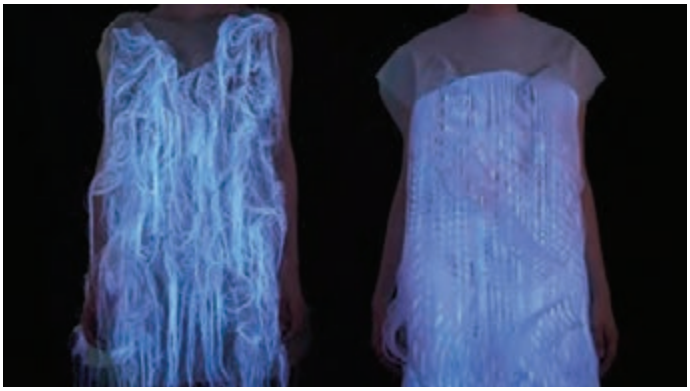
■ **لباس بی‌بی**[2]: این لباس را یک طراح پارچهٔ آلمانی خلق کرده است. لباس بی‌بی برخلاف کت ناپدیدکننده، پوشیده از سیم‌هایی است که در میان دولایهٔ کتان پنهان شده‌اند تا به پوست آسیبی وارد نکنند. این سیم‌ها استفاده از اینترنت بی‌سیم، مکان‌یاب اینترنتی، بلوتوث و پخش‌کنندهٔ موسیقی را ممکن می‌سازند.

۱- Rain Paletle
۲- BB.Suit

تصویر ۲۳ـ آفتاب پرست کارما

■ **آفتاب‌پرست کارما**[۱]: این لباس در دانشگاه مونترئال کانادا طراحی و تولید شده است. انرژی بدن فرد باعث ایجاد رنگ‌های مختلف در این لباس می‌شود که از قطعات الکترونیکی بی‌شماری درست شده است.

تصویر ۲۴ـ لباس متأثر از نگاه

■ **لباس متأثر از نگاه**[۲]: این لباس نگاه دیگران را تشخیص داده و به آن عکس‌العمل نشان می‌دهد. اگر به این لباس نگاه کنید، به واسطهٔ فناوری «تعقیب نگاه» که در آن به‌کار رفته است، به روش‌های مختلفی عکس‌العمل نشان می‌دهد: از جمله روشن شدن نوشته‌ای بر روی آن و یا روشن شدن تار و پودش مانند الیاف نوری.

تصویر ۲۵ـ لباس نادیده

■ **لباس نادیده**[۳]: رنگ این کت با تغییر دما و شرایط آب و هوایی تغییر می‌کند. این کت از کریستال‌های مایع و جوهرهای هوشمند تشکیل شده است.

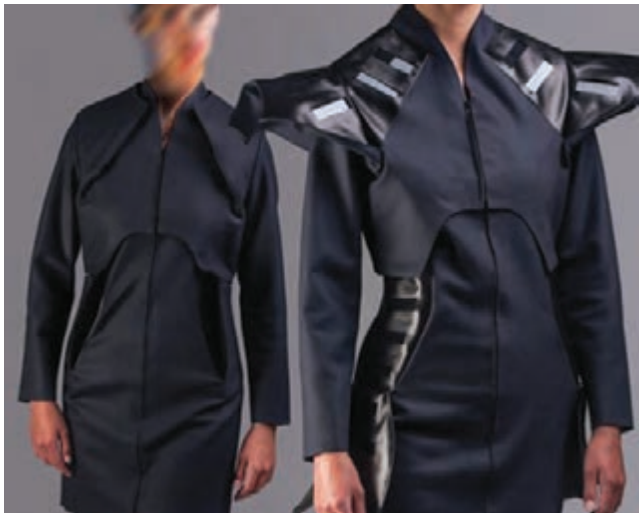
۱ـ Karma chameleon
۲ـ Gaze activated dress
۳ـ Unseen

■ **پوستهٔ زنده**[۱]: این لباس هم توسط طراحان دانشگاه مونترئال کانادا طراحی و تولید شده است و به نور واکنش نشان می‌دهد. گل‌هایی پارچه‌ای در این لباس تعبیه شده‌اند که در مواجهه با نور شکوفا می‌شوند و از درز لباس بیرون می‌آیند. هر چه میزان نور بیشتر باشد این گل‌ها بیشتر باز می‌شوند.

تصویر ۲۶ــ پوستهٔ زنده

■ **فناوری خورشیدی پوشیدنی**[۲]: لایه‌هایی در این لباس تعبیه شده‌اند که در زیر آفتاب باز می‌شوند و شروع به ذخیرهٔ انرژی خورشیدی می‌کنند. این لباس قادر است به اندازهٔ ۵۰٪ شارژ کردن یک تلفن همراه، انرژی خورشیدی ذخیره کند.

تصویر ۲۷ــ فناوری خورشیدی پوشیدنی

تحقیق

□ یک ایده جدید برای طراحی یک لباس هوشمند ارائه دهید.

۱ـ Living Pod
۲ـ Wearalde solar fashion

فناوری دوخت لباس‌های حفاظتی در برابر مواد شیمیایی: در دوران هشت سال دفاع مقدس، کشور ایران تحریم‌های زیادی (تحریم اقتصادی، دارویی، امکانات جنگی و پشتیبانی تسلیحاتی و لجستیکی) را از طرف تمام کشورها زیر نظر آمریکا متحمل شد. در پیروزی جنگ تحمیلی همه زنان و مردان ایرانی سهیم بودند.

از جمله اموری که بانوان مشارکتی فعال در آن داشتند، انجام کار بافندگی، خیاطی و دوخت و دوز البسه و سایر وسایلی بود که در شرایط جوی مختلف مورد استفاده رزمندگان قرار می‌گرفت.

در هلال احمر شهر اهواز بانوان زیادی در سالن‌های بزرگ به کار دوختن لباس‌هایی چون: تونیک، شلوار و... مشغول بوده و عده‌ای نیز که مهارتی در خیاطی نداشتند به کار تکه‌دوزی می‌پرداختند. زنان و دختران در شهرهای مختلف ایران نیز با بافتن کلاه، دستکش، ژاکت، جوراب و سایر البسه گرم به یاری جبهه‌های جنگ تحمیلی شتافتند. دوخت و دوز بانوان برای رزمندگان به موارد خاصی محدود نمی‌شد و شامل مواردی همچون لباس‌های رزم، کیف و کوله پشتی، ملحفه و رو بالشتی، شلوار کردی برای رزمندگان مستقر در غرب کشور، بادگیر، لباس‌های شیمیایی و... می‌شد؛ در زمینه دوخت لباس‌های شیمیایی برای رزمندگان یک بانوی بسیجی می‌گوید: «قبل از آغاز عملیات کربلای ۴ خواهران شب‌های زمستان تا صبح بی‌وقفه لباس‌های شیمیایی و ماسک‌های مخصوص رزمندگان را می‌دوختند. به‌خاطر سردی هوا و جنس مخصوصی که این پارچه‌ها داشتند و در هوای سرد، پارچه‌ها بسیار سخت می‌شدند. به خاطر همین، صبح‌ها وقتی خواهران برای نماز دست از کار می‌کشیدند، دست‌هایشان به‌شدت زخم شده بود».

بمب‌های شیمیایی برای اولین بار در جنگ جهانی دوم مورد استفاده قرار گرفت و پس از آن فقط صدام در جنگ با ایران از آن استفاده کرد. برخلاف تفنگ یا بمب‌های عادی، گازهای متصاعد شده از بمب‌های شیمیایی قابل رؤیت نیستند و به راحتی به پوست انسان صدمه می‌زنند و در صورت تنفس مشکلات ریه ایجاد می‌کنند.

وقتی جنگ ادامه پیدا کرد و خرمشهر به‌دست عراقی‌ها افتاد. رزمندگان به لباس‌هایی در سایزهای مختلف نیاز داشتند. جهاد هم فراخوان داد که هرکس می‌تواند در دوخت و تهیه لباس رزمندگان همکاری کند؛ برای تهیه پارچه و سایر تجهیزات دوخت لباس به جهاد مراجعه کند.
بانوان جوشش عجیبی داشتند که کاری برای جبهه انجام دهند.کم کم خواهران جمع شدند و با کمک هم اولین شعبه خیاطی در محله پایگاه شحنه (شحنه، روستایی از توابع بخش مرکزی استان یزد) در یک خانه وقفی برپا کردند. از سراسر مناطق و روستاهای اطراف بانوان برای همکاری می‌آمدند. یکی‌یکی به چرخ‌ها اضافه می‌شد و کار گسترش پیدا می‌کرد. تا اینکه کار به جایی رسید که اتاق‌ها پر شد و جا خیلی تنگ بود و دیگر نمی‌شد در خانه وقفی خیاطی کرد و باید کارگاه گسترش پیدا می‌کرد و تعداد ۲۲ پایگاه کار خیاطی را انجام می‌دادند. وقتی خانه‌های وقفی جوابگوی کار نبود، برش پارچه‌ها به مقبره ابوالمعالی منتقل شد. تعداد پایگاه‌ها هر روز اضافه می‌شد. روزی می‌شد که ۱۵۰ تا بلوز و شلوار برای جبهه دوخته می‌شد.
در مسجد ابوالمعالی هر بار که پارچه پهن می‌شد. بایستی حدود ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ دست لباس یک‌باره بریده می‌شد. برای هر ۱۰۰۰ دست لباس ۲۰۰ لا پارچه باید پهن می‌کردند و اگر ۲۰۰ دست بود ۴۰۰ لا پارچه باید پهن می‌شد.

■ خلاقیت دوخت لباس در شرایط جوی خاص:

در منطقه اجاقلو که بین اهواز و خرمشهر قرار داشت با توجه به قرارگیری در کنار رود کارون، محل آموزش غواصان گردان حضرت‌ولی‌عصر(عج) برای غواصان لباس دوخته می شد.
لباس غواصان به‌صورت معمول براق بود و نور ماه موجب می‌شد که در شب مورد رؤیت دشمن قرار گیرند، به‌همین منظور به‌صورت ابتکاری، پوششی از جنس گونی برای غواصان دوخته شد تا استتاری برای آنها باشد. یکی دیگر از فعالیت‌های بسیجیان در قالب خیاطی صلواتی، اندازه کردن لباس‌های غواصان بود، به این معنا که لباس را برای غواصان، کوچک یا بزرگ می‌کردند.

خودآزمایی

۱ از چه زمانی سایزبندی اهمیت یافت و چرا؟
۲ ارتباط سایزبندی با تولید انبوه چیست؟
۳ استاندارد تجاری ۵۸ـ۲۱۵ چیست؟
۴ سایزبندی پوچ چیست؟
۵ سیستم سایزبندی را تعریف کنید.
۶ تعیین سایز چیست و چه اهمیتی دارد؟
۷ روش‌های متداول تغییر سایز الگو را نام ببرید.
۸ به نظر شما کدام‌یک از روش‌های تغییر سایز الگو کارآمدتر هستند؟ چرا؟
۹ فناوری را چگونه تعریف می‌کنید؟
۱۰ فناوری زلفکس چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟
۱۱ کاربرد الیاف نوری در طراحی لباس چیست؟
۱۲ ویژگی‌های الیاف نانو چیست؟
۱۳ الیاف نانو چه خصوصیات و ویژگی‌هایی می‌توانند در پارچه ایجاد کنند؟
۱۴ الیاف نانو به چه روش‌هایی در صنعت نساجی به‌کار می‌روند؟
۱۵ کدام نرم‌افزارهای طراحی لباس را می‌شناسید؟
۱۶ نقطه ضعف چاپگرهای سه بعدی در طراحی لباس چیست؟
۱۷ در حوزه بازاریابی و فروش مد، کدام فناوری‌ها را می‌شناسید؟
۱۸ لباس هوشمند چه نوع لباسی است؟
۱۹ کدام‌یک از لباس‌های هوشمند معرفی شده در کتاب برایتان جذاب بود؟ چرا؟
۲۰ به نظر شما برای طراحی یک لباس هوشمند از متخصصان کدام حوزه‌های دیگر می‌توان کمک گرفت؟

عنوان پودمان	تکالیف عملکردی (واحدهای یادگیری)	استاندارد عملکرد (کیفیت)	نتایج مورد انتظار	شاخص تحقق	نمره
پودمان ۴: سایزبندی و فناوری مواد	واحد یادگیری ۱: سایزبندی و فناوری مواد واحد یادگیری ۲: فناوری و مواد	کسب بینش عمیق نسبت به تاریخچه و عوامل پیدایش سایزبندی، روش‌ها و مقیاس‌های آن و تجزیه و تحلیل فناوری‌های جدید دنیا در زمینه طراحی، دوخت و مد.	بالاتر از حد انتظار	دانستن تاریخچه سایزبندی و عوامل به‌وجود آمدن آن در تولید لباس‌ها و تحلیل سیستم‌های سایزبندی در تولید انبوه لباس و مشکلات و کمبودهای آنان و دانستن مفهوم تغییر سایز الگو و روش‌ها و مقیاس‌های مختلف تغییر سایز در لباس و ارائه تحقیق در زمینه سایزبندی و فناوری مواد	۳
			در حد انتظار	دانستن بیشتر مطالب تاریخچه سایزبندی و عوامل به‌وجود آمدن آن در تولید لباس‌ها و تحلیل سیستم‌های سایزبندی در تولید انبوه لباس و مشکلات و کمبودهای آنان و دانستن بیشتر مفاهیم تغییر سایز الگو و روش‌ها و مقیاس‌های مختلف تغییر سایز در لباس و ارائه تحقیق	۲
			پایین‌تر از حد انتظار	دانستن کمی از مطالب تاریخچه سایزبندی و عوامل به‌وجود آمدن آن در تولید لباس‌ها و تحلیل سیستم‌های سایزبندی در تولید انبوه لباس و مشکلات و کمبودهای آنان و دانستن کمی از مفاهیم تغییر سایز الگو و روش‌ها و مقیاس‌های مختلف تغییر سایز در لباس و ارائه ندادن تحقیق.	۱
	نمره مستمر از ۵				
	نمره شایستگی پودمان				
	نمره پودمان از ۲۰				

ـ نمره شایستگی پودمان منحصراً شامل نمرات ۱، ۲ یا ۳ است.
ـ زمانی هنرجو شایستگی کسب می‌کند که در ارزشیابی پودمان حداقل نمره شایستگی ۲ را اخذ کند.
ـ حداقل نمره قبولی پودمان ۱۲ از ۲۰ است.
ـ نمره کلی درس زمانی لحاظ می‌شود که هنرجو در کلیه پودمان‌ها، شایستگی را کسب نماید.

پودمان ۵

کسب مهارت‌های فنی

شایستگی‌های پودمان

در پایان این پودمان از شما انتظار می‌رود:

- لغات و اصطلاحات پایه و اساسی در طراحی، الگوسازی و دوخت را به زبان انگلیسی بشناسید.
- مطالب و متون ساده در طراحی و مد را به زبان انگلیسی درک کنید.
- اسامی بعضی از ابزارها و مواد مهم و اصلی در الگوسازی و دوخت را به زبان انگلیسی بدانید.
- بتوانید مراحل مختلف طراحی و دوخت را به سادگی به انگلیسی بیان کنید.

استاندارد عملکرد

- کسب توانایی درک متون انگلیسی مرتبط با رشته و شناخت معادل‌های انگلیسی ابزار طراحی و دوخت، انواع پارچه و انواع لباس.

Lesson 1

Fashion Design Tools

Designing Tools

There are lots of tools a fashion designer would use for her career. Look at the bellow pictures. Which one do you usually use?

Sketchbook

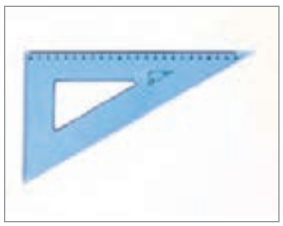
Drawing pencil

Pencil sharpener and eraser

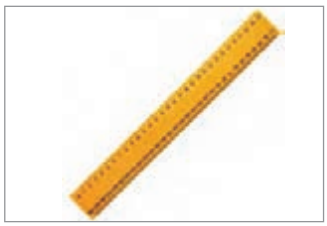
Watercolor set

Set square

Marker

Ruler

Fill in the blanks using the above words:

I am going to design a blouse as my homework. First of all, I need a ……. to draw some ideas. After that, I should choose a suitable …….. I prefer a black one. I should sharpen it by a …….. I draw several ideas. I think I prefer the last one. I like to try some colors on it. Where is my ……? Oh I find it! I need a glass of water to try these colors. After coloring, it seems more beautiful. I like to highlight some parts of it with a …… . I hope my teacher likes it too.

Dressmaking Tools

Most of the bellow tools are used in the process of dressmaking. Which one do you use most?

Tape measure

Dress form

Dressmaker pin

Fabric shears

Tailor's chalk

Needle

Tracing wheel

Seam ripper

Thread

Thimble

Safety pin

Pattern paper

Sewing machine

Fill in the blanks using the above words:

1 I am going to make a dress for my sister. First of all I should measure her sizes by a …….. .

2 Now I am ready to draw the pattern on …… .

3 Ok! The pattern is ready. I don't know to mark the fabric with a …… or with a …….. .

4 It's time to cut the fabric with a …… .

5 The fabric is pink and I should find a …….. of the same color to sew it.

6 I am going to make stitches by hand, so I should thread a …… .

7 Now I should fix the dress parts on the …… .

8 I use …….. to fix the parts.

9 It seems ok! Now I should sew the dress with my …….. .

Different Clothes Pieces

Match each picture with a name:

1 Skirt

2 Dress

3 Trousers

4 Socks

5 Scarf

6 T-Shirt

7 Shoes

8 Necklace

9 Jeans

10 Stocking

11 Night Gown

12 Shorts

Reading 1

Textile Fabrics

A textile fabric is a cloth that has been woven, knitted, tufted, knotted, or bonded together using natural or synthetic threads, yarns, and other materials. Popular fabrics include cotton and leather, but even seaweed and gold have been used to make textiles. Understanding the differences found among different textile fabrics is important in the design industry. Textile fabrics originate from a number of sources like animals, plants, and minerals, as well as manmade synthetic materials.

Now answer the following questions:

1 What is a textile fabric?

..... .

2 What are the different ways of weaving fabric?

..... .

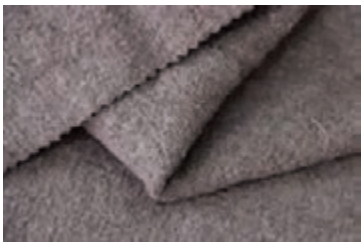
3 What are the two most popular materials used in fabrics?

..... .

4 What are the sources of textile fabrics?

..... .

Look at the pictures of different fabric types. Answer the questions.

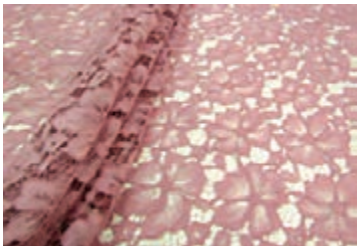
Wool

Damask

Chiffon

Lace

Corduroy

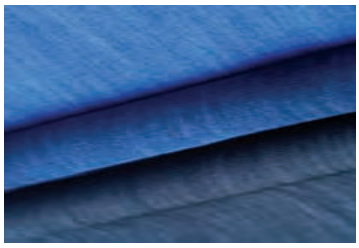
Satin

Linen

Taffeta

Denim

Look at the above pictures and answer the following questions:

1 Which fabrics are most common in spring/summer lines?

..... .

2 Which fabrics are most common in autumn/winter lines?

..... .

3 Which fabrics are most common in eveningwears?

..... .

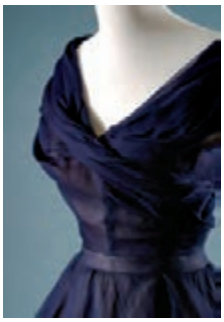
4 Which fabrics can be used for men’s clothes?

..... .

Label the pictures with the fabric types. There may be more than one possible answer for each picture.

....

....

Did you know ?

Different countries use different measurement systems for fabric amounts. The US, Canada, and Mexico use yards and inches, while most other countries use meters and centimeters. 1 yard = 0.9144 meters, and 1 inch = 2.54 centimeters.

Match each picture with a phrase:

1

2

3

4

5

6

a. cutting fabric ..... .

b. sewing ..... .

c. threading a needle ..... .

d. making stitches ..... .

e. fashion designing ..... .

f. pattern making ..... .

While making a clothes, in which order these stages happen?

..... .

Reading 2

What Is Sewing?

Have you ever replaced a button when it fell off your shirt? If so, then you have experience sewing. Sewing is the process of using a needle and thread to connect pieces of fabric or attach things to fabric. It's a skill that can be used to make or repair clothing. It can also be creative. Today, sewing is done by hand or by a sewing machine, electric equipment that makes the process quick and easy. Before beginning a sewing project, you'll need several basic tools. In addition to fabric, two of the most important tools are needle and thread.

Answer the following questions:

1 What is sewing?

..... .

2 What do we use sewing for?

..... .

3 How often do you sew by sewing machine?

..... .

4 What do we call the “electric equipment that makes sewing quick and easy”?

..... .

5 What are the basic tools for sewing?

..... .

6 When do you prefer to sew by hand?

..... .

Did you know ?

The CAD (Computer Aided Design) system is often used for architectural and mechanical designs but it's also used to create 3D fabrics and models. The CAM (Computer Aided Manufacturing) system helps textile mills produce garments more quickly.

New words of lesson 1		
Attach	Linen	Sewing machine
Basic	Marker	Sketchbook
Button	Measurement	Stitch
Chiffon	Needle	Surface
Connect	Originate	Synthetic
Corduroy	Pattern	Taffeta
Damask	Pattern paper	Tailor’s chalk
Denim	Pencil sharpener	Tape measure
Drawing Pencil	Process	Textile
Dress form	Project	Thimble
Dressmaking pin	Repair	Thread
Equipment	Replace	Tracing wheel
Eraser	Ruler	Watercolor set
Eveningwear	Safety pin	Wool
Fabric	Satin	
Fabric shears	Seam ripper	
Lace	Set square	

Lesson 2

History of Fashion Design

Reading 1

The First Fashion Illustrations of the World

The history of fashion design begins in the 16th century. when, the interest in clothes and costumes of different nations was growing. There are lots of woodcuts from 16th with contain pictures of people with different clothes and garments. After that, many artists have drawn clothes and costumes, but these woodcuts are the first fashion illustrations in the history.

Now answer the following questions:

1 When do we believe that fashion design has started?

..... .

2 What are the first fashion illustrations of the world?

..... .

3 Where were these illustrations created?

..... .

4 Do these illustrations show only the costumes of English people?

..... .

Did you know ?

Fashion design is a form of art which is about the creation of clothing and other accessories. Modern fashion design has two forms: haute couture and ready-to-wear. The haute couture collection is designed for certain customers and is custom sized to fit these customers exactly. Ready-to-wear clothes are standard sized, so they are more suitable for large number of people.

Reading 2

The First Fashion Magazine of the World

The first fashion magazine of the world was created by Barbara Johnson who lived in 18th century. She lived in England. She had a scrapbook to collect fabrics that she bought for making dresses during her life. She started her "fashion diary" in 1746 when she was just 8 years old. This scrapbook is kept in Victoria & Albert Museum at the moment. It gives us a lot of information about the fabric history and fashion of 18th century. Beside collecting fabrics, Barbara has written about the process of sewing dresses in her scrapbook and introduced the common hairstyles and accessories of the time.

Now answer the following questions:

1 Who created the first fashion magazine of the world?

..... .

2 When and where did she live?

..... .

3 What did she collect in her scrapbook?

..... .

4 When did she start collecting fabrics?

..... .

5 What does "fashion diary" mean in the text?

..... .

6 Where is this scrapbook now?

..... .

7 What kind of information does this scrapbook give us?

..... .

8 What did she write in her scrapbook?

..... .

Did you know ?

When did it become acceptable for women to wear pants?

Women started to wear trousers as leisurewear in the 1920s and 30s. In the early 20th century female pilots and other working women often wore trousers. During World War II, women working in industry or war service wore their husbands' trousers.

Reading 3

Fashion Design in 20th Century

In the beginning of the 20th century, fashion started to change in Paris first, and then in other parts of the world. New designs of clothes were born in Paris before other parts of the world. In other words, Paris is the "fashion capital" of the world. During this period, fashion was mostly "haute couture".

In the mid-20th century, fashion garments began to be mass-produced. The bulk of production increased, and people began to have more choices of garments. At the end of the 20th century, people noticed fashion more. and they began choosing clothes for themselves based on comfort and their own style.

Another important change that has happened in the fashion designing industry in recent times is the use of computers and technology. There are lots of softwares to help designers in the process of designing and other stages during the production of a garment .

Now answer the following questions:

1 In which city are the fashion trends usually born?

..... .

2 Why do you think this city is the fashion capital?

..... .

3 Which one was more important in the beginning of the 20th century: haute couture or ready-to-wear?

..... .

4 What was the effect of mass production on fashion design?

..... .

5 How was fashion design in mid-20th century?

..... .

6 What is the most important difference between modern and old fashion design?

..... .

7 Do you know any modern technology of fashion design?

..... .

New words of lesson 2		
Accessory	Fashion design	Recent
Behave	Fit	Scrapbook
Bulk	Garment	Sew
Capital	History	Society
Category	Illustration	Software
Century	Industry	Suitable
Choice	Influence	Transform
Comfort	Introduce	Trend
Concepts	Leisurewear	Woodcut
Costume	Magazine	
Create	Mass product	
Customer	Minister	
Diary	Modern	
Disappear	Nation	
Fabric	Nowadays	
Fad	Object	
Fade away	Period	
Fashion	Popular	

عنوان پودمان	تکالیف عملکردی (واحدهای یادگیری)	استاندارد عملکرد (کیفیت)	نتایج مورد انتظار	شاخص تحقق	نمره
پودمان ۵: کسب مهارت‌های فنی	واحد یادگیری ۱: ابزار طراحی و دوخت واحد یادگیری ۲:تاریخچه طراحی لباس	کسب توانایی درک متن‌های انگلیسی مرتبط با رشته خود و شناخت معادل‌های انگلیسی ابزار طراحی و دوخت، الگو و انواع پارچه و انواع لباس.	بالاتر از حد انتظار	دانستن کامل به زبان انگلیسی، تمامی لغات و اصطلاحات در زمینه طراحی، الگوسازی و دوخت و دانستن کامل درک مطلب به زبان انگلیسی در زمینه رشته تحصیلی خود و ارائه تحقیق و ترجمه مرتبط با رشته.	۳
			در حد انتظار	دانستن بیشتر لغات و اطلاعات در زمینه طراحی، الگوسازی و دوخت به زبان انگلیسی و دانستن بیشتر درک مطلب به زبان انگلیسی در زمینه رشته تخصصی خود و ارائه تحقیق و ترجمه مرتبط با رشته.	۲
			پایین‌تر از حد انتظار	دانستن ۶ مورد از لغات و اصطلاحات در زمینه طراحی، الگوسازی و دوخت به زبان انگلیسی و دانستن ۵ مورد از درک مطلب به زبان انگلیسی در زمینه رشته تخصصی خود.	۱
	نمره مستمر از ۵				
	نمره شایستگی پودمان				
	نمره پودمان از ۲۰				

ـ نمره شایستگی پودمان منحصراً شامل نمرات ۱، ۲ یا ۳ است.
ـ زمانی هنرجو شایستگی کسب می‌کند که در ارزشیابی پودمان حداقل نمره شایستگی ۲ را اخذ کند.
ـ حداقل نمره قبولی پودمان ۱۲ از ۲۰ است.
ـ نمره کلی درس زمانی لحاظ می‌شود که هنرجو در کلیه پودمان‌ها، شایستگی را کسب نماید.

منابع

۱ برنامه درسی درس دانش فنی تخصصی رشته طراحی و دوخت. دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ۱۳۹۵.

۲ یوهانس (۱۳۹۱). هنر رنگ. ترجمه عربعلی شروه. تهران: یساولی.

۳ آذرباش، فاطمه (۱۳۸۸). لباس و تناسب اندام. تهران: ویست‌آذر.

۴ آذرباش، فاطمه؛ نوریان کفشگری، فاطمه؛ خدیوی بروجنی، جمیله؛ علی پناهلو، ماهرخ (۱۳۹۶). کتاب کار و تمرین طراحی لباس. تهران: ویست‌آذر

5 Ashdown, S. P. (۲۰۰۷). Sizing in Clothing. Boston: Press.

6 Armestrong. Helen Joseph (۲۰۱۱). Patternmaking for Fashton Design. London: Pearson.

7 Cassidy, Tom; and Goswami, Patrikshit (۲۰۱۷). Textile and Clothing Desing Technology. Boston: CRC Press.

8 Geova, Aneta; and Moriwaki, Katterine (۲۰۱۶). Fashion and Technology: A Guide to Materials and Applications. London: Boomsbury Academic.

9 Myers-McDevitt, Puola (۲۰۱۶). Complete Guide ti Size Specification and Tecnical Design. London: Farirchild Books.

10 Ruppert-Stroescu, Mary (۲۰۰۹). Technology and Greativity. Colombia: University of Missouri Press.

11 Stecker, Pamela (۲۰۰۱). The Fashion Design Manual. Sydney: MacMilian.

12 Sumathi, G. J. (۲۰۰۴). Elements of Fashion and Apparel Designer's Dictionary of Shape and Style. New York: Barons.

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی جهت ایفای نقش خطیر خود در اجرای سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، مشارکت معلمان را به‌عنوان یک سیاست اجرایی مهم دنبال می‌کند. برای تحقق این امر در اقدامی نوآورانه سامانه تعاملی بر خط اعتبارسنجی کتاب‌های درسی راه‌اندازی شد تا با دریافت نظرات معلمان دربارهٔ کتاب‌های درسی نونگاشت، کتاب‌های درسی را در اولین سال چاپ، با کمترین اشکال به دانش‌آموزان و معلمان ارجمند تقدیم نماید. در انجام مطلوب این فرایند، همکاران گروه تحلیل محتوای آموزشی و پرورشی استان‌ها، گروه‌های آموزشی و دبیرخانهٔ راهبری دروس و مدیریت محترم پروژه آقای محسن باهو نقش سازنده‌ای را بر عهده داشتند. ضمن ارج نهادن به تلاش تمامی این همکاران، اسامی دبیران و هنرآموزانی که تلاش مضاعفی را در این زمینه داشته و با ارائهٔ نظرات خود سازمان را در بهبود محتوای این کتاب یاری کرده‌اند به شرح زیر اعلام می‌شود.

اسامی دبیران و هنرآموزان شرکت‌کننده در اعتبارسنجی کتاب دانش فنی تخصصی رشته طراحی دوخت ـ کد ۲۱۲۵۸۰

ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت	ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت
۱	میترا تاثیری	خراسان رضوی	۱۷	لیلی رئیس پور	مازندران
۲	یاسمن عینی	کردستان	۱۸	لیلا محمدی	اردبیل
۳	زهرا کریمی	شهرتهران	۱۹	خدیجه بهدانی پور	خراسان جنوبی
۴	عظیمه اسمعیل کمال	یزد	۲۰	پریسا فرجی	شهرستان‌های تهران
۵	سیما نادری	کرمان	۲۱	فتانه مهرافزا	آذربایجان شرقی
۶	معصومه حبشی زاده	خوزستان	۲۲	معصومه ممولر	همدان
۷	سمیه هاشمی شهرکی	چهارمحال وبختیاری	۲۳	سارا نریمی زاده	خوزستان
۸	معصومه خلیلی	فارس	۲۴	فریبا عباسی ظلانی	کرمانشاه
۹	افسانه مهرافزا	آذربایجان شرقی	۲۵	سیده راحله جعفرزاده	قزوین
۱۰	فاطمه پنابادی	یزد	۲۶	انسیه محمدی صابر	قم
۱۱	مهسا اشکبوسی	هرمزگان	۲۷	راضیه مومن	خراسان شمالی
۱۲	فهیمه نجاری	سیستان وبلوچستان	۲۸	صدیقه میری فریز	خراسان جنوبی
۱۳	صدیقه نوازی	بوشهر	۲۹	فخری نکویی مقدم	اصفهان
۱۴	فاطمه آل رضا	خراسان رضوی	۳۰	اعظم خالقی	مرکزی
۱۵	لیلا نوری	آذربایجان غربی	۳۱	شهناز کرمزاده	زنجان
۱۶	معصومه عباسی آبندانکشی	قزوین			

هنرآموزان محترم، هنرجویان عزیز و اولیای آنان می‌توانند نظر اصلاحی خود را درباره مطالب کتاب‌های درسی از طریق سامانه «نظرسنجی از محتوای کتاب درسی» به نشانی «nazar.roshd.ir» یا نامه به نشانی تهران ـ صندوق پستی ۴۸۷۴ ـ ۱۵۸۷۵ ارسال کنند.

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

«لینک‌های مفید و مرتبط»

دانلود منابع آزمون استخدامی هنرآموز طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود نمونه سوالات آزمون استخدامی هنرآموز طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود منابع آزمون استخدامی استادکار طراحی و دوخت

خرید و دانلود

دانلود نمونه سوالات عمومی و تخصصی استخدام آموزش و پرورش

خرید و دانلود

سرویس خصوصی خدمات عام المنفعه اخبار شغل و استخدام

Www.IranEstekhdam.Ir

خواننده گرامی؛ در جهت بهبود کیفیت این فایل؛ لطفاً هرگونه انتقاد و پیشنهاد خود در مورد مطالب آن

و یا گزارش مشکل را به آدرس ایمیل و یا با شماره تلفن زیر مطرح نمایید:

شماره تلفن تماس: ۰۲۱-۹۱۳۰۰۱۱۳ آدرس ایمیل: soal@iranestekhdam.ir